

CENTENARI DE LA BIBLIOGRAFIA MEDICAL DE CATALUNYA. 1917

Jacint CORBELLA i CORBELLA

L'any 1913 es va celebrar el Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana, i un dels acords fou el de reunir els treballs que s'havien publicat fins aleshores, per metges catalans. La tasca era difícil, per la manca de precedents i la dispersió dels materials. Es va aconseguir principalment per la feina, l'esforç, d'Eudald Canibell, responsable de la Biblioteca Arús. Es va exposar en el nou edifici de la facultat, al carrer de Casanova. En el Congrés següent, el 1917, es va poder oferir, en el mateix edifici, la "Primera Exposició Bibliogràfica Medical de Catalunya". Els llibres es van tornar a guardar, dispersos, cadascun al seu lloc, però en va quedar un catàleg. És el llibre inicial de l'exposició, la "Bibliografia Medical de Catalunya". Ara fa cent anys.

Des d'aleshores s'han fet moltes exposicions, a la mateixa biblioteca, al Col·legi de Metges, en altres llocs. Els medis s'han anat modernitzant. Hi ha molt material gràfic. Queden alguns catàlegs, i estan en xarxa. L'obra publicada és, literalment, "enorme". Ara ho recordem, en una exposició modesta, feta bàsicament amb material de la UB i de l'Acadèmia de Medicina, i amb algun ajut extern. La feina no ha estat tant tenir matèria sinó fer-ne la selecció. Es presenten unes 130 publicacions.

També hi ha una exposició gràfica, amb dues parts. Una és evolutiva, comprimida, des de l'antiguitat fins ara. L'altra mostra breument, i recollits per especialitats, el perfil de tres-cents metges, dels quals en tinguem imatge gràfica, la majoria del segle XX, i tots ells traspassats. En aquest sentit la tasca que està fent la "Galeria de metges catalans" del COMB, és inestimable. Voldríem recollir en un proper número de "Gimbernat" el catàleg complet del material exposat, i els continguts gràfics.

Finalment referència als criteris de selecció. No s'ha buscat solament el que es pot considerar més important. Això ocupa la major part de l'exposició. Però s'ha deixat també un espai per a aspectes menys "primordials", siguin publicacions o persones, però que tinguin algun punt d'interès, sigui puntual o bé local. I en aquest sentit en queda molt més fora del que hi ha dins.

La llista d'agraïments seria molt llarga. Preguem que tots els qui es puguin considerar al·ludits, s'hi considerin inclosos.

Aquesta és la introducció que hi ha a l'exposició, oberta aquesta mateixa setmana, a la facultat de medicina. Està dins de l'activitat habitual de fer conèixer els fons de la biblioteca, en el que ara és el CRAI.

- A més d'això la RAMC ha triat com a element de la capçal de la seva documentació (principalment capçal de la correspondència) la commemoració d'aquesta obra, que és fonamental per a la història de la medicina catalana, pel seu contingut i pel seu significat. I que no és pas massa coneguda.

L'inici. El llibre apareix en l'inici dels congressos de Metges de Llengua catalana. Sembla que en ocasió de la coincidència, durant unes eleccions, de Manuel Salvat i Espasa i Enric Ribas i Ribas, es va plasmar la idea de fer un activitat dels metges per a valorar la llengua. S'hi va afegir, amb entusiasme Domènec Martí i Julià. El resultat va ser que en el mes de juny de 1913 es va poder reunir un primer congrés, que va presidir Miquel A. Fargas i Roca, una de les "patums" locals de la medicina d'aleshores. Aquest primer congrés va acordar, entre altres coses, la recollida del material referent a publicacions que haguessin fet els metges catalans. S'hi va treballar i, quan hi hagué el segon Congrés, el 1917, en va sortir una exposició de llibres, feta a la pròpia facultat de medicina i el catàleg d'aquesta exposició, que és un llibre molt ben fet, de cinc-cents pàgines (XXX + 477).

Se'n van editar sis-cents exemplars: una tirada de cent, numerats i en paper de fil, i altres cinc-cents en paper-ploma. L'edició és correcta. Aplegà el material de l'exposició i té com a colofó l nota de la sortida d'impremta: "Aquest primer inventari de la Bibliografia Medical de Catalunya s'és acabat d'estampar en la Impremta Elzeviriana de Barcelona el dia 22 de juny de l'any 1918 – Laus Deo–"

Què significa? Aquest llibre té un significat important no solament per a la medicina catalana sinó en el desenvolupament cultural de l'època. La cultura científica no ha tingut mai gaire ressò sinó és en els seus moments estel·lars, però també contribueix a fer una base sòlida de la cultura d'un país.

La situació de Catalunya. Catalunya estava en un moment de creixement, de desenvolupament, de la seva cultura. Primer la llengua. No més enllà de cinquanta anys enrere el català el parlava tothom, pràcticament els qui no eren lletrats, (no sabien de lletra) com a llengua única, però no l'escrivia gairebé ningú. Era culturalment marginal. El desplegament que simbolitzem en el concepte de "Renaixença" va canviar les coses. El cim més visible és Verdager i l'Atlàntida, però no estava sol en les lletres i hi havia altres camps que també creixien, així l'art i la ciència. En la medicina són gairebé simultanis els noms de Cajal (catedràtic de la Facultat de 1887 a 1892), que va fer aquí en aquests anys la seva obra més important amb la teoria de la neurona i de Jaume Ferran, que inicia el Laboratori Municipal el 1887, on fa una tasca fonamental en la introducció de la vacuna contra la ràbia. En aquest cas els resultats són immediats i es canvia el pronòstic d'una malaltia, poc freqüent, però terrible per la seva alta mortalitat. I això a finals del XIX, una generació abans del llibre que ara comentem.

Per tant el nostre nivell en el segle XX no surt del no res. Creix la ciència, creix la llengua, també l'art, de l'arquitectura a la pintura. Creix la vitalitat de l'economia, la indústria, el poble, i de la pròpia autoestima com a poble. I arriba a la política amb la creació de la "Mancomunitat", és dir la reunió de les quatre diputacions provincials, que troben un cap extraordinari: Enric Prat de la Riba, que amb pocs

medis, molta empena, i les idees molt clares, consolida unes institucions que eren certament dèbils. Però fa una tasca important. Potser no és sobrer assenyalar que Fargas i Prat eren antics coneguts i amics, procedents del mateix poble, Castelltersol. Quan el primer congrés, el 1913, Fargas era president del Congrés i Prat de la Mancomunitat. Hi havia coneixement, amistat i confiança. Però ambdós van morir aviat: quan el segon congrés ja no hi eren. Fargas havia mort el 1916, i Prat l'abril de 1917. Però la vida va seguir.

El contingut del llibre. La tasca principal es va encarregar a Eudald Canibell, que era el responsable de la Biblioteca Arús. Ja tenia experiència en aquestes tasques i era un erudit i un treballador molt actiu i eficaç. Es va cercar en els fons de les biblioteques, que van cedir molt material. En el llistat dels expositors de la Bibliografia s'esmenten: Biblioteca pública Arús, Biblioteca de Catalunya, Biblioteca provincial universitària, Biblioteca episcopal de Vic. També quatre Acadèmies: Acadèmia de Ciències i Arts (Reial); Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques; Acadèmia d'Higiene de Catalunya i Acadèmia de Medicina i Cirurgia (Reial). Notem que el títol de "reial" en dues de les acadèmies es posat al darrere i entre parèntesi. També dos hospitals entre els "expositors de bibliografia", els provincials de Girona i de València. I encara la Municipalitat, Biblioteca i Arxiu Municipal de Manresa; la Societat Mèdico-Farmacèutica dels sants Cosmei Damià, i al final (se segueix un ordre alfabètic), "Verdú. Sr. Rector de l'església parroquial". I a més moltes aportacions personals, de metges, farmacèutics i erudits. Cal remarcar que aquesta manuscrit de Verdú era la peça més important de l'exposició. Era un material únic. I es diu en (BMC, p. 13): exhibit en les vitrines de l'Exposició Bibliogràfica, juntament amb el notable manuscrit original, mitjançant la bondat del Sr. Rector, qui el guarda, i a l'interès que hi esmerça el susdit bibliotecari (Sr. Enric Arderiu, de Lleida, al qui és deguda la troballa bibliogràfica del text referit". També es van exhibir dos facsímils de planes del manuscrit.

El llibre té vuit estampes intercalades. Quatre són manuscrits "reproduïts en fototípia", per Missé germans. I "altres quatre reproduïts en fotogravat". Són fulls impresos a una sola cara, intercalats en el text sense numeració pròpia, i d'una qualitat molt alta. Permeten encara avui una reproducció molt acurada.

També es va fer una *petició a moltes persones*, demanant la col·laboració per a cedir per l'Exposició algun material que tinguessin. Se n'assenyalaven quatre tipus:

1er. Obres (o escrits) de Medicina catalanes, originals o traduïdes al català.

2n. Obres (o escrits) de Medicina d'autors de països de parla catalana, sia la que sia la llengua en que s'han escrit.

3er. Obres (o escrits) de Medicina, redactades per metges no catalans, però residents en terres de llengua catalana.

4rt. Obres (o escrits) no mèdiques, originals de metges de països de llengua catalana.

Es demanava la tramesa a l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya, Portaferrissa, 6 pral. I signaven: Joseph Mª Roca; H. Puig y Sais; Lluís Llagostera; Jaume Peyrí.

Resultat de la crida. L'èxit d'aquesta crida fou important. Diu Canibell en el pròleg (p. XVI): "No baixaran de 125 els noms d'expositors, ni de 2.625 els títols inventariats i tantes foren les duplicacions (abundància volem dir) d'exemplars de tota mena que arribaren a quatre mil els llibres reunits, descartant aquells centenars que no pogueren admetre's a causa de separar-se de les bases estatuides en la Circular..."

Eudald Canibell i Masbernat. (1858-1928). És l'autor de fet del llibre. Va recopilar les fitxes que hi havia a l'exposició, fer les ordenacions corresponents, i cuidar l'edició i impressió de l'obra. Era un expert i erudit bibliotecari. Estava a la Biblioteca Arús, el que ja indica la seva orientació. Va ser un personatge, si més no, curiós. Havia nascut a Barcelona l'any 1858, va treballar tota la vida a Barcelona i morí, atropellat per una moto, l'abril de 1928. Era un expert en les arts gràfiques. Havia ideat nous tipus de lletres, fou un bon dibuixant, aquarel·lista i tipògraf. La seva obra és prou coneguda en medis focalitzats cap a les arts del llibre. Hi ha una bibliografia relativament abundant sobre la seva obra i activitat, que es poden enfocar des de punts diversos.

Cal aclarir que en textos moderns se'l troba esmentat sovint com a "Canivell", canviant la lletra "b" per la "v" en el primer cognom. Hem vist alguna aquarel·la en que ell mateix signa Canibell. Tanmateix a la pròpia Bibliografia Medical de Catalunya també s'esmenta, ell mateix, com a Canibell. En el seu ex-libris també l'escriu amb "b".

Per la seva relació amb els llibres, i portat de la mà de Valentí Almirall, havia entrat a la Biblioteca Arús, com a bibliotecari, l'any 1895, i va estar-hi fins el 1922, és a dir més d'un quart de segle.

En les feines d'impremta va entrar a treballar a la tipografia "La Academia" que portava Rafael Farga Pellicer, el qual era un actor molt destacat dins de l'anarquisme català. Farga havia col·laborat amb Gaspar Sentiñon, i en aquell taller hi treballà també, algun temps, Anselmo Lorenzo, la personalitat més important de l'anarquisme espanyol del segle XIX. De fet Canibell s'orientà cap a l'anarquisme, també cap a les idees republicanes i en part catalanistes. Alguna vegada venia a Barcelona Piotr Kropotkin, que estava a casa de Rafael Farga. Kropotkin, autor de "La conquesta del pa", és un dels grans autors de l'anarquisme del seu temps i va arribar a fer amistat amb Canibell.

La continuïtat de la informació. Aquest va ser el primer recull important del que s'havia publicat a la nostra medicina i n'ha quedat record per l'edició del llibre. També cal esmentar la preocupació del Dr. Joan Freixas i Freixas, president del segon Congrés, per tenir-lo a punt.

Posteriorment cal fer memòria, que avui potser està massa desdibuixada, de la tasca personal del doctor Alfons Trias i Maxencs (B. 1896 – 1977), en forma de continuació, amb el nom de Bibliografia Mèdica Catalana, en un número extraordinari dels Annals de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, l'any 1932, i el recull en forma de fitxes que va aportar al Congrés d'Història de la Medicina Catalana de 1970. Des d'aleshores, ja s'ha dit abans, s'han fet moltes exposicions

en aquesta mateixa Biblioteca de la Facultat, al Col·legi de Metges, en molts altres llocs. Els medis s'han anat modernitzant. Hi ha molt material gràfic. Queden alguns catàlegs, i estan en xarxa. L'obra publicada és, literalment, "enorme".

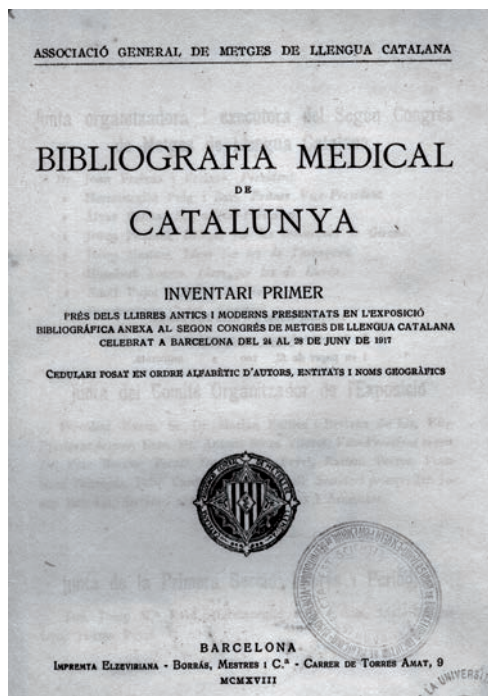
* Text de la conferència feta el 17 d'octubre de 2017 a la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, en l'any del Centenari de la Bibliografia Medical de Catalunya

1. Miquel Fargas Roca, president del primer Congrés. 1913

2. Joan Freixas i Freixas, president del segon Congrés. 1917

3. Portada de la Bibliografia Medical de Catalunya

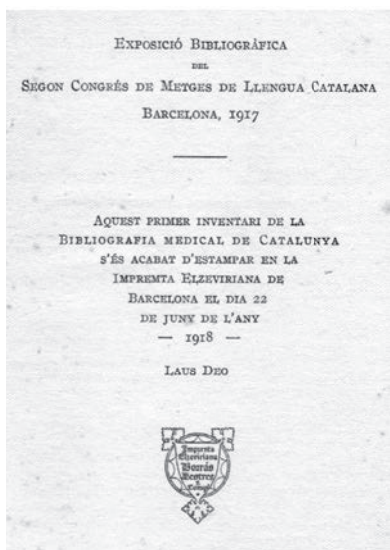
Primer. — Obres (o escrits) de Medicina catalanes, originals o traduïdes al català.

Segon. — Obres (o escrits) de Medicina, d'autors de països de parla catalana, sia la que sia la llengua en que s'han escrit.

Tercer. — Obres (o escrits) de Medicina, redactades per metges no catalans, però residents en terres de llengua catalana.

Quart. — Obres (o escrits) no mèdiques, originals de metges de països de llengua catalana.

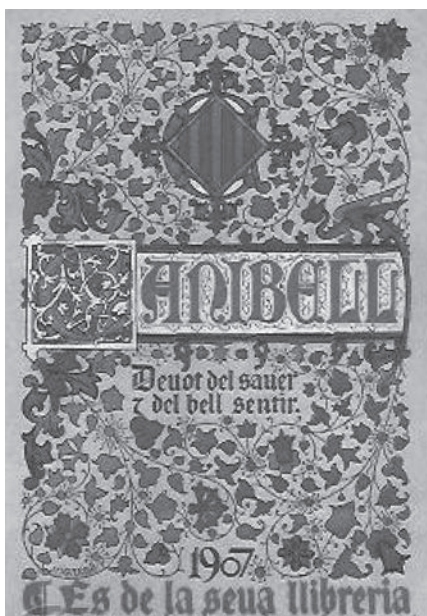
4. Petició de materials per a l'Exposició

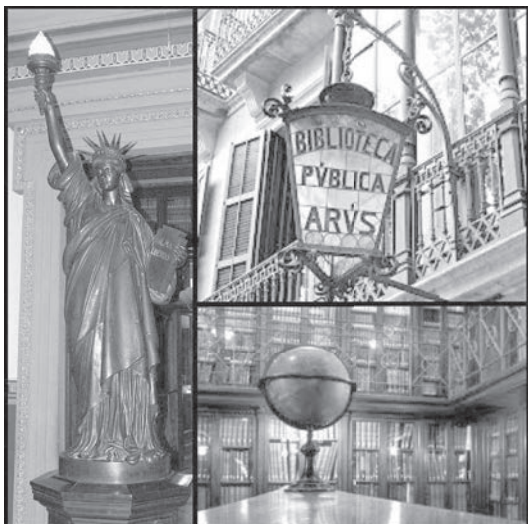
5. Colofó de la BMC

6. Eudald Canibell i Masbarnat

7. Ex-libris d'Eudald Canibell

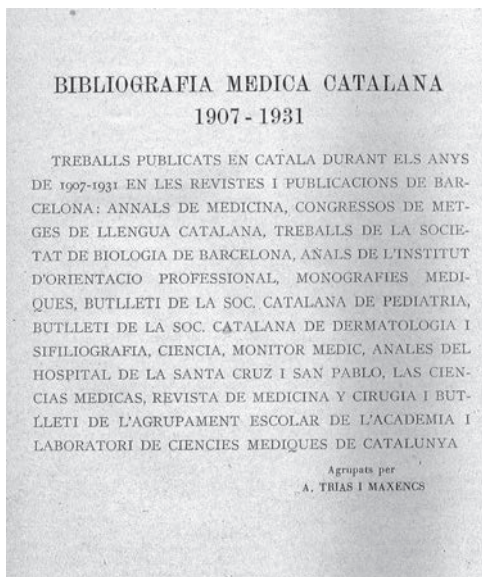
8. Biblioteca Arús. Imatge actual de l'entrada

9. Capçal dels documents de la RAMC per l'any 2017

10. Alfons Trias Maxencs, primer continuador, fins 1931

11. Portada interior de la bibliografia de 1932

EXPOSICIÓ DEL CENTENARI DE LA BIBLIOGRAFIA MEDICAL DE CATALUNYA 1917 – 2017

Exposició històrico-Bibliogràfica a càrrec de:

CRAI. Biblioteca de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la Universitat de Barcelona. Campus Casanova

Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

Ubicació: Facultat de Medicina. c. Casanova 143. 08036 Barcelona.

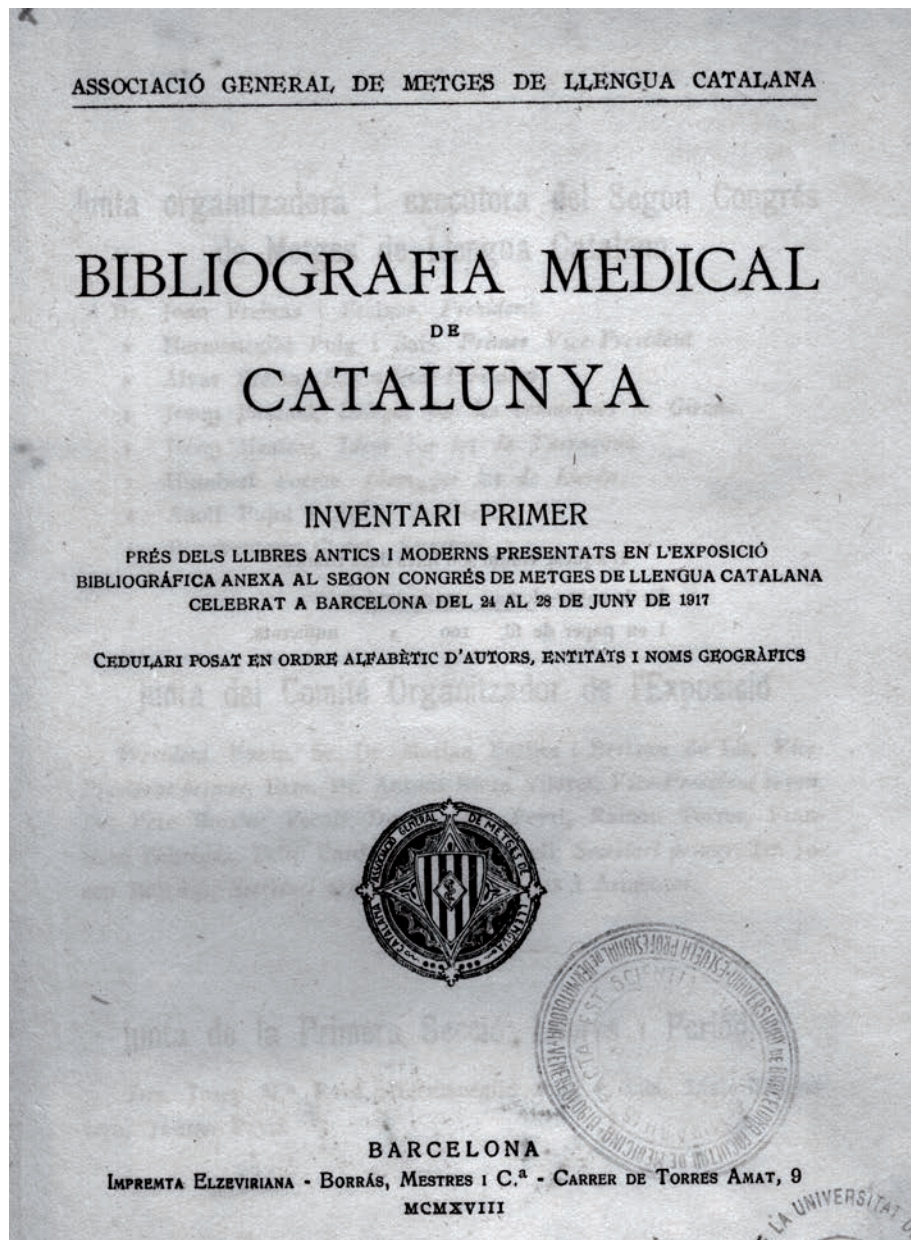
Octubre 2017 – gener 2018

Organització:

CRAI. FMUB. Biblioteca. Carme Alpañez, directora; Lluís Anglès i Clara Navarrete.

R. Acadèmia de Medicina: Jacint Corbella, Marc Xifró i Àngels Gallegos

Història de la medicina catalana

**Del 18 d'octubre
de 2017 al
19 de gener de 2018**

**Exposició al vestíbul de la
Facultat de Medicina i Ciències de la Salut
Universitat de Barcelona
c/Casanova, 143 Barcelona**

CRAI
Promoció de l'aprenentatge i la investigació

 **UNIVERSITAT DE
BARCELONA**

CRAI Biblioteca
Campus Clínic

 **UNIVERSITAT DE
BARCELONA**

Facultat de Medicina
i Ciències de la Salut

Centenari de la Bibliografia Medical
de Catalunya (1917-2017)
Real Acadèmia de Medicina de
Catalunya

EXPOSICIÓ DEL CENTENARI DE LA BIBLIOGRAFIA MEDICAL DE CATALUNYA 1917-2017

Jacint CORBELLA i CORBELLA ⁽²⁾; *Clara NAVARRETE i ESPUÑA* ⁽¹⁾;
Lluís ANGLÈS i SOROLLA ⁽¹⁾; *Marc XIFRÓ i COLLSAMATA* ⁽²⁾;
Àngels GALLEGOS i PANIELLO ⁽²⁾; *Carme ALPÁÑEZ i LÓPEZ* ⁽¹⁾

(1) CRAI Biblioteca Campus Clínic Universitat de Barcelona, (2) Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

INTRODUCCIÓ

La celebració l'any 1913 del Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana va ser un element essencial pel progrés de la nostra medicina, no tan sols per la revaloració que es donava a la llengua, sinó pel que significava com a força motora d'un país. És la mateixa època en que es convoquen el primer Congrés de la Llengua Catalana, el primer Congrés d'Higiene de Catalunya, el primer Congrés Universitari Català. També és el temps en que es creen la Mancomunitat de Catalunya, l'Institut d'Estudis Catalans, i altres institucions. El país creix, pren consciència de sí mateix i es consolida.

Fruit dels dos primers congressos de metges és la recopilació de la Bibliografia Medical de Catalunya (BMC). En el primer, el de 1913, en surt la idea i es posa fil a l'agulla. En el segon, la feina està feta, en surt una exposició, a l'edifici de la facultat nova, i es publica el catàleg, que és aquest llibre, que obre l'exposició.

Es va fer en el mateix edifici de la facultat nova on ara es presenta la del centenari. Ja en fa un segle, i és obligació nostra de recordar-ho, tot continuant el camí marcat, sovint ben ple d'obstacles. Ara és un temps diferent, però l'esforç continua essent necessari perquè d'obstacles sempre se'n troben, a vegades naturals, perquè els mena la pròpia evolució i altres vegades posats de forma intencionada.

Per això la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya (RAMC) ha situat en la capçalera dels seus documents aquest any, junt amb el dibuix de l'edifici, que hi és constant, la llegenda del centenari de la BMC. El resultat del que s'ha pogut fer es recull en aquesta monografia.

- Hi ha el text de la presentació d'aquest centenari en una sessió de la RAMC, en el mes de setembre per raons de calendari, fent la glosa de l'esdeveniment i presentant l'exposició.

- Segueix el catàleg descriptiu de l'exposició, que consta de quatre parts: dues en relació als llibres (l'listat i imatges) i altres dues en relació a la història en forma de pòsters. Una és un resum cronològic evolutiu i l'altra exposició de imatges, amb un breu comentari per a situar-los, de metges destacats dels que en tenim imatge, tots ells traspassats, i distribuïts per especialitats.

a) el **catàleg bibliogràfic**, amb descripció dels llibres exposats, que per raó de l'espai de que es disposava, ha sigut de 130 obres, algunes d'elles en imatge més petita de la portada. S'ha refet la vella idea dels "Cent llibres de la Medicina Catalana", amb Pere Vallribera i Josep M. Calbet. Segueix la línia de les exposicions periòdiques que es fan per la Biblioteca de la Facultat de Medicina, per a mostrar els importants fons bibliogràfics de la Universitat de Barcelona. També hi ha contribuït la biblioteca de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, i alguna cessió procedent de biblioteques privades. La majoria són llibres ben coneguts i alguns són més rars. Els més antics, o que tenen una conservació més precària, es mantenen en el fons de reserva, i es presenten en còpia de la portada.

b) segueix la presentació de la **imatge de les portades** de tots els llibres i monografies exposats. El que s'exposava el 1913 representava una part notable dels fons, que estaven més dispersos, avui és una part molt petita de l'extraordinària tasca editorial feta a Catalunya en l'últim segle.

c) La recollida **d'imatges de metges** que han tingut un cert pes en la nostra medicina creiem que és important, si més no interessant. Tant l'Arxiu Històric de Ciències de la Salut Gaspar Sentiñón, i el seminari Pere Mata, de la Universitat de Barcelona, com la Galeria de Metges Catalans impulsada per l'esforç del doctor Miquel Bruguera i el COMB, han anat fent una tasca de recollida, d'evitar que es perdessin, materials valuosos, que ara donen un fruit. La biblioteca de la facultat de medicina ha actuat com a element aglutinador. Hi ha també set cartells que conjuminen una **visió evolutiva** en el temps, de l'antiguitat fins ara.

Encara alguna precisió sobre els criteris de selecció, pels llibres i per les imatges. En els dos casos el material disponible ha estat molt més gran que la possibilitat d'exposició, tant per l'espai com per la necessitat de presentar un format no excessiu.

Un criteri general ha estat el de no limitar-se a el que "formalment" es considera més destacat, sinó deixar espai també a aspectes que podríem dir més normals, o menys destacats. Cal que hi puguin estar representats molts punts de vista. En els llibres molts ja s'havien presentat a la BMC de 1913 i d'aquests encara se'n exposen uns quants. Es presenten també alguns exemplars de les diverses col·leccions de Monografies, d'obra petita, fins i tot de memòries menors. També representació d'escrits de ciutats petites.

En les imatges, les "efigies" hi ha un criteri absolut, tots han de ser metges ja traspassats, que ja estiguin a la història. També haver-ne pogut trobar una imatge. S'ha procurat també posar-ne de persones que han fet la seva tasca fora del gran centre d'atracció urbana que és Barcelona. A les comarques també s'ha fet tasca important, molt valuosa, sobretot assistencial. La medicina rural ha estat molt important al nostre país i cal recordar-la. La tendència a agrupar des del punt de vista de les especialitats ha contribuït també a homogeneïtzar una mica el panorama.

CATÀLEG DELS LLIBRES DE L'EXPOSICIÓ:
CENTENARI DE LA BIBLIOGRAFIA MEDICAL DE CATALUNYA
(1917)

CENT LLIBRES DE LA MEDICINA CATALANA

CANIBELL i MASBERNAT, Eudald: *“Bibliografia Medical de Catalunya. Inventari primer prés dels llibres antics i moderns presentats en l'exposició bibliogràfica”*. Barcelona, Associació General de Metges de Llengua Catalana, (Impr. Elzeviriana), 1918. (2.625 ítems; 477 pp).

És el primer recull important de treballs de medicina publicats a Catalunya, i d'alguns manuscrits. És el llibre del qual es commemora el centenari i pel qual es fa l'exposició.

(*). Els llibres que van ser exposats el 1913, i consten a la Bibliografia Medical de Catalunya (BMC), es dóna la referència.

*

ARNAU DE VILANOVA: *“Arnaldi de Villanova. Opera Medica Omnia”*. Barcelona (ed. Univ. de Barcelona), 1975.

Portada d'un volum de l'edició actual de les obres mèdiques d'Arnau (c.1238 – 1311). En curs de publicació. Arnau ha estat el metge més important del seu temps i de tota la història de la medicina catalana. Es tracta d'una obra magna, que assolirà més de vint volums, amb col·laboració de molts erudits en la seva edició. Es manté el text llatí.

ARNAU DE VILANOVA: - *“Arnaldi de Villanova. Opera Theologica Omnia (AVOT-HO)”*. Barcelona (Facultat de Teologia et al), 2004.

Portada d'un volum de l'edició actual de les obres teològiques d'Arnau. En curs d'edició, a cura de Josep Perarnau. Algunes opinions li van costar persecució i fins i tot presó.

RAMON LLULL: *“Començaments de medicina; Tractat d'astronomia”*. Palma de Mallorca – (Abadia de Montserrat), 2002.

Llull té l'obra en català més extensa de l'edat mitjana. Entre els escrits hi ha alguns, pocs, que tracten de medicina. La seva obra és important en la història de la ciència. Edició i estudi a càrrec de Lola Badia.

JACME D'AGRAMONT: *“Regiment de preservació a epidimnia o pestilencia e mortaldats”*. *Epístola de Mestre Jacme d'Agramont als honrats e discrets seynnors pahers e Conseyl de la ciutat de Leyda*. (edició facsímil del VII centenari de la Universitat de Lleida. (del manuscrit presentat al II Congrés de M.LI.Catalana) 1917. (BMC, 98). (*)

Hi ha una edició, en ocasió del 700 aniversari de la Universitat de Lleida, (publicada per Gran Enciclopèdia Catalana, 1998), amb estudis introductoris i glossari, de Jon Arrizabalaga,

Lluís Garcia Ballester i Joan Veny i il·lustracions de Josep Minguell, (90 pàgs. + il·lustracions + facsímil, 14 fols.). La primera edició moderna és de Joan Veny, 1971.

Edició moderna del manuscrit clàssic del text de Jacme d'Agramont, sobre la gran epidèmia de pesta negra, de difusió gairebé universal, que delmà greument la nostra població. És el manuscrit més important, entre els que han restat, de la nostra història antiga. Escrit el 1348, és una còpia, probablement del segle XIV-XV, trobada a la parròquia de Verdú.

1908. **COMENGE i FERRER, Lluís:** *“La Medicina en Catalunya (Bosquejo histórico)”* B. (Imp. Henrich y Cia), s.a. 196 pp. (BMC, 770)

– El text més clàssic de Lluís Comenge és aquesta “La Medicina en Catalunya”, que apareix el 1908, però sense data. És el primer intent de fer una obra general d'història de la medicina catalana.

CARDONER PLANAS, Antoni: *“Història de la medicina a la Corona d'Aragó: 1162-1479”*. Barcelona (ed. Scientia) 1973.

És un dels fruits del Primer Congrés d'Història de la Medicina Catalana, (Barcelona-Montpeller, 1970). És el text més complet sobre la medicina catalana medieval vista en el seu conjunt.

McVAUGH, Michel: *“Medicine before the plague: practitioners and their patients in the crown of Aragon, 1285-1345”*. Cambridge (Cambridge Univ. Press), 2002

GARCIA BALLESTER, Lluís, et al. *“Practical Medicine from Salerno to the Black Death”* Cambridge (Cambridge Univ. Press), 1994.

Aquests dos llibres han donat molta visibilitat a la medicina catalana situant-la en un primer pla dins del context de la ciència medieval.

CAMPS i CLEMENTE, Manuel: *“Anàlisi dels aspectes mèdics de la mort violenta a Lleida a la Baixa Edat Mitjana”*. Barcelona (Seminari Pere Mata, UB, (Unitats de Medicina Legal i Toxicologia i d'Història de la Medicina), 2001 (2 vols).

Recerca molt extensa de la mort violenta a Catalunya, centrada en l'arxiu de la Paeria de Lleida, d'interès mèdico legal i sobretot social.

CALBET i CAMARASA, Josep M. CORBELLA, Jacint: *“Diccionari Biogràfic de Metges Catalans”*. Barcelona (Fundació S. Vives Casajuana – Seminari Pere Mata. Universitat de Barcelona, 3 vols. 1981-1984. (192+238+343 pp). (Rafael Dalmau edit).

Editat en ocasió del III Congrés d'Història de la Medicina Catalana, Lleida, 1981. Dades sobre més de 8000 metges i cirurgians de Catalunya, tots ells ja traspasats. Està en període de correccions una edició ampliada a més de 20.000 ítems.

2003. **JORDI GONZÁLEZ, Ramon:** *“Colectanea de ‘speciers’, mancebos boticarios, boticarios, farmacéuticos, practicantes de farmacia y farmacéuticos en Catalunya (1207-1997)”*. Fundación Uriach 1838, Palau Solità i Plegamans, 2003.

Recull biogràfic de farmacèutics catalans, amb particular atenció a la seva localització geogràfica. Element imprescindible per la història de la farmàcia en el país.

*

c. 1499. **ALCANYIZ, Lluís:** *“Regiment preservatiu o curatiu de la pestilencia – Compost per LL d’A...mestre en Medecina”*. (edició moderna a cura de Jon Arrizabalaga. Barcelona, editorial Barcino, 2008). (BMC, 111)

Lluís Alcanyís, catedràtic de València, que morí cremat per la inquisició el 1506. Autor d’un dels llibres més importants de finals del segle XV. L’obra va ser recuperada per Chinchilla, en el segle XIX. L’original és de València, 1499.

1492. **CAULIACH, Guido de:** *“Inventari o collector de cirurgia”*, Barcelona (Impr. Pere Miquel), 1492 (151 fulls, 302 pp.) (BMC, 609) (trad. Bernat de Casaldovell i Jeroni Mas Novell).

És el text més important de cirurgia de la Baixa Edat Mitjana. Imprès a Barcelona, per Pere Miquel, el 1492. Facsímil de la primera pàgina publicada a la BMC de 1917).

1500. **GRANOLLACHS, Bernat de:** *“Incipit tractatus multo utilis per cicunspectum virum dominum Bernadum de Granollachs Barchinonem, artium et medicine magistrum ex nobilissima arte Astrologiae extractus in quo libet coniunctiones et oppositiones Lunae eius libet mensis in quo libet anno facillime reperiri possunt . Incipiendo ab Anno domini Mccccclxxxiiij, usque ad annum domini, Mcccc. I. durañ”* B. 29 pp. (BMC, 1239).

Edició moderna a càrrec de J. Chabas i d’Antoni Roca. Barcelona (Fund. S. Vives Casajuana), 1985. Text de caràcter més astrològic, fulletó de 29 pàgines de text. Edició moderna. Va tenir una gran difusió: s’esmenten 90 edicions.

1503. **ARGILATA, Pere d’:** *“Cirurgia”*, traduïda al català per Narcís Solà; Perpinyà, (Impr. Johan Rosembach),. 308 fulls numerats (616 planes). (BMC, 173).

Un dels primers textos de cirurgia traduïts al català. L’autor, famós en el seu temps, nomenat també Petrus de Argenteria, sembla que va morir cap a mitjans del segle XV.

1541. **CARBÓ, Damià:** *“Libro del arte de las Comadres o Madrinas y del Reglamento de las preñadas y paridas y de los niños”* (BMC, 549) Mallorca, 1541.

Segon llibre sobre parts i malalties dels nens publicat en llengua moderna. Important per la precocitat de l’ús d’una llengua neolatina, per a que pugui ser entès per les ‘comadrones’ que atenen els parts.

1587. **MOIX, Ioan Raphel:** *“Libre de la peste dividit en tres tractats. En doctrina universal preservatio, y curatio della”*, B. (Jaume Cendrath), 112 pp. (BMC, 1517).

Portada d’un text sobre el tema aleshores més actual, la pesta en temps d’epidèmia, escrit per Joan Rafael Moix, metge de Girona, però imprès a Barcelona, l’any 1587.

1596. **SEGARRA, Jaime:** *“Commentarii physiologici. Non solum medicis sed et philosophiis, de omnium bonorum artium studiosis longe utilissimi”*. València (ex. Typ. Petri Patricii Mey) 558 pp. (BMC, 2195).

Text de Jaume Segarra, representant del focus valencià, el més actiu en la medicina del segle XVI a la Corona d’Aragó. Portada del *Commentarii physiologici*, 1596.

1623. **ROMEO, Lorenzo:** *“Desengaño de abuso de la sangría y purga”*. Compuesto por el doctor Lorenzo Romeo, médico ciudadano de Tortosa. Tarragona (casa Gabriel Roberto), 165 pp. (BMC, 2101).

Portada del “Desengaño de abuso de sangría y purga”, escrit per Llorenç Romeo. Veiem, com en altres textos del període, que hi ha una extensió en la geografia del país en les ciutats on s’originen llibres de medicina, en aquest cas de Tortosa, imprès a Tarragona.

1625. **MAS, Bernat:** “*Orde breu i regiment molt útil y profitós per preservar y curar de Peste*”. B. (Esteve Libr.) 192 pp. (BMC, 1438)

Text de llargada mitjana, 192 pp., sobre la pesta. Escrit per Bernat Mas, metge de Manresa, i publicat a Barcelona el 1625.

1632. **ROSSELL, Joan Francisco:** “*El verdadero conocimiento de la peste, sus causas, señales, preservación i curación*” - A los Consellers de Barcelona. - B. (Impr. Sebastián y Jaime Mathevat), 484 pp. (BMC, 2127)

Un altre llibre sobre la pesta, per Joan Francesc Rosell, metge de Barcelona. El va editar el Consell de Cent i va tenir una tirada molt llarga i gran difusió.

1678. **ANDREAS, HYACINTHUS:** “*Practicae Gotholanorum, pro curandis humani corporis morbis...*” t. I, B. (Typ. Francisci Cormellas), XX + 532 + XXVIII pp. (BMC, 134)

Jacint Andreu, metge d’Hostalric, catedràtic a Barcelona, va fer un text, aleshores important, comprènent gairebé tota la medicina, amb la visió hipocràtic galènica. Hi ha una altra edició de 1704, més rara.

c. 1686. **ALÒS, Joan d’:** “*Pharmacopoea Catalana, sive antidotarium barcinonense restitutum et reformatum...*”, B. Typ. Antonij Ferrer 1686, 96 + 256 pp. (BMC, 119)

Alòs, protometge del Principat, actualitza i substitueix les velles Concòrdies de cent anys abans. Va ser la norma que havien de complir els farmacèutics en la seva pràctica. Edició moderna, en facsímil, Barcelona (Càtedra d’Història de la Farmàcia, UB), 1975, a càrrec de Josep M. Suñé Arbussà.

1694. **ALÒS, Joan d’:** “*De corde hominis disquisitio physiologico-anatomica*” Barcelona (Typ. Ant. Ferrer... 247 pp. (BMC, 118)

Alòs, el metge més destacat a Catalunya en el seu temps, defensà les innovacions de Harvey. Hi ha facsímil modern, en edició de Màrius Petit i Ramon Ferran. – El mateix Alòs té una actualització important de l’Antidotari, també reeditat en facsímil.

1725. **FORNÉS, Josephus:** “*Tractatus de peste precipuae Gallo-provintiali et Occitanicae...*”. M. (Imp. Maria Martí), (BMC, 1019)

Josep Fornés, catedràtic de Barcelona des del 1693, fou enviat a estudiar la “terrible” pesta de Marsella de 1720. El seu fill, Josep Fornés i Llorell, va publicar aquest text el 1725.

1773. **RANCÉ, Juan:** “*Tratado theorico-practico de Materia Médica. Que explica los medicamentos naturales o simples, assí como las preparaciones químicas y galénicas, las más usuales, sus dosis, su modo de obrar, los casos donde convienen y sus fórmulas, con un suplemento a lo último*” B. (Fco. Suriá y Burgada), 1773. 3 vols. (278+270+275 pp+ indexs), (BMC, 1958)

Aquest tractat de Matèria Mèdica, en tres volums, representà aleshores un progrés molt gran pel coneixement de la medicació, destinat als alumnes del Reial Col·legi de Cirurgia (RCC).

1778. **ARMENGOL, Gaspar:** *“Historia Medico-practica, que por diálogos manifiesta algunas medicinas, que baxo el apellido de específico remedio, obtienen en sí un poderoso veneno”*, (Vic (Josep Tolosa impr. i llibreter), 31 pp. (BMC, 176) (RAMC)

Mostra de la polèmica existent sobre el mercuri com a medicament. Escrit per Gaspar Armengol, metge de Tortosa, publicat a Vic cap a l'any 1772. Hi ha una altra edició, Vic, 1778.

1780. **VELASCO, Diego; VILLAVERDE, Francisco:** *“Curso teorico-práctico de operaciones de cirugía. En que se contienen los más célebres descubrimientos modernos”*, B. (Impr. Raymundo Martí), 556 pp. (BMC, 2449)

Portada d'un dels llibres de text més importants pels alumnes del R. Col·legi de Cirurgia, 1780, fet per Diego Velasco i Francisco Villaverde, professors de Barcelona i Cadis. Hi ha una reedició moderna.

1781. **“Lecciones fisiológicas para instrucción de los alumnos del Real Colegio de Cirugía de Barcelona. Arregladas por sus Maestros”**. B. (Impr. Libr. Carlos Gibert y Tutó) 1781, 176 pp. (BMC, 713) (RAMC)

Llibre de text de Fisiologia destinat als alumnes del RCC de Barcelona. N'hi ha diversos en aquest estil, a vegades ni tan sols constava el nom de l'autor: “uno de sus maestros”. La seva qualitat era bastant elemental.

1783. **VIDAL, Domingo:** *“Cirugía Forense o arte de hacer las relaciones quirurgico-legales. Obra útil a los médicos, cirujanos y jurisperitos, así Seculares como Eclesiásticos”*. B. (Impr. C. Gibert y Tutó) 90 pp. (BMC, 2464)

Primer text, en publicació independent, de Medicina Legal a Espanya. Es van fer cinc edicions, l'última a Saragossa el 1815, anys després de la mort de l'autor. Reedició en facsímil per la UB (Seminari Pere Mata, dep. de Medicina Legal i Toxicologia), 1987.

1786. **GALLI i CAMPS, Leonardo:** *“Nuevas indagaciones acerca de las fracturas de la rótula y de las enfermedades que con ellas tienen relación, principalmente con la transversal”*. Madrid, en la Imprenta Real, 1786.

Text important pel seu temps, amb estudi molt extens i monogràfic. És un capdavanter de la patologia en trauma i ortopèdia a Espanya. Galli era de Tarragona, i fou metge de la família reial a Madrid.

1786. **MASDEVALL, Joseph:** *“Relación de las epidemias de calenturas pútridas y malignas que en estos últimos años se han padecido en el Principado de Cataluña y principalmente de la que se descubrió el año pasado de 1753 en la ciudad de Lérida, llano de Urgel y otros muchos corregimientos y partidos, con el modo feliz, pronto y seguro de curar semejantes enfermedades”*. Madrid, (Impr. Real), 136 pp. (BMC, 1453) (RAMC)

Reproducció facsímil moderna, del text clàssic sobre les febres malignes. L'ús de l'“opiata de Masdevall” li va donar gran prestigi. Estudi previ de Joan Riera, catedràtic de Valladolid.

1788. **SASTRE i PUIG, Joan:** *“Reflexiones instructivo-apologéticas sobre el eficaz y seguro medio de curar las calenturas pútridas y malignas, inventado por el Ilmo Dr. D. Josef de Masdevall... Dadas a luz por el Dr. J.S.P. ... Médico*

de la villa de Taradell...” Cervera (Impr. Real y Pontificia Universidad) 130 pp (BMC, 2184).

Llibre publicat a Cervera el 1788 per Jaume Sastre, metge de Taradell, sobre el mètode Masdevall pel tractament de les febres malignes.

1791. **MITJAVILA i FISONELL, Vicente:** *“Notícia de los daños que causan al cuerpo humano las preparaciones del plomo, ya administradas como medicina, ya mezcladas fraudulentamente con los alimentos de primera necesidad. Se da un medio fácil e inteligible a toda clase de gentes para saber si el vino, pan, etc. Están adulterados con el plomo”*. B. (Impr. Manuel Texero), 44 pp. (BMC, 1504)

Primer estudi monogràfic fet a Catalunya sobre la patologia pel plom, com a medicina i com a adulterant d'aliments. Antecedent important.

1796. **CARBONELL i BRAVO, Francesc:** *“Pharmaciae elementa chemiae recentioris fundamentis innixa”*, B (Impr. Joan Frac. Piferrer), XII + 125 pp. (BMC, 557).

Carbonell va ser el mestre més actiu en la introducció dels coneixements de la química moderna a Catalunya. Mestre d'Orfila. Un text seu va tenir difusió europea. Va ser farmacèutic i metge, president de la RA de Medicina.

1798. **“Memorias de la Real Academia Médico Práctica de la ciudad de Barcelona”**, t I (i únic), LIV + 566 pp. Madrid (Imprenta Real) 1798. (BMC, 87)

Text que recull moltes de les aportacions fetes a les sessions de l'Acadèmia en l'últim terç del segle XVIII. És el primer recull sistemàtic de treballs d'autors diversos. Temàtica molt variada.

1804. **CIBAT, Antoni:** *“Elementos de Matemáticas, o bien sea Introducción a la Física experimental”*, B. (oficina Juan Fco. Piferrer), 1806.

Text en el qual Antoni Cibat, que fou metge de Josep Bonaparte, ja assenyala la importància de la formació matemàtica per a l'estudi de la física.

1810. **VIADER i PAYRACHS, Josef Antonio:** *“Memoria sobre las enfermedades que han afligido a los moradores y guarnición de esta plaza de Gerona y demás pueblos de su departamento, desde junio de 1808 hasta últimos de febrero de 1810”*. Girona, s.a. (Imp. Vicente Oliva. (BMC, 2459) (UB)

Tesi de J.M. Adserà i Gebellí sobre l'obra de Viader, metge progressista exiliat, tractant de l'epidèmia de Girona de 1808-1810, quan la guerra del Francès.

1812. **SALVÀ i CAMPILLO, Francesc.** *“Pensamientos del Dr. Don Francisco Salvá y Campillo sobre el arreglo de la enseñanza del arte de curar”*. Mallorca, en la oficina de Antonio Brusi, 1812.

Salvà era el primer metge català del seu temps. Va escriure molt. Aquí explicació de les seves idees sobre l'ensenyament, recollides per Francesc Sanpents.

1820. **BONELLS, Jaume; LACABA, Ignasi:** *“Curso completo de Anatomía del cuerpo humano”*, Madrid, 1820 (5 llibres, relligats en 3 vols).

Portada del primer volum de l'anatomia de Jaume Bonells i Ignasi Lacaba que va tenir molta difusió com a text docent durant molts anys. Edició de 1820, ja morts els dos autors. També coneguda la de 1796.

1820. **RIBOT i FERRER, Juan de D:** *“Elementos de Patología General: arreglados principalmente según la doctrina de Chomel”*. Barcelona (Impr. Nacional del Gobierno, Dorca), 1820

Joan Ribot va ser professor del Col·legi de Cirurgia, explicant les doctrines mèdiques, i a la facultat va ser el primer catedràtic de Fisiologia. En algun lloc se l'esmenta com a Ribot i Mas.

1821. **PIGUILLEM, Francesc:** *“Carta informativa sobre la inminente creación de la Sociedad de Salud Pública de Cataluña”*, s.i. s.n.

Piguillem va ser l'introduïdor de la vacuna de la verola a la península. Aquí veiem en el que s'exposa la importància dels estudis de topografies referits a la salut.

1822. **RIBOT i FERRER, Juan:** *“Elementos sucintos de Fisiología”*, B. (Imp. I. Estivill) 1822, 152 pp. Hi ha edicions de 1834 (B) i 1848 (Madrid), de 557 pp.

Primer text de Fisiologia de Joan Ribot, pels alumnes de la que aleshores era “Escuela especial del arte de curar”. Precedent important.

1824. **BAHI i FONSECA, Juan Francisco:** *“Memoria del Caballero Dr. Palloni, miembro del Consejo de Sanidad de Liorna sobre el contagio de la fiebre amarilla...”* Barcelona (Vda Roca) 1824.

Bahí, compromès amb la societat i la política del seu temps, traduí l'obra de Palloni sobre el contagi de la febre groga. Fou un tema molt polèmic, amb gran càrrega emocional

1828. **GIMBERNAT i GRASSOT, Agustí de:** *“Sucinta noticia del Dr. D. Antonio de Gimbernat”*. B (Impr. de Sierra y Martí), 1828.

Biografia d'Antoni de Gimbernat i Arbós (m. 1816), escrita pel seu fill Agustí.

1828-29. **MAGENDIE, F:** *“Compendio elemental de fisiología”* (trads. Dr. Ramon Frau; Dr. Juan Trias) Barcelona (Impr. Vda e hijos. A. Brusi), 3 vols. 280, 233 i 210 pp.) (BMC, 1371) (RAMC)

Importància de l'obra del gran fisiòleg francès, traduïda pels metges de Mallorca Ramon Frau i Joan Trias. Publicada a B. el 1828, tingué una bona influència

1831. **JANER, Félix:** *“Elementos de moral médica o tratado de las obligaciones del médico y del cirujano, en que se exponen las reglas de su conducta moral y política en el ejercicio de su profesión”* B. (Imp. Joaquin Verdaguer), 470 pp. (BMC, 1296)

Edició de 1831 d'un llibre que, encara avui, té idees que són d'actualitat. Precedent important de l'ètica mèdica al país.

1835. **FOIX i GUAL, Joan B:** *“Arte de recetar y Formulario práctico, conformes a las lecciones públicas dadas en el Real Colegio de Medicina y Cirugía de Barcelona”*. Barcelona (Impr. Herederos de Roca). 1835.

Llibre breu sobre l'art de receptar, recollit per Oriol Navarra, a partir de les lliçons de Joan B. Foix, catedràtic de terapèutica.

1836. **JUANICH y MARCH, Francisco:** *“Tratado elemental de materia médica externa”*. B. (Impr. Joaquin Verdaguer), 1836. 506 pp. (BMC 1310)

Francesc Juanich, catedràtic de Mèdica a la facultat, va fer també un text de Terapèutica, que era una de les matèries en que es publicava més.

1842. **VIETA, Pedro:** *“Apuntes acerca la Catarata”*. Llegits en discurs d'inici de curs, de 3 de gener de 1842 a la RAM (s.i.), 11 pp. (BMC, 2495), 11 pp.

Portada d'un text breu de Pere Vieta sobre les cataractes, en l'inici de curs de la RAM.

1843. **CUBÍ, Mariano:** *“Sistema completo de frenología, con aplicaciones prácticas, fisionómicas, ideológicas, filosófico morales, lejislativas i otras, conduzentes al adelanto i mejoramiento del hombre, individual i socialmente considerado”*. B. (Imp. J. Tauló) 365 pp (JC)

La Frenologia era un tema amb gran difusió, també en ambients mèdics. Per l'exploració externa del crani deduia alguns caràcters de la personalitat. Cubí en fou el seu apòstol a Espanya. També va proposar una reforma ortogràfica.

1844. **NADAL i LACABA, Rafael:** *“Suicidios”*. Oración inaugural Acad. Med. Cir. B. (Impr. Antonio Brusi) 1844. 15 pp. (BMC 1578). (RAMC)

Un dels primers estudis sobre el suïcidi, des d'un punt de vista mèdic a Catalunya. Valorava el concepte de malaltia mental.

1847. **LA ABEJA MÉDICA.** *“Revista de los diarios de Medicina, Cirugía, Farmacia, Ciencias físicas y naturales, ... Repertorio completo de terapéutica...”* Segunda serie. B. 1847 (Impr. La Prosperidad), (BMC, 1316)

Un volum de “La Abeja Médica”, una de les primeres revistes que va intentar introduir el coneixement de la medicina francesa. Va tenir una influència considerable, però breu, just a la meitat del segle XIX.

1847. **MONLAU, Pere Felip:** *“Elementos de Higiene Privada”*, B. 1847 (Impr. Pau Riera) (551 pp) (BMC, 1523). Es van fer fins a 4 edicions, les últimes a Madrid, fins l'any 1870, en dos volums.

Monlau, actiu en molts camps, va publicar textos d'Higiene “privada” i “pública”, que van tenir vàries edicions i molta influència.

1852. **[(HIPÓCRATES)]** - *“Pronósticos de Hipócrates, traducidos y comentados en prosa por D. Mariano González de Sámano... y puesto en verso castellano por D. Ricardo López Arcilla...”* B. (Imp. L. Tasso), 287 pp.

Text llatí, i versió castellana (per M. González de Sámano) i en vers (per Ricardo López Arcilla), amb comentaris al text grec ja mil·lennari del Corpus Hipocràtic.

1850. **MENDOZA RUEDA, Antonio:** *“Estudios clínicos de cirugía”* (sic). Barcelona (Imp. A. Frexas), 1850. 2 vols.

Text de cirurgia d'Antoni Mendoza, amb introducció d'alguns aspectes de la nova cirurgia que es desenvoluparia en el segle XIX.

(1853). **[(ORFILA)]. *Medicina Balear*** (Palma de Mallorca), Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears, 2003

Mateu Orfila, que fou estudiant a Barcelona, va ser l'impulsor de la Toxicologia moderna, catedràtic de París i degà de la seva facultat durant disset anys. Portada de la Revista de l'Acadèmia de Medicina de Mallorca, dedicada als 150 anys de la seva mort.

1858. **SALARICH i VERDAGUER, Joaquim:** "*Higiene del tejedor, o sean medios físicos y morales para evitar las enfermedades y procurar el bienestar de los obreros ocupados en hilar y tejer algodón*", Vich (Impr. Libr. Soler Hnos), 130 pp. (BMC, 2150).

Una de les primeres monografies de Medicina del Treball a Catalunya, ran d'un premi convocat per la R Acadèmia de Medicina. Considerat com a precursor.

1860. **PI i MOLIST, Emili:** "*Proyecto médico razonado para la construcción del Manicomio de la Santa Cruz de Barcelona*", (B. Imp. Tomás Gorchs), 1860. 367 p.

Projecte fet per Emili Pi i Molist sobre la construcció d'un nou "manicomi" per a la Santa Creu, que ja no podia mantenir els malalts en el vell recinte hospitalari, amb condicions higièniques molt deficientes.

1863. **CRUXENT i LALBI, Cayetano:** "*Consideraciones críticas acerca de los principios fundamentales de la Homeopatía*" (Barcelona, 1863)

Cruxent fou un dels principals impulsors de l'homeopatia a Catalunya. El text, publicat l'any de la seva mort, es pot considerar un compendi de les seves idees.

1869.1870: **MAGAZ y JAIME, Juan:** "*Tratado elemental de Fisiología Humana*". B. (Impr. N. Ramírez), 2 vols. (381 + 453 pp) (BMC, 1370).

Text bàsic per a l'ensenyament d'una fisiologia moderna a Catalunya. Va significar un progrés real.

1871. **GINÉ i PARTAGÀS, Joan:** "*Curso Elemental de Higiene Privada y Pública*", t. I. Higiene Privada. B. (Impr. N. Ramírez y Cia), 588 pp. (1^a. Ed.) (BMC, 1112)

Giné va escriure sobre moltes coses. Va ser, catedràtic d'Higiene (després passà a Cirurgia). Aquest text va tenir diverses edicions posteriors, actualitzades per Rodríguez Méndez.

1876. **GINÉ i PARTAGÀS, Joan:** "*Tratado Teórico práctico de Freno-Patología*", Madrid (Impr. Moya y Plaza), 572 pp. (BMC, 1133)

Giné va ser el més polifacètic en l'orientació dels seus treballs. Destacà la seva obra com a director del manicomi de Nova Betlem, creant escola de psiquiatres. Aquí el seu text de Frenopatologia.

1880. **GINÉ i PARTAGÀS, Joan:** "*Tratado Clínico Iconográfico de Dermatología Quirúrgica*". B. (Tip. La Academia), 838 pp. + 17 lám.

També s'exposa el text de Dermatologia, matèria inclosa en la seva càtedra de Cirurgia, o Patologia Externa. Interès extraordinari del les seves il·lustracions en color. Igualment en el volum de Sifiliografia.

1874.1875. **MATA i FONTANET, Pere:** "*Tratado de Medicina y Cirugía Legal, teórico y práctico, seguido de un Compendio de Toxicología*", (5^a. Ed.). Madrid (Carlos Bailly-Ballière), 4 vols. (769 + 659 + 576 + 1251 pp). (3.235 pp). (BMC, 1471).

Portada de l'edició de 1868 del text clàssic de Pere Mata, que va tenir 5 edicions i una encara el 1912, el que indica la persistència i influència de la seva obra. Ha estat un dels textos clàssics de la nostra medicina.

1877. **PI SUÑER, Jaume:** *“Memoria sobre la fisiología patológica de la ataxia locomotriz, tabes dorsalis, esclerosis posterior de la médula”*.

Tesi presentada per Jaume Pi Suñer el 14 d'octubre de 1876, desenvolupant aquest tema de fisiopatologia i clínica neurològica.

1877. **VALENTÍ VIVÓ, Ignasi:** *“Tratado elemental de Toxicología General y Descriptiva”*, B. (Imp. J. Jepús), 536 + 14 pp.). (BMC, 2437)

Catedràtic de Medicina Legal, intentà fer créixer els coneixements de Toxicologia, en els seus diversos camps. Llibre important. També fou autor d'una visió Antropològica de la Medicina Legal.

1879. **GACETA MEDICA CATALANA.** Revista quincenal il·lustrada. Director Dr. D. Rafael Rodríguez Méndez...” (Es va editar fins el 1922). (BMC, 2086).

La revista més important a la nostra medicina en el seu temps. Es publicà més de 40 anys, i va ser portada de manera molt personal per Rafael Rodríguez Méndez. Element molt valuós per la introducció dels progressos de la medicina europea aquí.

1881. **ROBERT, Bartolomé.** *“Sumario de los prolegómenos de Clínica Médica explicados en la facultad de Medicina de la Universidad de Barcelona por B.R.”*. Barcelona (Impr. Sucs. de Ramírez), 1881.

Llibre dels primers anys com a catedràtic. És en realitat un text bàsic sobre l'exploració del malalt i la manera de fer la història clínica.

1883. **SUÑÉ i MOLIST, Lluís.** *“Misterios del Hospital”*. B. (Imp. La Renaixensa), 528 pp. (BMC, 2230)

Novel·la “Misterios del Hospital”, signada amb el pseudònim d'Emilio Solà, va ser escrita en realitat per Lluís Suñé i Molist, aleshores jove, que fou secretari perpetu de la RAM.

1884. **SENTIÑÓN, Gaspar:** *“La viruela y su tratamiento curativo, preservativo y exterminativo”*, B. (Impr. Barcelonesa), 110 pp.

Gaspar Sentiñón va ser l'introduïdor més important dels coneixements de la medicina europea entre nosaltres. Aquí una de les seves obres pròpies, totes breus.

1887. **CARDENAL FERNÁNDEZ, Salvador:** *“Manual práctico de cirugía antiséptica”*, B (Tip. Edit. Espasa), 760 pp. (2ª. Ed.) (BMC, 571)

El cirurgià més importat del seu temps a Catalunya, gran creador d'escola des de l'hospital del Sagrat Cor. Obra fonamental pel progrés de la cirurgia a casa nostra.

1889. **FERRAN i CLUA, Jaume:** *“Estudios sobre la rabia y su profilaxis, 1887 a 1889”* B. (Imp. Henrich) 336 pp. (BMC, 981)

Monografia del Dr. Ferran en que explica els primers progressos sobre la prevenció de la ràbia. Cal remarcar que segueix molt de prop, en els continguts i en el temps, l'obra de Pasteur.

1889. **ROBERT, Bartomeu; ROIG i BOFILL, Emerencià:** *“Enfermedades del Aparato Digestivo”*, Madrid (Administración de la Revista de Medicina y Cirugía Prácticas) 1889

Tractat de patologia de l'aparell digestiu, el primer extens en català. Cal considerar-lo com un text capdavanter.

1889. **RAMON y CAJAL, Santiago:** *“Manual de Histología normal y Técnica Micrográfica”*, Valencia (Libr.Pascual Aguilar, editor), 1889,

L'edició del tractat clàssic de Cajal va començar a València i apareixia en fascicles. Quan es va relligar n'hi ha amb dates de 1889 i 1890, mantenint el peu de València, pel compromís editorial. Aquí portada de l'edició de 1893, quan Cajal ja ha passat per Barcelona i és a Madrid, es continua amb el mateix peu. És un text fonamental de la nostra medicina.

1898. **VIDAL SOLARES, Francesc:** *“Consejos prácticos sobre la higiene de la primera infancia. Con un apéndice acerca de las enfermedades de los niños”*. B, (226 pp.) (7ª. Ed.) (BMC, 2478)

Vidal Solares. Pediatre, va crear l'Hospital de Nens Pobres. Va fer una tasca de divulgació important per a les mares, en forma de fulletons, dels que es feren moltes edicions i es repartia.

1894. **TURRÓ, Ramon:** *“La Inmunidad”*. Discurso leído en la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona en el acto de su recepción. Barcelona (RAM de B), 1894.

Discurs d'ingrés de Ramon Turró a la RAM, sobre el tema “La Inmunidad”, ciència de la que fou un capdavanter en el país. Va ser personatge “fora de sèrie” que va escriure sobre molts temes.

1894. **LETAMENDI, José de** *“Curso de Clínica General o Canon perpetuo de la práctica médica”*. Madrid (Impr. de los sucesores de Cuesta), 1894.

Letamendi, professor d'anatomia a Barcelona i de Patologia General a Madrid, té uns cursos de clínica, d'orientació vitalista, però de considerable valor, amb bona part de pensament original. Edició de 1894.

1898. **FARGAS ROCA, Miquel:** *“Ginecología”*. Barcelona (Impr. Casa Prov. de Caridad) 1898.

Fargas va ser el gran mestre de la ginecologia catalana del seu temps. Cap el final va editar un extens Tractat en dos volums, amb una 2a. edició el 1910, amb 1283 pàgines. Abans alguns alumnes, W. Coroleu i Borràs i P. Soler i Bertot, havien recollit les seves lliçons. Portada d'aquest text.

1900. **MIRÓ, Oleguer:** *“Aforística Médica popular catalana, confrontada ab la d'altres llengües”*, Manresa, (Llibr. Impr. Anton Esparbé). (BMC, 1493)

Metge i erudit de Manresa, autor d'obres del que en diu “folk-lore” mèdic, basat en el coneixement del llenguatge i pensament popular en relació a la malaltia i la medicina.

1901. **RECASENS i GIROL, Sebastià:** *“Tratado de cirugía de la Infancia”*. B. (Imp. J. Casamajó), 2 vols. (524 i 356+360 pp). (BMC, 1976)

Gran cirurgià, deixeble de Cardenal, va publicar molt abans de consolidar-se com a catedràtic de Parts de Madrid. Aquí el seu llibre sobre cirurgia infantil, de la que és precursor.

1906. **PRIMER CONGRÉS D'HIGIENE DE CATALUNYA. LLIBRE D'ACTES.** 169 pp. (BMC, 20)

Actes del Congrés d'Higiene. Una de les primeres mostres, ja consolidades, de l'interès per la medicina social i els problemes de la higiene. Es fundà una Acadèmia d'Higiene de Catalunya

1909. **PI Y SUÑER, A; RODRIGO LAVÍN, L:** "*Tratado de Fisiología. Fisiología General*", B. (Imp. Guinart y Pujolar), 810 pp. (BMC 1818).

Llibre de text, extens de Fisiologia, fet pels doctors August Pi Suñer y Leonardo Rodrigo Lavín, catedràtics de Sevilla i de Cadis, però publicat a Barcelona el 1909.

(1912) [(ALBARRAN)]. **PAULÍS, J; MONTEROS-VALDIVIESO, M.Y:** "*Joaquín Albarrán. Genial artífice de la urología*". La Habana (Museo Histórico de las Ciencias Médicas Carlos J. Finlay", 1963.

Joaquim Albarrán va ser un dels alumnes més il·lustres de la nostra facultat per la seva carrera exterior. Cubà, va treballar a París on fou professor de la Sorbona, deixeble de Guyon, i una de les figures més notables de la urologia europea del seu temps. Aquí un estudi biogràfic.

1913. **"ACTES, PONENCIA I COMUNICACIONS DEL PRIMER CONGRÉS DE METGES DE LLENGUA CATALANA**, celebrat a Barcelona en els dies 22,23,24 i 25 de juny de l'any MCMXIII". B. (Imp. Vda. Badia), 983 pp. (BMC, 802)

Llibre important pel seu significat com a impulsor de la recuperació del català a la nostra medicina. Aquests congressos han passat per moltes dificultats i han patit tres aturades, tot i que encara persisteixen. L'actual es fa a Manresa (octubre 2017).

1916. **NOGUER MOLINS, Lluís:** "*Exploración clínica práctica*" Barcelona Libr. Vicente Perelló) 1916, 1^a. ed. Arribà a la 12^a. ed, B. (Científico Médica) 1955 (480 pp). (HMC.2.405

– Portada de la primera edició del text clàssic de Lluís Noguier Molins, que estat un element fonamental per a la pràctica de l'exploració clínica. Ha estat en vigor durant dotzenes d'anys.

1919. **ROCA i HERAS, JM:** "*La medicina catalana en temps del rei Martí. Remembrem lo passat*", novella edició augmentada, Barcelona (Fidel Giró impressor), 1919.

Portada del treball sobre "La Medicina catalana en temps del rei Martí", ofert en el Congrés de Metges de Llengua Catalana de 1919.

1923. **MIRA i LÓPEZ, Emili:** "*Las correlaciones somáticas del trabajo mental*".

Tesi d'Emili Mira, que obrí a Catalunya el camí dels estudis de psicologia des del camp de la medicina.

1926. **CERVERA, Leandre:** "*Fisiologia, fisiopatología i clínica de les glàndules de secreció interna*". Barcelona, 1926. (Monografies mèdiques, núm. 1)

Jaume Aguader va començar, l'any 1926, en temps de dictadura, una col·lecció de "**Monografies mèdiques**" que va durar fins a la guerra. Hi ha 105 números (alguns d'ells amb numeració doble). Aquí el primer, obra de Leandre Cervera, membre de l'Institut de Fisiologia.

1910. **TESTUT, Leo:** *“Compendio de anatomía descriptiva”* (Barcelona (Salvat), trad. J. Corominas Sabater.

Testut, catedràtic a Lió, va ser l'autor del text més difós per l'ensenyament de l'Anatomia entre nosaltres durant la major part del segle XX, a través de moltes edicions, ben il·lustrades. Són quatre volums clàssics. A més es va publicar un Compendi, sense il·lustracions, que servia per a repassar i de cara als exàmens.

1928. **SAYE i SEMPERE, Lluís:** *“Quimioteràpia de la tuberculosi”*. Madrid (Espasa Calpe) 1928.

Resum actualitzat, el 1927, sobre la terapèutica de la tuberculosi, considerada aleshores com la “pesta blanca”. Saye ha estat la personalitat més important en el seu estudi a Catalunya.

1929. **DOMARUS, A. von:** *“Manual Práctico de Medicina Interna”* Barcelona (Manuel Marín) 1929.

Ha estat un dels clàssics per a l'ensenyament de la patologia i clínica mèdiques a Catalunya. Era una obra alemanya, traduïda per Pere Farreras (pare i fill), i continuada per Ciril Rozman, en el molt conegut “Farreras Rozman”, ara ja prop de la seva vintena edició. Aquí portada de l'edició de 1930, repartida entre els metges per Laboratoris Robert.

1929. **DURAN REYNALS, Francesc:** *“Introducció a l'estudi del càncer”*. Barcelona, 1929

Francesc Duran Reynals, deixeble de Turró, treballant als Estats Units des de molt jove, va participar activament en les institucions catalanes. Aquí un text seu a Monografies Mèdiques.

1930. **PI-SUNYER i BAYO, Jaume:** *“Principis generals de dietètica”*. Barcelona, 1930.

Jaume Pi-Sunyer i Bayo, fill d'August, catedràtic de Santiago el 1936, autor d'un text capdavanter, aquests Principis generals de dietètica, publicat també a Monografies Mèdiques.

1934. **ARRUGA, Hermenegildo:** *“Cuál es el momento más oportuno de operar las cataratas”*. Barcelona, N.A.G.S.A, 1934

El gran text d'Arruga és la “Cirugia Ocular”, de 1946. Aquí portada d'una separata amb una intervenció sobre aquest tema en un congrés.

1935. **MIRA i LÓPEZ, Emili:** *“Manual de Psiquiatria, con un apéndice y selección bibliográfica catalogada”*. Barcelona (Salvat) 1935.

Primera edició del tractat de psiquiatria d'Emili Mira, que seria després molt ampliat. Mira és autor d'una obra molt extensa en el camp de la psiquiatria i la psicologia.

1936. **CORACHAN, Manuel:** *“Diccionari de Medicina”*, amb la correspondència castellana i francesa, seguit d'un vocabulari castellà-català i un de francès-català. Barcelona (Salvat editors) 1936.

Primer gran diccionari de la medicina catalana, publicat per a repartir en el Congrés de Perpinyà de 1936, va tenir grans dificultats de distribució i quedà en part amagat. Avui és un clàssic. Amb una gran quantitat de col·laboradors, fou dirigit per Manuel Corachan.

1937. **RAVENTÓS, Jaume; BENAIGES, Bonaventura:** *“Tècniques pràctiques d’anàlisi d’orines”*. Barcelona. Monografies mèdiques núm. 105. 1937

Portada de l’últim número conegut de les Monografies Mèdiques, el 105, sobre les anàlisis d’orina, publicat per J. Raventós i B. Benaiges, de l’Institut de Fisiologia. Molt poc conegut, habitualment s’ha considerat que la col·lecció tenia 104 números.

1938. **PUIGVERT, Antoni:** *“Endoscopia urinaria”*. Barcelona, 1938.

És un dels llibres importants d’Antoni Puigvert. Va tenir una primera edició el 1938. La segona no va arribar fins 30 anys més tard, el 1969. Aquí portada de la 4a. ed. de 1983, amb J. Vicente com a col·laborador.

1940. **GALLART MONÉS, F; GALLART ESQUERDO, A:** *“Colitis y falsas colitis”*. Barcelona (Salvat) 1940.

Primer número de les Monografies publicades per Salvat, a partir de 1940, omplint de fet el buit que van deixar les “Monografies Mèdiques”. La primera es va encarregar a Francesc Gallart Monés. Van tenir molta difusió a Sudamèrica. Aquí portada d’una 3a. edició el 1944.

1940. **MARTORELL i OTZET, Ferran:** *“Tumores glòmicos. Estudio anatómico-clínico”*. Barcelona (Miguel Servet), 1940.

Primer títol d’una nova col·lecció de “Monografias Médicas” que va tenir una durada relativament curta.

1946. **TRUETA, Josep:** *“The Spirit of Catalonia”*, London (Oxford University Press) 1946.

És un dels llibres més simbòlics de Josep Trueta, una de les grans personalitats de la medicina catalana de l’exili, i professor a Oxford. Hi ha edició a Mèxic, i més tard a l’interior.

1946. **MIGUEL MARTÍNEZ, Josep:** *“Tratado de Anestesia”* Barcelona (Salvat) 1946.

Portada del primer text complet d’anestèsia a Catalunya, va servir com a llibre de capçalera per a la formació de molts especialistes.

1946. **GARCIA VALDECASAS, Francisco.** *“Farmacología experimental y Terapéutica general”*, Barcelona, 1946.

Primera edició del text de Farmacologia de F.G. Valdecasas que, ben actualitzat, ha servit per a l’ensenyament de moltes generacions d’estudiants.

1947. **RAMOS FERNÁNDEZ, Rafael:** *“Diagnóstico y tratamiento de los trastornos nutritivos del lactante”*. Barcelona, 1947, 4a. ed.

Quarta edició del llibre “Trastornos nutritivos del lactante”, un clàssic de Rafael Ramos. Les tres edicions anteriors es van fer a Madrid, tot i que l’autor ja era professor a B. des de feia set anys.

1947. **DOMÉNECH-ALSINA, F:** *“Diagnóstico y terapéutica quirúrgicos de urgencia”*, Barcelona (Salvat) 1947.

Primera edició de la nova versió del text de Cirurgia d’urgència, iniciat juntament amb Corachan el 1937, que va tenir una gran difusió. Hi ha una última edició de 1954.

1948. **PIULACHS, P:** *“Lecciones de patología quirúrgica”*. Barcelona (José Janés, edit), 1948.

Primer volum de les “Lecciones de Cirugía” de Pere Piulachs, obra extensa que va ser el llibre de text de cirurgia més important pels alumnes de la facultat.

1950. **PEDRO PONS, Agustí:** *“Tratado de Patología y Clínica Médicas”*. Barcelona (Salvat) 1950, 6+1 vols.

Text emblemàtic de la Medicina Interna a Catalunya a la segona meitat del segle XX. Fet pels membres de l'escola d'A. Pedro i Pons. Va tenir moltes edicions. Secretari de redacció: Pere Farreras.

1953. **SURÓS FORNS, Joan.** *“Semiología médica y técnica exploratoria”* Barcelona (Salvat) 1953.

Tractat ampli sobre l'exploració dels malalts i els mitjans de diagnòstic.

1955. **CASANOVAS CARNICER, Josep:** *“Capítulo de oftalmología en Síntesis Médica, 1955, relativo al bienio 1953-1954: resumen de las nuevas orientaciones médicas según los trabajos últimamente publicados, especialmene en relación con la terapéutica clínica”*. Barcelona (Wassermann), 1955.

Actualització de coneixements de totes les especialitats, dirigida des de 1940 per Màxim Soriano. Van ser una font important d'actualització del que es publicava, aquí i a fora, en una etapa de dificultat de comunicació. Va durar més de tres dècades.

1955. **SALA GINABREDA, JM (dir.); CALAFELL i GIBERT, Pere; PÉREZ-SOLLER, Agustí:** *“Tratado de las enfermedades infecciosas de la infancia”*, Barcelona (edit. Científico-Médica) 1955. 2 vols.

És el recull més complet de la patologia infecciosa que afectava als nens. Molts col·laboradors.

1956. **ARANDES ADÁN,R; VILANOVA, X; VILADOR PERICÉ, A:** *“Clínica y tratamiento de las enfermedades del pie”* Barcelona (Ed. Científico-Médica), 1956

Llibre capdavanter en la descripció de la patologia del peu, des de tots els vessants quirúrgics, a Catalunya.

1957. **PI-SUNYER, August:** *“Sunyer metges, pare i fill”*. Mèxic (Xaloc) 1957.

Mostra del vessant literari d'August Pi-Sunyer (teatre, novel·la, poesia, record familiar), que destacà molt més com a creador de l'Institut de Fisiologia.

1961. **GRAS i RIERA, Jordi:** *“Fundamentos de Bioquímica médica”*. Barcelona (Ed. Toray), 1967, 4a. ed

Els “Fundamentos de Bioquímica van ser un dels elements importants per a la formació d'estudiants. Van tenir molt èxit. Iniciats el 1961, aquí la 4a. ed. de 1967.

1969. **ALSINA i BOFILL, Josep:** *“El metge davant l'hipertens”* Barcelona (ed. 62), 1969.

Amb aquest llibre sobre la hipertensió arterial s'obria una nova etapa de la sèrie de Monografies Mèdiques a Catalunya. S'encarregà a Josep Alsina i Bofill, un dels símbols de la medicina del país en el seu temps.

1969. **PI-FIGUERAS, Jaume:** *“Contribución al tratamiento quirúrgico del cáncer del colon derecho”*. Barcelona, et al. (Salvat), 1969

Tesi del Dr. Pi-Figueras. Anys més tard dirigí un text important, *“Práctica quirúrgica”* en diversos volums.

1970. **I CONGRÉS INTERNACIONAL D’HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA.** Barcelona-Montpeller, de l’1 al 7 de juny de 1970. Barcelona (Scientia) 1971.

El 1970 es va reunir el primer Congrés d’Història de la Medicina Catalana, (Barcelona, Montpeller), suplint en part els Congressos de Metges de Llengua Catalana, parats des del 1936 a Perpinyà. Són 4 volums amb una gran quantitat d’informació i amb una edició molt acurada. Han estat el motor del desenvolupament de la recerca històrica de la medicina catalana i la base de la fundació posterior de la revista *“Gimbernat”*. Va ser presidit per Ramon Sarró.

1976. **ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES DE CATALUNYA I DE BALEARS. SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA: “Xè CONGRÉS DE METGES I BIÒLEGS DE LLENGUA CATALANA. PERPINYÀ 23-26 DE SETEMBRE DE 1976”.**

Per fi es van poder reprendre els Congressos de Metges i Biòlegs. Aquí el primer volum de les actes del de 1976, també a Perpinyà, com l’anterior de 1936.

1980- **PARELLADA i FELIU, Dídac:** *“L’obra psiquiàtrica catalana impresa a l’entresgle”*. Barcelona (ed. Glosa) 1980.

Recull sistemàtic de les publicacions de psiquiatres catalans. Element bàsic per a conèixer la història de l’especialitat en el país.

1984. **GIMBERNAT.** Revista Catalana d’Història de la Medicina i de la Ciència”. Barcelona (Univ. Barcelona – Reial Acadèmia de Medicina)

Iniciada el 1984, amb dos volums anuals. S’han publicat més de 60 números, amb gairebé un miler d’articles, el text dels quals es pot consultar lliurement al RACO. Editada pel Seminari Pere Mata de la Fac. Med. de la UB.

1992. **FUENTES SAGAZ, Manuel de:** *“History of Catalan Cardiology, 1872-1892”*. Barcelona (ed. Alta-Fulla) 1992

L’autor va aconseguir la fita de publicar en anglès la seva història de la cardiologia a Catalunya i de fer-ne difusió. Element important pel coneixement i difusió de la nostra medicina.

2001. **BROGGI i VALLÈS, Moisès:** *“Memòries d’un cirurgià, 1908-1945”*. Barcelona (edic. 62), 2001

Moisès Broggi, 1908-2012, ha estat en els últims anys una icona de la medicina catalana. L’edició, passats el 90 anys, de les memòries d’un cirurgià, han estat una aportació cabdal. El simbolitzen el retrat, junt amb una nova catalana, nena petita en els seus braços, de la portada del primer número del diari *“Ara”*.

(2002) [(BARRAQUER)], **ELIZALDE, I:** *“Barraquer, dinastia de oftalmòlegs”*. Barcelona. (Centro oftalm. Barraquer) 2002

2016. **FARRERAS-ROZMAN:** Rozman, Ciril (dir). (Farreras Valentí; Cardellach López, Francesc; von Domarus, Alexander); *“Medicina Interna”*. 18a. ed. Barcelona (Elsevier), 2016. 2 vols.

Una de les últimes edicions del que va començar com a “Domarus”, 1929, va continuar sota la direcció de Pere Farreras i després de Ciril Rozman.

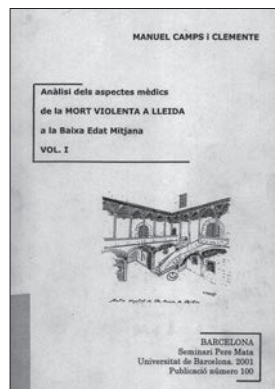
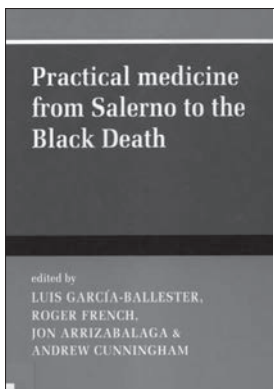
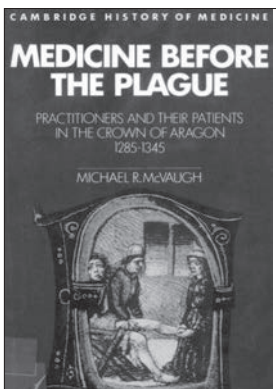
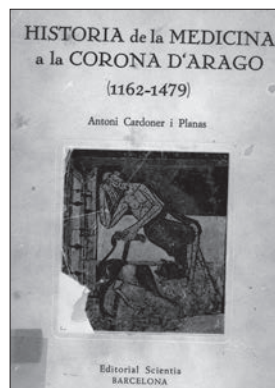
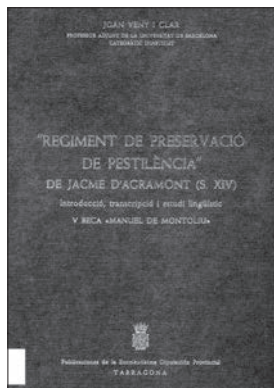
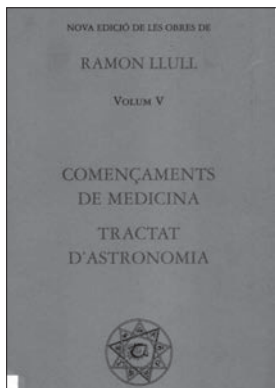
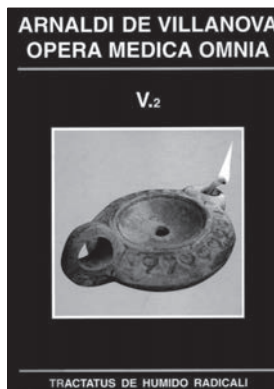
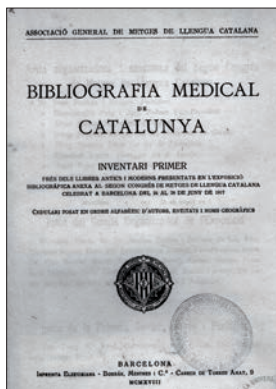
2017. **CORBELLA i CORBELLA, Jacint:** *“Història de la Medicina catalana”*. Barcelona (ed. DAU), 2016-2017. 2 vols. (622 i 559 pp.)

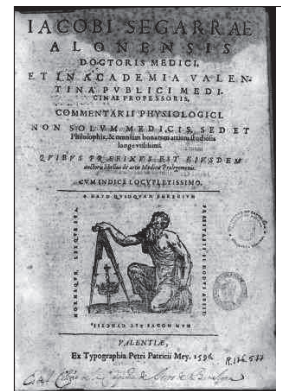
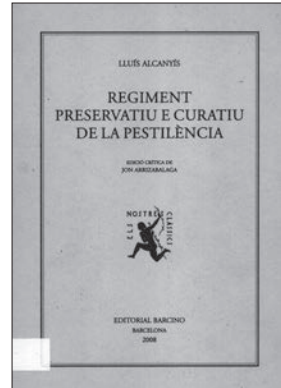
Estudi ampli, en dos volums, amb un enfocament global, de la història de la medicina catalana fins el nostre temps.

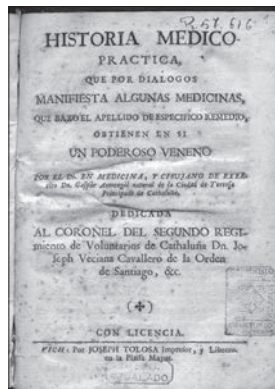
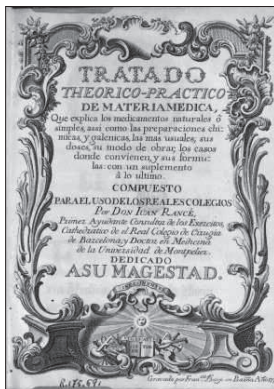
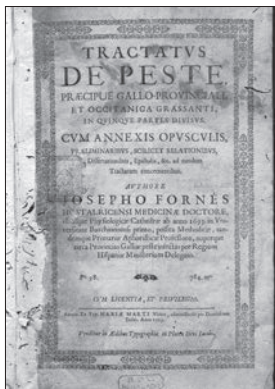
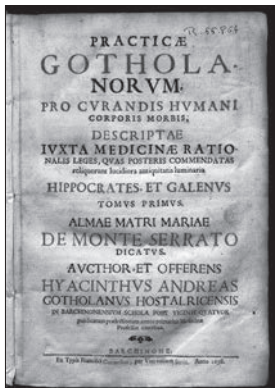
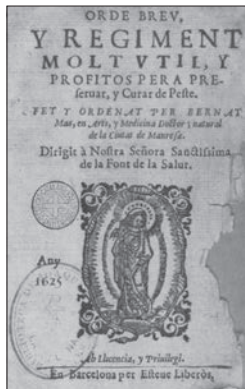
2017. **GOMIS, R; PARDO, R; TRILLA, A:** *“Homenaje a Juan Rodés”* Bilbao (Fund. BBVA), 2017. (198 pp)

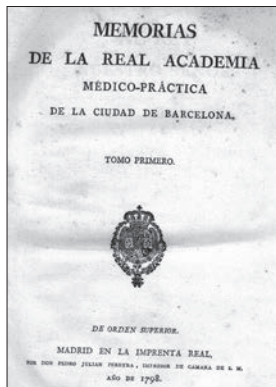
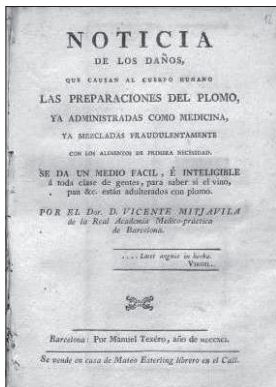
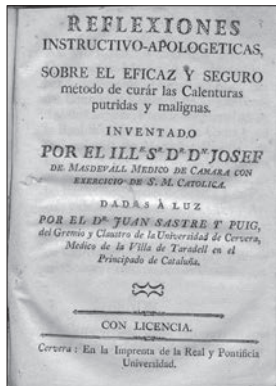
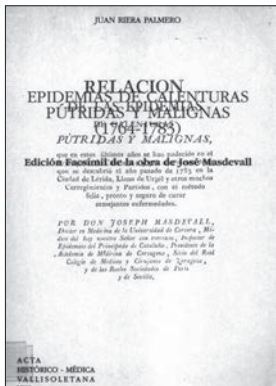
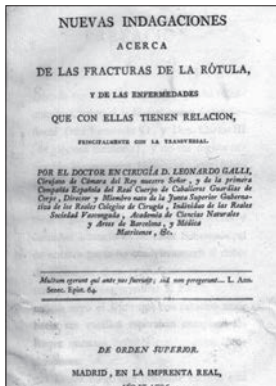
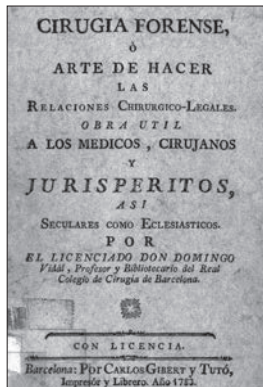
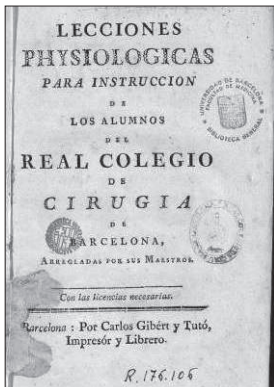
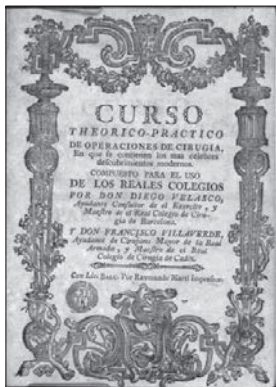
Llibre d'homenatge a Joan Rodés, 1938-2017, creador de l'IDIBAPS, que ha impulsat la reforma més important de l'organització, estructuració i recerca de la medicina a Catalunya en l'entresgle XX-XXI. Capdavanter en el creixement de l'hepatologia com a especialitat en el país amb repercussió a nivell mundial.

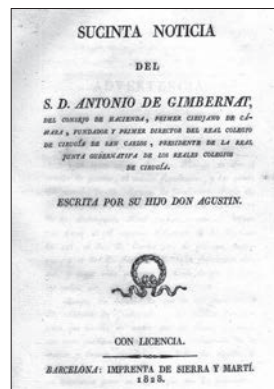
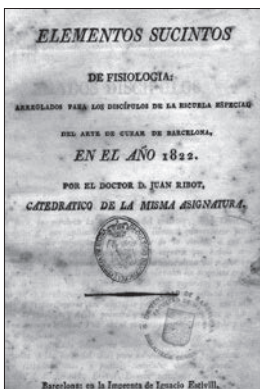
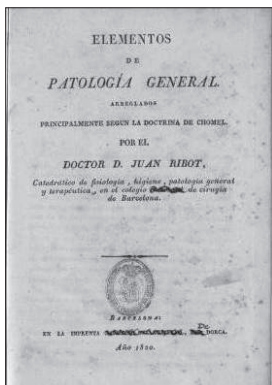
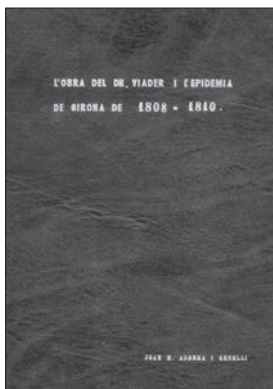
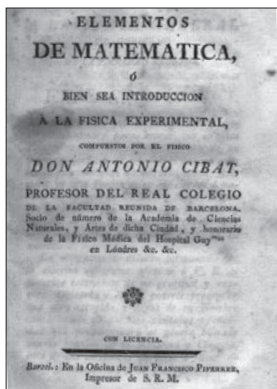
IMATGES DELS LLIBRES DE L'EXPOSICIÓ

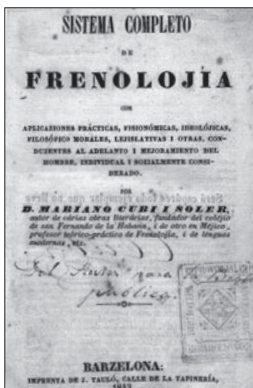
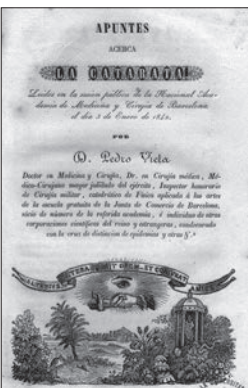
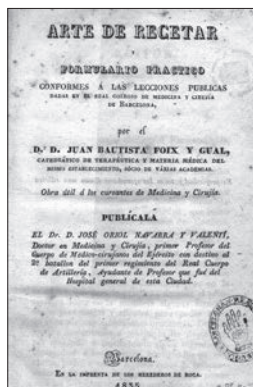
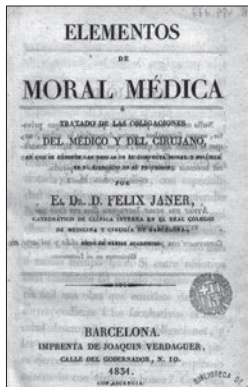
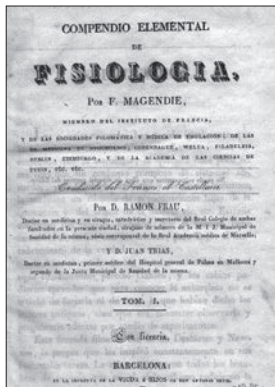

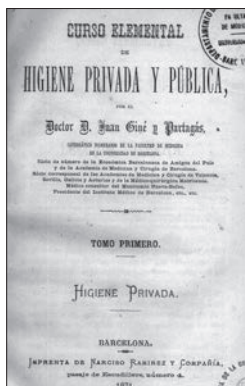
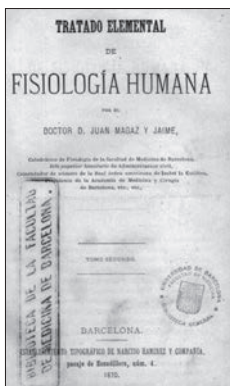
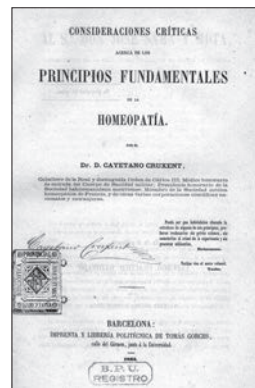
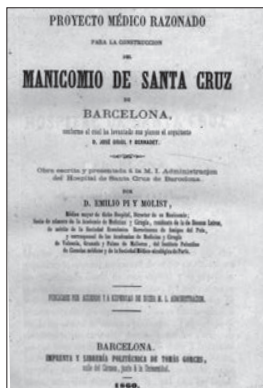
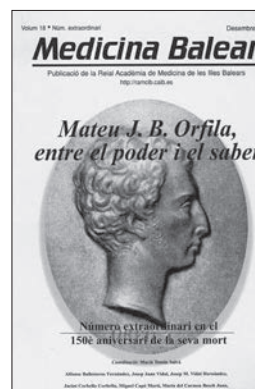
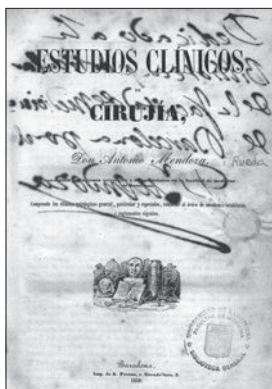
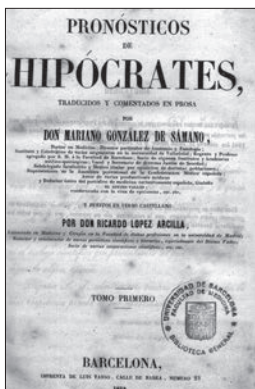

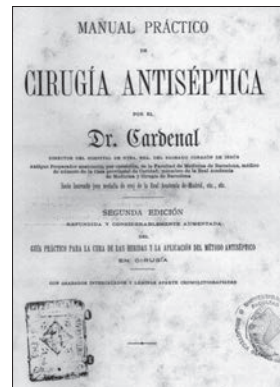
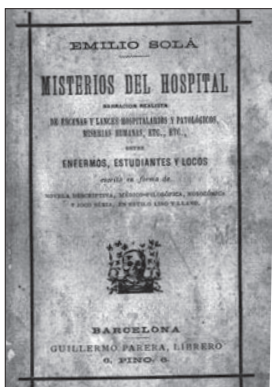
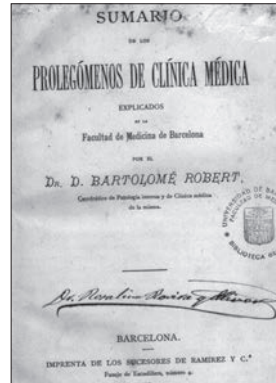
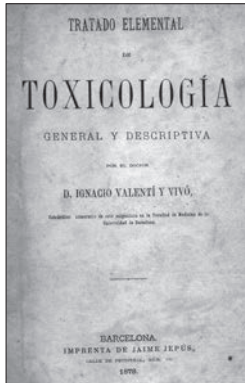
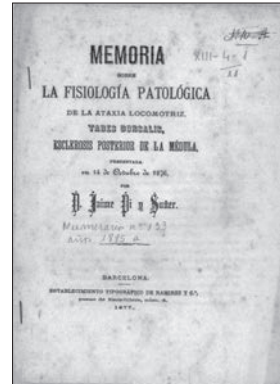
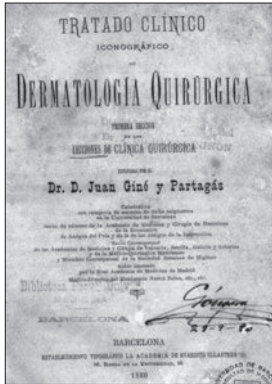

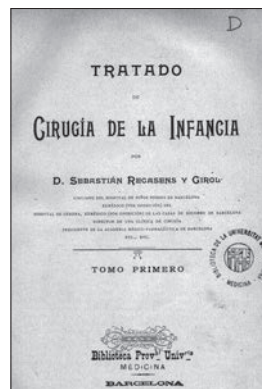
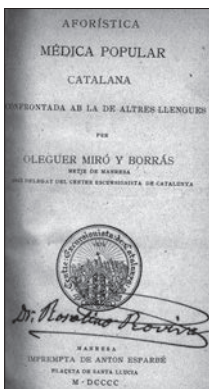
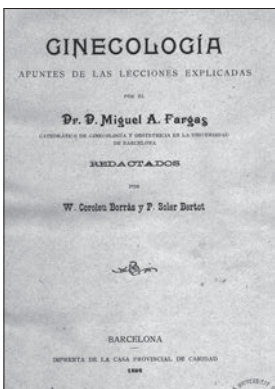
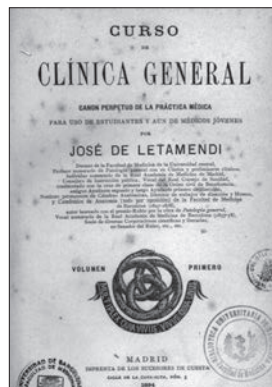
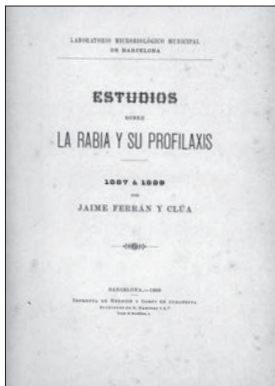

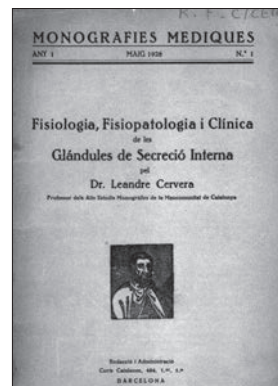
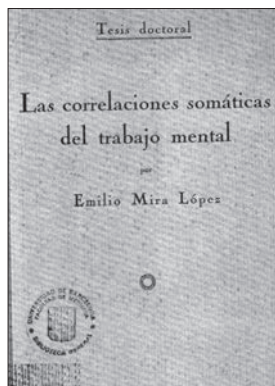
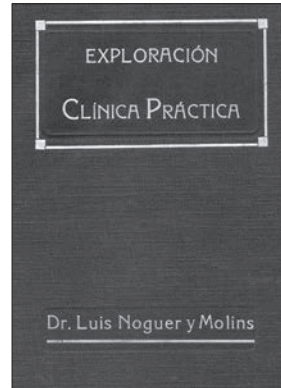
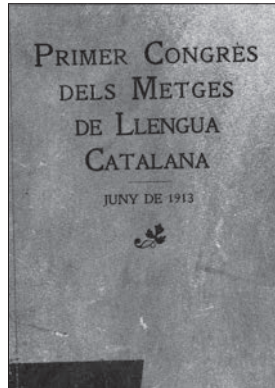
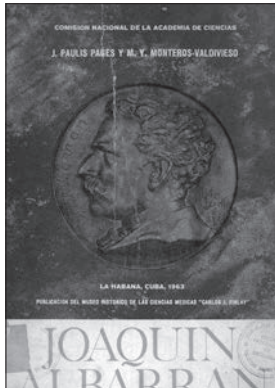
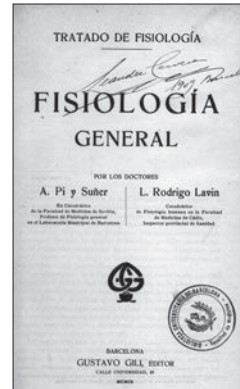
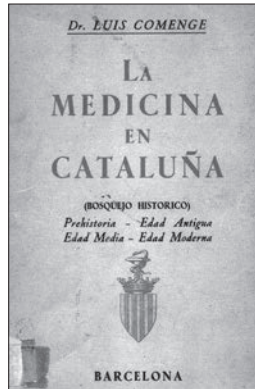
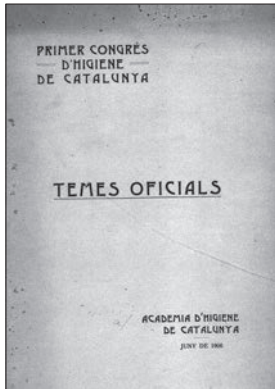

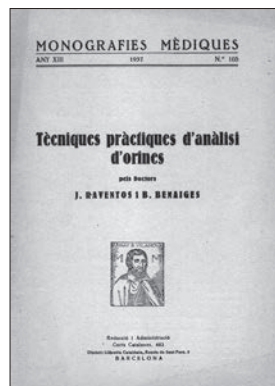
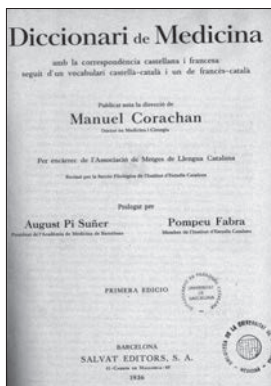
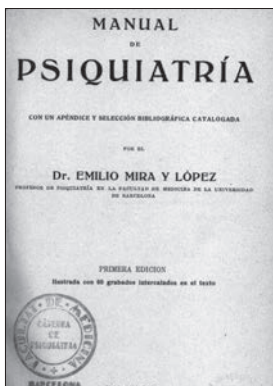
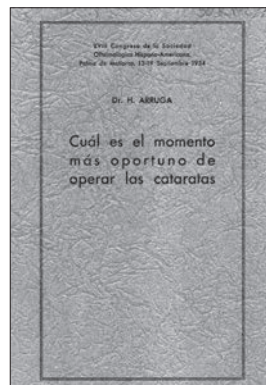
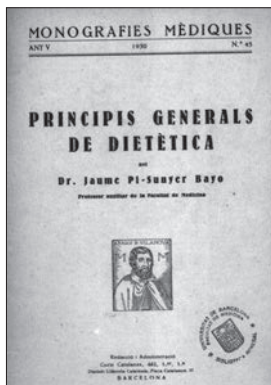
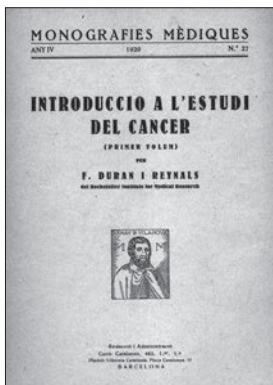
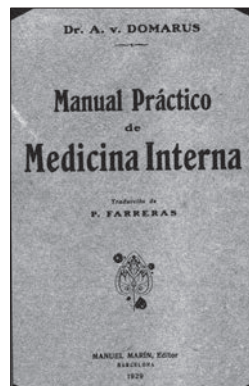
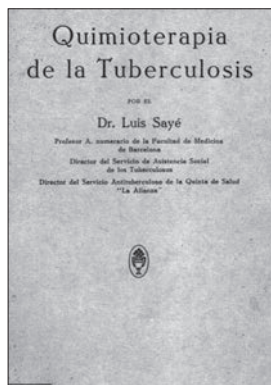
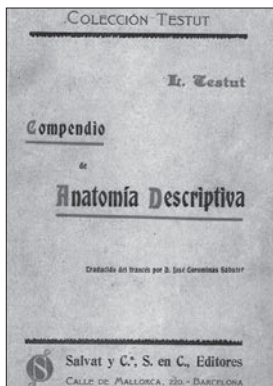

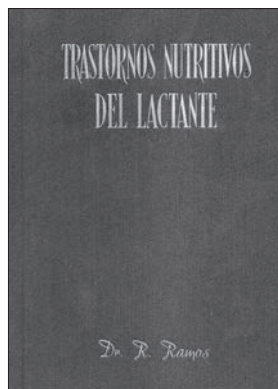
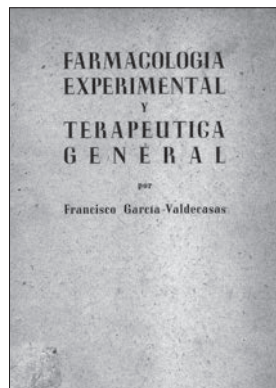
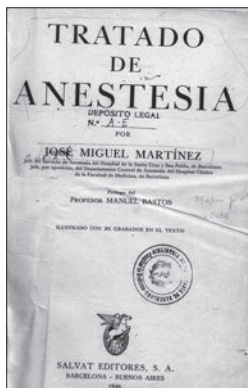
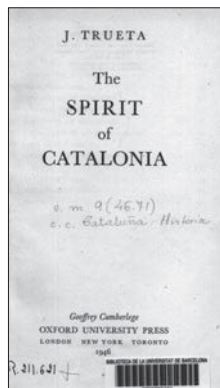
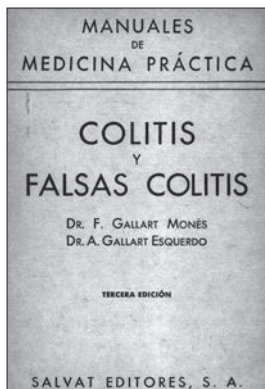
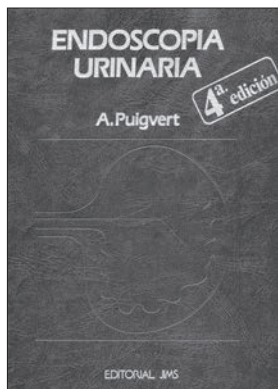

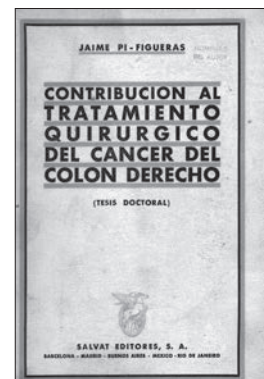
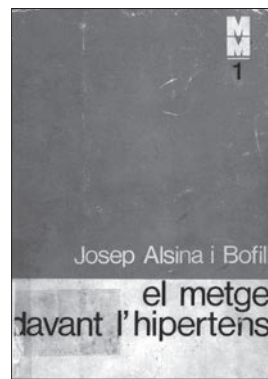
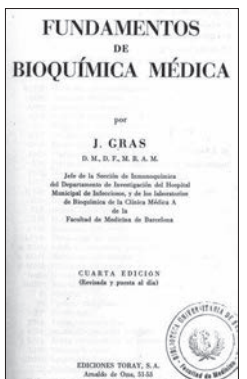
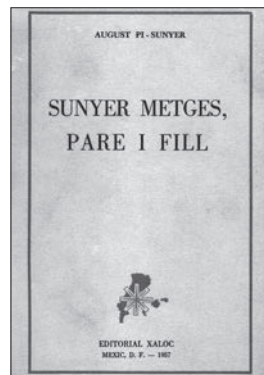
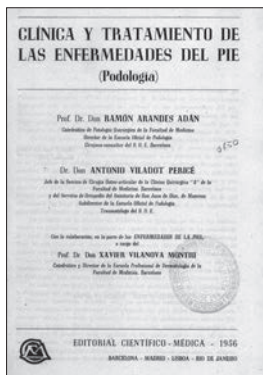
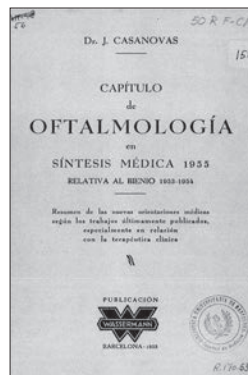
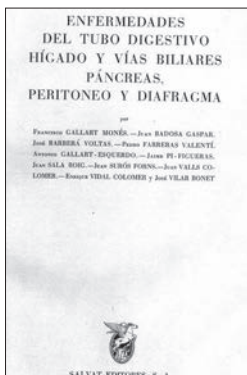

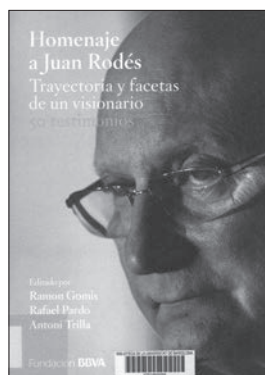
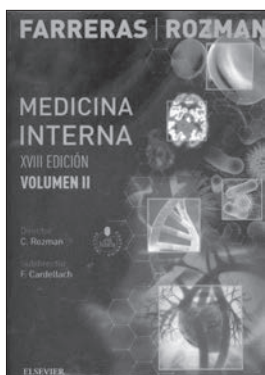
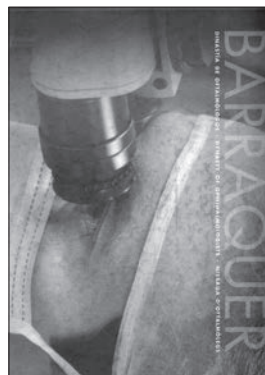
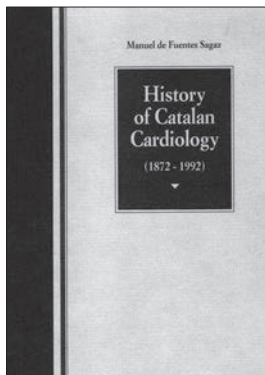
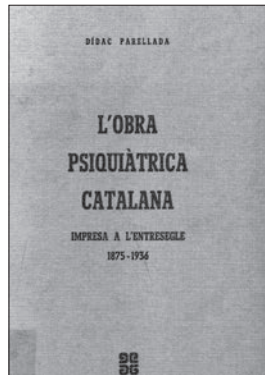
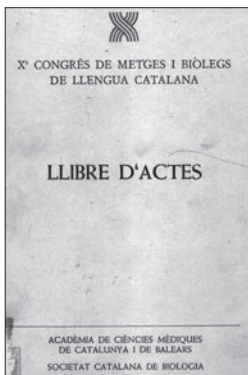

PÒSTERS

CENTENARI DE LA BIBLIOGRAFIA MEDICAL DE CATALUNYA. 1917

L'any 1913 es va celebrar el Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana, i un dels acords fou el de reunir els treballs que s'havien publicat fins aleshores, per metges catalans. La tasca era difícil, per la manca de precedents i la dispersió dels materials. Es va aconseguir principalment per la feina, l'esforç, d'Eudald Canibell, responsable de la Biblioteca Arús. En el Congrés següent, el 1917, es va poder oferir, en aquest mateix edifici, la "Primera Exposició Bibliogràfica Medical de Catalunya". Els llibres es van tornar a guardar, dispersos, cadascun al seu lloc, però en va quedar un catàleg. És el llibre inicial d'aquesta exposició, la "Bibliografia Medical de Catalunya". Ara fa cent anys.

Des d'aleshores s'han fet moltes exposicions, en aquesta mateixa biblioteca, al Col·legi de Metges, en altres llocs. Els medis s'han anat modernitzant. Hi ha molt material gràfic. Queden alguns catàlegs, i estan en xarxa. L'obra publicada és, literalment, "enorme". Ara ho recordem, en una exposició modesta, feta bàsicament amb material de la UB, i amb algun ajut extern. La feta no ha estat tant tenir matèria sinó fer-ne la selecció. Es presenten unes 130 publicacions.

També hi ha una exposició gràfica, amb dues parts. Una és evolutiva, comprimida, des de l'amiguitat fins ara. L'altra mostra breument, i recollits per especialitats, el perfil de tres-cents metges, dels quals en tinguem imatge gràfica, la majoria del segle XX, i tots els traspassats. En aquest sentit la tasca que està fent la "Galeria de metges catalans" del CÒMB, és inestimable. Voldríem recollir en un proper número de "Gimbernat" el catàleg complet del material exposat, i els continguts gràfics.

Finalment referència als criteris de selecció. No s'ha buscat solament el que es pot considerar més important. Això ocupa la major part de l'exposició. Però s'ha deixat també un espai per a aspectes menys "primordials", sigui publicacions o persones, però que tinguin algun punt d'interès, sigui puntual o bé local. I en aquest sentit en queda molt més fora del que hi ha dins.

La llista d'agraïments seria molt llarga. Propoem que tots els qui es puguin considerar afidats, s'hi considerin inclosos.

Coordinació

Jacint Corbella i Corbella

Material gràfic i bibliogràfic

Biblioteca de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya
Col·lecció personal de Jacint Corbella i Corbella
CRAI Biblioteques de la Universitat de Barcelona
Galeria de Metges (Col·legi Oficial de Metges de Barcelona)

Muntatge

CRAI Biblioteca del Campus Clínic

Council of the Bibliography Medical
de Catalunya (1917-2017)
Hotel Acadèmic de Medicina
de Catalunya

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI Biblioteca
Campus Clínic

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat de Medicina
i Ciències de la Salut

Prehistòria i Edat Antiga

Crani de Tulell
 És el crani humà més antic trobat a Catalunya.

ca.
450000
ans

El "bretó de la Cussula"

Pintura rupestre trobada a Aneu del Maestrà. La figura antropomorfa amb cap de toro s'ha interpretat sovint com a imatge d'un bruixot i és una de les primeres representacions d'una figura de mitjà-guardia.

ca.
10000
an

El que encara no sabem

- Línia evolutiva
- Tècniques de detecció de jaciments (excavacions)
- Noves excavacions
- Més precisió en les tècniques de datació
- Progrés en la identificació genètica

Mandíbula de Banyoles

Trobada en el segle XIII. Fou molt temps la sola humana més antiga de Catalunya.

ca.
6000
4000
a.C.

Escultura d'Empèdocle

Escultura trobada a Empúries el 1808. La imatge d'aquest altre filòsof esculpí un símbol molt utilitzat de la medicina catalana.

ca.
5000
500
a.C.

Crani trepanat (Mansa de Gavà)

Crani d'un home, d'entre 30 i 40 anys, amb dues incisions quirúrgiques paral·leles, efectuades per altres de 100 anys abans d'el 1914. Va sobreviure amb un menut després de la intervenció i el va presentar al capdavant del foc de la seva 28.

ca.
3.11aC

Aqüeducte de les Ferreres (Tarragona)

El més llarg d'Europa va ser un projecte important en la salut pública romana.

ca.
1aC

Terracotes de Colles de Muntanyà

Una de les formes de terracotes romanes de significació en gran part mèdica, són les estacions d'argiles curatives. Els col·leccions són unes estacions d'argiles curatives. Aquestes ja són conegudes des de temps anteriors i produïen molt d'impacte.

ca.
1aC

Edat Mitjana

Arnau de Vilanova

El primer magister del món del seu temps.
 Va ser un autor contemporani la genètica del seu època.
 Considerem encara el pensament i la filosofia al RFAH i la cultura d'Ar-
 nabau de l'època medieval de la cultura catalana.

Receptes medievals

A dels receptes medievals
 Escrit en llatí i de caràcter.
 A l'època medieval de Mallorca
 del per l'època medieval i es va
 usar per altres usos. Són en
 format de una part de català.

Facultat de Medicina de Montpel·lier

Facultat de medicina més important del món del seu temps. Va estar gene-
 ralment a l'època medieval i de caràcter de la cultura catalana.
 Es va establir amb el nom de Facultat de Montpel·lier el 1409 i el 1792
 s'hi va establir la Universitat de Montpel·lier, Facultat de Medicina.

**Hospital dels
 Anònims, 1414
 i 1416**
(Mallorca)
 Hospital d'una
 planta
 intermedial.

Ricard Llibre

Llibre va poder aplicar el concepte basat en el seu Art a tots els estats.
 Va ser un magister d'època medieval i de caràcter de la cultura catalana.
 Va ser un magister d'època medieval i de caràcter de la cultura catalana.
 Va ser un magister d'època medieval i de caràcter de la cultura catalana.

Hospital del Conde de Colera

La major dels hospitals de Barcelona privats del segle
 XV va ser en el temps de l'època medieval i de caràcter de la cultura catalana.
 Va ser un magister d'època medieval i de caràcter de la cultura catalana.

Moriscos amb intencions contra la Pesta Negra

A l'època medieval, intencions contra la Pesta Negra
 d'època medieval i de caràcter de la cultura catalana.
 Va ser un magister d'època medieval i de caràcter de la cultura catalana.

Professors de Montpel·lier

Es va establir el nom de
 d'època medieval i de caràcter de la cultura catalana.
 Va ser un magister d'època medieval i de caràcter de la cultura catalana.

L'arribada de la impremta

El primer versió impresa: Gabriel Noya i Antoni Rovira Trias
El 1482 els germans Noya i Rovira Trias van imprimir el primer llibre a Catalunya, el *Tractat de medicina*, amb el títol de *Tractat de medicina*, publicat a Colònia, entre els dies 1 i 10 d'agost, a l'impremta de Margarida.

Llibre de Galeni
Representant de l'època de medicina catalana, la seva obra es va imprimir a Catalunya el 1527.

Casa de Convalescència
Edificat en el segle XVII, per ordre reial de Felip IV, amb el nom de Hospital de la Santa Creu.

Gaspar Casoli, metge a Girona. Autor d'un llibre sobre la pol·lució, publicat després de la seva mort i considerat el primer llibre d'ecologia català.

S. XV

Tractat de Valens de Taranta
Valens de Taranta (c. 1408) fou un metge portuguès que establí a Manresa i escrigué "Tractat de medicina contra pestilencia", primer llibre de medicina imprès en català el 1476, traduït per Josep Vilà.

1482

S. XV

Impressió de les obres de Galeni (Joaquim i Pere de Aguilà)
Dos germans filòsofs de la ciutat de Barcelona traduïren el text de l'obra de l'estratègia de Galeni (1487 i 1489) a l'italià.

1527

1541

Domènec Cabot
Metge de Mallorca, va ser el segon llibre en català imprès a Catalunya, el 1541, amb el títol de *Comença el llibre*, obra de medicina. Dirigí primerament a les comunitats.

1541

S. XVI

De Miguel Servet a Josep Vilà
El primer llibre de medicina imprès a Catalunya pertanyent a la ciutat de Manresa, el *Tractat de medicina contra pestilencia*, de Miguel Servet, publicat el 1545 a Colònia.

S. XVI

1545

El Reial Col·legi de Cirurgia i l'Acadèmia de Medicina

Creació del Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona. 1760.
 Avifauste Gibertoni, encara en servei de l'Imperi. A la dreta, escut del Real Col·legi de Cirujia.

Alguns dels llibres de professors del Reial Col·legi de Cirurgia que servien com a text per als alumnes.

Llibre de Acuriosos i Memòria 1798
 Portada del volum primer de les ACURIOSAS RESOLUCIONES de les sessions de l'Acadèmia i també volum primer i únic de les memòries presentades pels seus membres.

Topografies mèdiques són un altre tipus d'activitat del treball dels metges de ciutat i pública salut. El primer tractat per l'Acadèmia de Cirurgia va servir de model a molts altres de l'estat. Un temerari i considerable treball científic i acadèmic. Savent els autors rebien el reconeixement d'acadèmics corresponents.

Creació del Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona
 Regeneració amb el Trèvol, el Ferro i la Urtiga, porta antiga de l'Hospital.

Junta Literaria
 El conjunt de les Juntes Literàries recollí les aportacions sobre temes puntuals més actuals dels professors del Col·legi de Cirurgia. Després de la lectura hi feien sempre comentaris posteriors. Actualment estan digitalitzats.

Real Academia de Medicina de Catalunya
 Creato el 4 de maig de 1770, amb el nom d'Academia Médico-Práctica de Barcelona, va ser durant molt de set decades l'organisme director de la salut de Catalunya i Sor-araga.

Felip Vilà d'Argy
 El prou de la medicina i la cirurgia van portar a l'increment de la relació entre científics dels diferents països d'Europa. Felip Vilà d'Argy, analista destacat en l'evolució del consell, va ser el primer membre estranger elegit per l'Acadèmia de Barcelona.

A cavall dels segles XVIII-XIX

Mateu Ciria, estudia a Maribona i doctor a París, on va ser catedràtic de medicina legal fins l'ingrés dels francesos de la ciutat i la seva regressió al poder el 1793. Degà de la Facultat de Medicina de París durant anys.

Epidèmia de febre groga a Barcelona (1820)

En tenir una gran importació a França per part de continguts per parts d'afiliats comercials i polítics. En arribar una comunitat de metges francesos per estudiar-la, un dels quals, Muret, va morir i se li va dedicar un carrer a París.

Pere Castells (a Madrid) i Carles Argemir (a Buenos Aires)

Van ser dels dos països de més diferents personalitats importants de la medicina catalana.

Professors de Cervens

Portada d'un llibre escrit en tot el món. L'any, després de molt anys, van ser professors de Cervens, del Col·legi de Cirurgia de la Facultat de Medicina de Barcelona, en dos anys, i finalment de la Facultat de Medicina de Madrid.

Segona meitat del XVIII

1787-1803

1834

1820

1830

Primera meitat del XIX

1757-1843

1757-1843

Metges i cirurgians catalans a Madrid
La creació del Col·legi de Cirurgia de Madrid per Góndomar l'any 1787 va portar molts metges i cirurgians catalans a col·laborar amb el Col·legi de Cirurgia de Madrid.

Llibre d'Anatomia Cirúrgica

Professors de Cirurgia bascos, entre ells Madrid, en col·laboració de Josep Bonaventura. Aquest llibre és el més gran de tots.

Carta General de las Ciencias Médicas

Va ser un element de difusió del progrés de la medicina en una etapa de gran dificultat per haver patit alguns canvis importants a Madrid.

La Universitat de Cervens

En un edifici amb bona arquitectura hi va haver un desenvolupament de medicina d'èxcellents nivells, principalment per la manca de locals. Els professors sempre van treballar en un espai alt, mentre a Barcelona treballava el fons del Col·legi de Cirurgia, que era una professió d'honor.

La nova Facultat i la recerca. Segle XIX

Ramon Ferrer i Diaz

Seguint amb els propòsits de la Universitat va continuar la recerca científica a Espanya. Introdueix innovacions en el mètode i en l'ensenyament de la cirurgia i el desenvolupa la seva especialitat de tumors, amb especial mèrits per una mort. El treball també una recerca sobre el càncer que representen una gran petjada.

Acadèmia i Llicenciament de Còrrecs Mèdics

En un context a finals del segle XIX amb la creació el 1878 d'altres centres de llicenciament i l'Acadèmia de Ciències i Lletres, es va anar creant un marc de la especialitat i recerca de la Medicina catalana. Segueix sent activa fins al nostre temps. Després de l'últim partit la Reialitat Catalana d'Estudis de la Medicina.

Generació mèdica catalana de 1880

Esparien un març espècie de la ciutat de Barcelona, l'Exposició Universal de 1880, se centra a la celebració d'un congrés mèdic. Es planteja promoure de la medicina catalana de la medicina en la discussió constitució d'un "Parti català" (generació mèdica catalana de 1880). Miquel Soler, Prudencio Gibert, "Santoni" Sant, Santoni, J. M. Soler.

1843-1896

La recerca del cor del Correu. Artista entre 1843 i 1896. A més d'alguns professors ja coneguts, molts altres també de: Dr. Alcega, Soler, Sant, Santoni, Muga, Fargas, Carri i Fort.

1853-1879

Santiago Ruete y Cajal

Esdevé un professor amb una abstracció científica més important de la Facultat de Medicina de Barcelona. Aquí se crea la "Asociación Prudencio Miquel Soler" i es desenvolupa la recerca sobre el sistema nerviós de l'home, malgrat una persecució certa.

1882-1874

1878

L'últim Reialisme de Ferrer i Diaz

Trasllat en l'últim un document que l'any de 1878, anterior als 10 anys després per que les seves publicacions no s'interdiguin la seva entrada a Barcelona. Al contrari, el seu treball científic patològic arriba a Barcelona.

1890-1919

1888

1880

El Congreso de 1880

Per l'últim cop entre de les sessions més importants i decisives de la història de la medicina catalana.

La recerca: l'Institut de Fisiologia

Una de les fotografies clàssiques de conjunt dels components de l'Institut de Fisiologia.

D'esquerra a dreta: A dalt: August Pi i Sunyer i Jesús Bellido, responsables de l'Institut de Fisiologia.

A baix: Ramón Turro i Pere González Juan, responsables del Laboratori Municipal, en el qual també havia treballat August Pi i Sunyer.

La primera gran institució de treball col·lectiu de recerca en medicina a Catalunya va ser l'Institut de Fisiologia, creat per August Pi i Sunyer. Va aconseguir el patrocini continuat de la Diputació de Barcelona. Envià els seus col·laboradors joves a especialitzar-se en els principals laboratoris d'Europa i dels Estats Units. En conjunt va ser una escola activa en molts camps de la fisiologia, amb projecció internacional, assistència habitual als congressos, mantenint relació personal amb els principals investigadors i publicant en revistes de primer nivell del seu temps.

Va quedar destruït després de 1939. A l'exili, August Pi i Sunyer va intentar fer un nou institut a Caracas, l'*Instituto de Medicina Experimental*, que va tenir la protecció del Govern fins al nou cop d'estat militar de 1948. Ho considera la segona mort de l'Institut.

D'esquerra a dreta i de dalt a baix, els principals investigadors de l'Institut de Fisiologia: Manuel Dalmáu i Miran, Santiago Pi Suñer, Isidre Carverà i Añón, Josep Puche i Abaurre, Rosend Carrasco i Forriagarrá, Francesc Duran Reñals, Francesc Domènec Alósia, Jaume Pi-Sunyer Bayo, Jaume Raventós i Piçón, Cesar Pi-Sunyer Bayo, Albert Folch i Pi i Jordi Folch i Pi.

Imatge del Laboratori Municipal (Laboratori del Parc) a la cantonada dels carrers Lluís i Wellington. Actualment substituït per un jardí.

Tres grans transformacions del segle XX

1. L'increment del nombre de grans hospitals

Hospital Clínic

Sant Pau

Vall d'Hebrón

Bellvitge

Germans Trias

Joan XXIII

Arnau de Vilanova

Josep Trueta

2. El nou esclat de la recerca

IDIBAPS

Dr. Joan Rodés

Revista
Medicina Clínica

L'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer ha estat el nou element motor de la recerca biomèdica de Catalunya a l'última dècada del segle XX.

Joan Rodés i Teixidor (1938-2017), creador i primer director de l'IDIBAPS.

Medicina Clínica, iniciada el 1943, element bàsic en la difusió dels treballs de l'escola dirigida per Pedro Pons i després de tota la medicina catalana. Continua en plena activitat.

Investigadors catalans a fora

"El nivell de la medicina de Catalunya ha patit alts i baixos. Ara mateix el nivell és força bo. Tant, que la capital de la medicina catalana és Nova York. La meitat dels membres honorífics de la Reial Acadèmia de Medicina són metges catalans que hi viuen."

Jacint Corbella i Corbella. Entrevista al diari Avui, divendres 6 de juny del 2008.

3. Progressos assistencials. Dels antibiòtics al transplantament

Record d'Alexander Fleming

Un gran canvi en l'eficàcia de la terapèutica de les infeccions va ser la introducció dels antibiòtics. El gran símbol és la personalitat d'Alexander Fleming.

Imatge del bust que té dedicat en els Jardins del Dr. Fleming, a la paret posterior de l'edifici de l'Acadèmia de Medicina.

Societat Catalana de Transplantament

Un altre canvi decisiu ha estat la possibilitat de substituir alguns òrgans vitals deteriorats. A partir dels transplantaments, principalment del cor, s'ha desenvolupat una mentalitat de progrés en la salut humana.

CIRURGIA GENERAL

Cirurgia general

Pere **VIRGILI i BELLVÉ** (Vilallonga del Camp, 1699 – B. 1776). Creador dels Col·legis de Cirurgia de Cadis (1748) i Barcelona (1760). Fou la personalitat sanitària més important del seu temps a Espanya.

Cirurgia general

Antoni de **GIMBERNAT i ARBÓS** (Cambrils, 1734 – Madrid, 1816). Professor del R. Col·legi de Cirurgia de Barcelona. Creador i director del de Madrid. Va descriure el lligament que porta el seu nom.

Cirurgia general

Pere **VIETA i GIBERT** (Sant Andreu de Llavaneres, 1778 – B. 1856). Ajudant d'Antoni de San German. Cirurgià militar. Catedràtic de Física de la Facultat de Filosofia, de la que fou degà. President de la RAMC (1842-1846).

Cirurgia general

Antonio **MENDOZA RUEDA** (Màlaga, 1811 – Sant Gervasi, 1872). Cirurgià militar. Catedràtic d'Anatomia Quirúrgica del RCCB, 1846. Creador de la revista "El Compilador Médico", 1865.

Cirurgia general

Josep **ROMAGOSA i GOTZENS** (Olesa de Montserrat, 1812 València, 1868). Catedràtic de Clínica Mèdica de Barcelona, 1845 i de Cirurgia de València, on fou degà, 1860, i té dedicat un carrer.

Cirurgia general

Antonio **MORALES PÉREZ** (Alora, Màlaga, 1848 – B. 1930). Catedràtic d'Anatomia Topogràfica de Barcelona. 1876. Va treballar sobre anestèsia. Fou el primer president de la Junta administrativa del Clínic.

Cirurgia general

Josep **RIBERA i SANS** (Tivissa, 1852 – Madrid, 1912). Llicenciat a Granada el 1876. Catedràtic de Patologia Quirúrgica de Madrid, 1889. Introduí modificacions en tècniques de cirurgia abdominal.

Cirurgia general

Salvador **CARDENAL FERNÁNDEZ** (València, 1852 – B. 1927). Creador del servei de cirurgia del Sagrat Cor, on creà escola. Fou el cirurgià de més prestigi a Espanya en el seu temps.

Cirurgia general

Àlvar **ESQUERDO ESQUERDO** (La Vilajoiosa, (1853 – B. 1921). Metge a B, 1876. Cap de cirurgia de la Santa Creu. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques (1891-1893).

CIRURGIA GENERAL

Cirurgia general

Rudolf H. **MATAS i JORDÀ** (Louisiana, USA, 1860 - New Orleans, 1957). Fill de pares de Sant Feliu de Guixols. Catedràtic de cirurgia de New Orleans, 1895, considerat com el capdavanter de la cirurgia dels aneurismes arterials als Estats Units.

Cirurgia general

Enric **RIBAS i RIBAS** (Vigo, 1870 - el Masnou, 1935). Llicenciat a B. Cap del servei de Cirurgia de la Santa Creu, 1906. Professor lliure a la Universitat Autònoma, 1933.

Cirurgia general

Ramon **TORRES i CASANOVAS** (Barcelona, 1877 - B. 1922). Encarregat de càtedra el 1909 i per oposició el 1912, substituint a Gil Saltor. Malalt de TP, tingué una activitat limitada. Ha deixat el record de bon mestre i cirurgià hàbil.

Cirurgia general

Josep M. **BARTRINA THOMAS** (B. 1877 - B. 1950). Metge el 1900, format en urologia a París amb Guyon. Catedràtic de Cirurgia de Barcelona el 1911. Es dedicà principalment a la Urologia.

Cirurgia general

Lleó **CARDENAL i PUJALS** (Barcelona, 1878 - Madrid, 1960). Catedràtic de Cirurgia de Madrid, 1913, i rector de la seva universitat, 1931. Cessat el 1939. Membre de la RAM de Madrid des de 1923.

Cirurgia general

Joan **PUIG-SUREDA i SAÍS** (L'Escola, 1880 - B. 1978). Deixeble de Cardenal, cap de servei de cirurgia a Sant Pau, 1942. Presidí el Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana de Perpinyà, el 1936.

Cirurgia general

Manuel **CORACHAN GARCIA** (Xiva, 1881 - B. 1942). Cap de cirurgia a la Santa Creu, 1921. Creador d'escola, un dels millors cirurgians del seu temps. Conseller de Sanitat, 1936. Exiliat a Veneçuela.

Cirurgia general

Antoni **CORTÉS LLADÓ** (Gràcia, 1887 - Sevilla, 1981). Deixeble de Torres Casanovas, catedràtic de Cirurgia de Salamanca, 1918 i Sevilla, 1919. Membre de la RAM de Sevilla, des del 1927, en fou president durant divuit anys.

Cirurgia general

Joaquim **TRIAS i PUJOL** (Badalona, 1887 - B. 1964). Catedràtic d'Anatomia Topogràfica a Barcelona, 1916. Degà de la facultat quan la República i la guerra. Creà un servei d'urgències modèlic al Clínic.

CIRURGIA GENERAL

Cirurgia general

Antoni **TRIAS i PUJOL** (Badalona, 1891 – Santa Cristina d'Aro, 1970). Catedràtic de cirurgia de Barcelona, 1927. Va tenir un paper bàsic en el desenvolupament de l'Autònoma. Exiliat a Colòmbia, 1939.

Cirurgia general

Jaume **PI i FIGUERAS** (Pals, 1900 – id. 1991). Deixeble de M. Corachan, fou cap de servei de cirurgia de Sant Pau. Treballà principalment en cirurgia digestiva, i més en el càncer de còlon.

Cirurgia general

Josep **USÚA MARINÉ** (Valladolid, 1907 - B. 1985). Professor ajudant a l'Autònoma, el febrer de 1936 oposità a la càtedra de cirurgia de Salamanca. Limitat en la seva activitat el 1939, portà algun quiròfan marginal al Clínic, i treballà bastants anys a Mataró.

Cirurgia general

Pere **PIULACHS i OLIVA** (Barcelona, 1908 – 1976). Catedràtic de Cirurgia de Santiago, 1940, i Saragossa i Barcelona, 1943. Durant tres dècades va controlar les tres càtedres del Clínic.

Cirurgia general

Moisès **BROGGI i VALLÈS** (Barcelona, 1908 – 2012). Metge de guàrdia del Clínic, 1935, actuà a les Brigades internacionals. Represaliat. President de la RAM, 1979-1983. Ha estat una icona de la medicina catalana.

Cirurgia general

Antoni **LLAURADÓ TOMÀS** (Barcelona, 1909 – 1997). De llarga nissaga de cirurgians. Cirurgià de Sant Pau, deixeble de Corachan i de Puig Sureda, i després Cap de servei. Membre de la RAMC des de 1979.

Cirurgia general

Emili **SALA PATAU** (Barcelona, 1913 – 2003). Metge de guàrdia del Clínic, 1949, professor a la facultat i el 1970 cap de servei de cirurgia a la Vall d'Hebron, on formà escola. Membre de la RAMC, 1994.

Cirurgia general

Àngel **DIEZ CASCÓN** (Barcelona, 1915 – 2006). Va ser durant molts anys cap del servei de cirurgia de l'Hospital Militar de Barcelona.

Cirurgia general

Jordi **PUIG LA CALLE i CUSÍ** (Vilanova i la Geltrú, 1925 – Sitges, 2002). Format a Detroit y New York. Metge de Sant Pau, on fou director del servei de Cirurgia General, 1972.

CIRURGIA GENERAL - TRAUMATOLOGIA I ORTOPÈDIA

Cirurgia general

Ramon **TRIAS RUBIÈS** (Barcelona, 1926 – 2012). Fill de Joaquim Trias, cap de servei de cirurgia de Sant Pau. Fou president del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, tres períodes i secretari de la RAMC, 2005-2011.

Cirurgia general

Ramon **BALIUS JULI** (B. 1928 – 2016). Metge el 1952, metge de guàrdia de l'H. Clínic el 1960. Cap d'Urgències i Trauma de l'Hosp. del Mar. Destacà en la Medicina de l'esport, introduint-la en cursos de doctorat, i amb càrrecs de responsabilitat en aquesta àrea, més en el temps de l'olimpiada a B.

Traumatologia i Ortopèdia

Joaquim **RIBA i SANZ** (Sabadell, 1876 – B. 1953). Fou un dels iniciadors de la cirurgia ortopèdica infantil a Catalunya. Director de l'asil Hospital de Sant Joan de Déu i del Sanatori Marítim de Calafell.

Traumatologia i Ortopèdia

Josep **TRUETA i RASPALL** (B. 1897 - 1977). Exiliat i catedràtic d'Oxford, ha estat una personalitat de primer nivell mundial. Va desenvolupar la tècnica de cura tancada de les ferides greus de les extremitats.

Traumatologia i Ortopèdia

Francesc **DOMÈNECH ALSINA** (Barcelona, 1901 – Poboleda, 1961). Membre de l'Institut de Fisiologia. Autor de treballs sobre el xoc i «*Diagnóstico y terapéutica quirúrgicos de urgencia*», 1947 i 1954.

Traumatologia i Ortopèdia

Francesc **JIMENO VIDAL** (Reus, 1906 – Barcelona, 1978). Deixeble de Böhler a Viena, fundà una clínica privada amb gran activitat en el camp de la traumatologia, considerada com a centre de referència.

Traumatologia i Ortopèdia

Lluís **RIUS i BADIA** (Barcelona, 1906 – 1983). Traumatòleg de l'Hospital de la Creu Roja. Professor ajudant de Patologia quirúrgica. Va treballar principalment en ortopèdia infantil.

Traumatologia i Ortopèdia

Àngel Santos **PALAZZI DUARTE** (Ciudad Bolívar, Veneçuela, 1909 – Barcelona, 1993). Fou cap del servei de Cirurgia Ortopèdica de l'Hospital del Sagrat Cor. Va formar molts deixebles.

Traumatologia i Ortopèdia

Ignasi V. **PONSETI** (Ciutadella, 1914 - Iowa City, 2009). Exiliat. Cap del departament d'ortopèdia de la universitat d'Iowa. La seva tècnica de tractament del peu bot ha tingut difusió universal.

TRAUMATOLOGIA I ORTOPÈDIA - ALTRES ESPECIALITATS QUIRÚRGIQUES

Traumatologia i Ortopèdia

Joan **NAVÉS i JANER** (Viladrau, 1914 – Barcelona, 1977). Fou un dels iniciadors de la medicina de l'esport, director dels serveis mèdics del RCD Espanyol. Cap de cirurgia ortopèdica i trauma a la Clínica Plató.

Traumatologia i Ortopèdia

Joaquim **CABOT i BOIX** (Barcelona, 1915 – 1979). Metge durant molts anys del C.F. Barcelona. Cap del servei de trauma de la Residència de Bellvitge. Especialitzat en patologia del genoll.

Traumatologia i Ortopèdia

Antoni **VILADOT i PERICÉ** (Barcelona, 1922 – 2001). Metge de l'Hospital de Sant Joan de Déu de Manresa i cap de servei de l'especialitat a Sant Rafael. Destacà principalment en la cirurgia del peu.

Traumatologia i Ortopèdia

Rafael **ESTEVE DE MIGUEL** (Osca, 1924 – Barcelona, 2013). Dr. a Oxford el 1958, primer deixeble espanyol de Trueta. Cirurgià ortopèdic infantil. Cap de servei i director de l'Hospital de sant Rafael.

Traumatologia i Ortopèdia

Josep M. **TUNEU i MOLIST** (Manresa, 1924 – 1995). Fou el creador i primer director del Centre Hospitalari de Manresa, que en un cert moment aplegà la major part de la cirurgia de la comarca.

Traumatologia i Ortopèdia

Josep M. **FIGUERAS i ANMELLA** (B. 1926–2011). Metge el 1950, es dedicà a la medicina de l'esquí, essent-ne el capdavanter a la Molina des del 1951, i director de la clínica des del 1969. Cap de trauma de la Creu Roja. Metge de l'equip espanyol d'esquí en els Jocs Olímpics d'hivern, de 1964 a 1988.

Altres especialitats

Ferran **MARTORELL i OTZET** (Barcelona, 1905–1988). Especialitzat en cirurgia vascular a Rochester. Autoritat de prestigi mundial en el camp de l'angiologia. Creà escola en el seu servei de la Platon.

Altres especialitats

Pere **GABARRÓ i GARCIA** (Igalada, 1899 – B. 1980). Cirurgià plàstic, format a Manchester amb H. Gilles. Difongué la tècnica dels empelts en segell. Tornà de l'exili el 1947, treballà a la Corachan i Sant Pau.

Altres especialitats

Jaume **PLANAS i GUASCH** (Barcelona, 1915 – 2004) Format en cirurgia plàstica als USA. Director del servei de cremats de la Vall d'Hebron. El 1971 creà la seva clínica, amb tasca de formació d'escola.

ALTRES ESPECIALITATS QUIRÚRGIQUES - ODONTOLOGIA

Altres especialitats

Eduard **TOLOSA COLOMER** (Barcelona, 1900 – 1981). Des del 1940 cap de servei de neurocirurgia de l'Institut Neurològic Municipal. També activitat a la Clínica Platon.

Altres especialitats

Adolfo **LEY GRACIA** (Las Palmas, 1908 – B. 1975). Deixeble d'Antoni Trias. Format en neurocirurgia als USA. Cap de servei al Clínic i més tard a la Vall d'Hebron.

Altres especialitats

Francisco **REYES OLIVEROS** (Barcelona, 1922 – Santiago de Compostela, 2008). Format amb Eduard Tolosa i a Utrecht. Des del 1955 treballà al Clínic de Santiago. President de la RAM de Galícia.

Altres especialitats

Antoni **CARALPS MASÓ** (Barcelona, 1904 – Alella, 1991). Fou un dels capdavanters de la cirurgia toràcica a Catalunya. Cap de cirurgia cardiopulmonar a Sant Pau i del sanatori de Terrassa.

Odontologia

Simó de R. **BRUGUERA i MARTÍ** (Barcelona, 1839 – 1915). Metge el 1862, auxiliar de càtedra amb Cil i Borés. Va ser l'odontòleg amb més activitat en el seu temps aquí.

Odontologia

Josep **BONIQUET i COLOBRANTS** (Girona, 1858 – B. 1914). Practicant el 1876 i llicenciat en medicina a B. el 1882. Odontòleg. Amplià estudis a París. Creador del Museu Odontològic. Fou capdavanter en el seu temps.

Odontologia

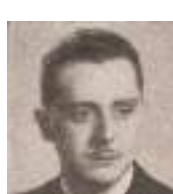
Joan **CAROL i MONFORT** (Manresa, 1889 – B. 1986). De nissaga d'odontòlegs. Cap de servei de la Santa Creu, 1913 i després de Sant Pau. Primer president del Col·legi d'Odontòlegs de Catalunya.

Odontologia

Pere **PLANAS i CASANOVAS** (Barcelona, 1912 – Blanes, 1994). Odontòleg a Madrid, 1933; metge, 1936. Primer president de la Soc. Esp. d'Ortodòncia. Introduí la tècnica de rehabilitació neurooclusal (RNO).

Odontologia

Antoni **NADAL VALLDAURA** (Barcelona, 1922 – 2016). El 1966 inicià l'Escola d'Odontologia de Barcelona, essent-ne el primer catedràtic. També en va ser director, fins el 1986 quan l'Escola passà a Facultat.

ESPECIALITATS QUIRÚRGIQUES

Radiologia

Lluís **CIRERA i SALSE** (Os de Balaguer, 1859 – B. 1936). Metge de la Marina militar, viatjà per Orient i el Pacífic. Es retirà el 1895 i es dedicà a l'electroteràpia i la radiologia. Paper important en el Xè Congrés internacional d'Electroteràpia i Radiologia mèdica, de Barcelona, 1910.

Radiologia

Cèsar **COMAS i LLABERIA** (Barcelona, 1874 – 1956). Autor de la primera radiografia feta a B. El 1898, junt amb Agustí Prió, obrí un gabinet de Roentgenologia. Radiòleg de la facultat fins el 1944. Morí per un tumor provocat per les radiacions.

Radiologia

Vicenç **CARULLA RIERA** (Barcelona, 1895 – 1971). Professor de Terapèutica Física a l'Autònoma, 1933, i catedràtic des del 1948. Director del servei del Clínic. Fou president del Col. De Metges, 1939-1941.

Radiologia

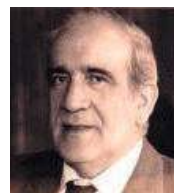
Josep M. **VILASECA SABATER** (Calonge, 1905 – B. 1994). Cap del servei de Radiologia del Clínic des del 1946 fins a la jubilació. Impulsà l'ensenyament de postgrau de l'especialitat.

Radiologia

Joan **ROCAMORA i CUATRECASAS** (B. 1914 – Buenos Aires, 2003). Metge el 1938, exiliat a Bolívia, revalidà el títol a Cochabamba, i treballà com a epidemiòleg. Passà a Buenos Aires on exercí com a radiòleg. Autor de "El Casal de Catalunya a Buenos Aires", 1991, que presidí durant 14 anys.

Radiologia

Antoni **SUBIAS FAGES** (Figueres, 1924 – B. 2008). El 1951 treballà al pavelló de cancerologia de Sant Pau, on fou director del servei d'oncologia. També treballà a l'Institut de Neurologia. El 1957 portà del Japó la primera unitat de cobaltoteràpia de Catalunya.

ESPECIALITATS CLÀSIQUES: OBSTETRICIA I GINECOLOGIA

Obstetrícia i Ginecologia

Joan de **RULL i XURIACH** (B., 1828 – 1891). Catedràtic d'Obstetrícia, 1858, degà de la facultat, 1880 – 1891. Gran prestigi local. President del Congrés de Ciències Mèdiques de 1888.

Obstetrícia i Ginecologia

Francesc de P. **CAMPÀ i PORTA** (Vic, 1838 – B. 1892). Auxiliar amb Rull; catedràtic d'obstetrícia de València, 1872 – 1889, d'on fou degà. Catedràtic de B., 1889.

Obstetrícia i Ginecologia

Josep Mascaró i Capella. (B. 1838 – 1905). Llicenciat el 1860, de llarga nissaga mèdica, fou un dels obstetres amb més prestigi local. Regidor de l'Ajuntament, president de l'Ateneu Barcelonès, 1894-95 i del Col·legi de Metges de B., 1905. Membre de la RAM des de 1887.

Obstetrícia i Ginecologia

Joaquim **BONET i AMIGÓ** (B., 1852 – 1913). Catedràtic d'Obstetrícia, 1879; degà de la facultat, 1902-1905 i Rector de la Universitat, 1905-1913. Gran prestigi local com a parter. Creat baró de Bonet.

Obstetrícia i Ginecologia

Miquel A. **FARGAS i ROCA** (Castellterçol, 1858- B. 1916). Catedràtic de Ginecologia, 1893. Creà la primera clínica de l'especialitat a B. President del 1er. Congrés de Llengua Catalana, 1913.

Obstetrícia i Ginecologia

Sebastià **RECASENS i GIROL** (B., 1863 – Madrid, 1933). Deixeble de Cardenal al sagrat Cor. Catedràtic d'Obstetrícia de Madrid, 1902; degà de la facultat, 1916. President de l'Acadèmia de Medicina de Madrid, 1928

Obstetrícia i Ginecologia

Francesc **TERRADES i PLA** (Sant Feliu de Guíxols, 1873 – B. 1963). Metge de la Santa Creu, 1897. Professor auxiliar a la facultat, 1910 i Cap de servei a Sant Pau, 1932.

Obstetrícia i Ginecologia

Adolf **PUJOL i BRULL** (B., 1874 – 1932). Director del servei de Ginecologia de Sant Pau. Va crear una clínica privada, amb el seu nom, al carrer d'Enric Granados, 83.

Obstetrícia i Ginecologia

Pere **NUBIOLA i ESPINÓS** (B., 1878 – B. 1956). Auxiliar de Bonet, catedràtic d'Obstetrícia el 1916. Creador d'una escola important de l'especialitat per a metges i comadrones.

OBSTETRICIA I GINECOLOGIA - PEDIATRIA

Obstetrícia i Ginecologia

Víctor **CONILL i MONTOBBIO** (B., 1886 – 1970). De formació germànica. Catedràtic d'Obstetrícia de Santiago, 1933, i de seguida de l'Autònoma. Autor d'un Tractat de l'especialitat.

Obstetrícia i Ginecologia

Santiago **DEXEUS FONT** (B., 1897 – Sils, 1973). Tocòleg de Santa Madrona i de la Maternitat, 1934, de la que fou director, 1949-1967. Fundà una clínica privada de gran prestigi. Creador d'escola.

Obstetrícia i Ginecologia

Manuel **USANDIZAGA SORALUZE** (San Sebastian, 1898 – B., 1982), especialitzat a Alemanya; cap de servei de Valdecilla. Catedràtic de B., 1949. Director de l'Hospital Clínic. Historiador de la medicina.

Obstetrícia i Ginecologia

Víctor **CONILL i SERRA** (B., 1917 - Eivissa, 1999), catedràtic d'Obstetrícia de Salamanca, 1960; passà a cap de servei de sant Pau, i després catedràtic de la UB, 1971, on fou vicedegà.

Pediatría

Francesc **VIDAL SOLARES** (Cárdenas, Cuba, 1854 – B., 1922), llicenciat a B. el 1874, s'especialitzà a París. Creà una "Gota de Llet", 1890 i fundà l'Hospital de Nens Pobres. Autor d'una obra escrita molt extensa.

Pediatría

Andrés **MARTÍNEZ VARGAS** (Barbastro 1861 – B. 1948). Estudià a Saragossa i especialitzat als USA amb Jacobi. Catedràtic de Pediatría de Granada, 1888, i de B., 1892. Degà de la facultat, 1918-1923, i Rector de la Universitat, 1923-26.

Pediatría

Manuel **SALVAT i ESPASA** (B., 1876 – B. 1969). Fou el primer president de la Soc. Cat. Pediatría, 1926-1928. Junt amb Ribas i Ribas fou un dels inspiradors dels Congressos de Metges de Llengua Catalana. Fou un dels pediatres amb més prestigi social en el seu temps.

Pediatría

Alexandre **FRIAS i ROIG** (Reus, 1878 – 1963), el 1919 creà l'Institut de Puericultura de Reus, que tingué gran influència social. Director del servei de Pediatría de l'Hospital de Sant Joan, 1945.

Pediatría

Pere **MARTÍNEZ GARCIA** (B., 1897 – 1971). Director del servei de Medicina de Nens de la Santa Creu, 1922.. Catedràtic de Pediatría de Salamanca el 1932, passà a l'Autònoma. Representat el 1939.

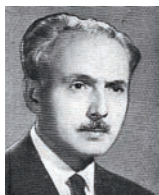
PEDIATRIA

Pediatría

Jospe M. **SALA i GINÀBREDA** (Martorell, 1903 - B. 1976). Prof. adjunt amb G. Vidal Jordana (1934-36). Director del servei de Pediatria de l'Hospital d'Infecciosos, 1946-1973, creà un grup important de deixebles.

Pediatría

Jospe **DOMÈNECH ALSINA** (B., 1904 - B. 1992). Amplià estudis a Estrasburg. Deixeble de Sayé, actiu en la lluita antituberculosa al dispensari de Torres Amat. Traduí varies obres de l'especialitat.

Pediatría

Pere **CALAFELL i GIBERT** (B., 1907 - Benicàssim, 1984). Professor adjunt a l'Autònoma, amb P. Martínez Garcia, relegat després de la guerra, va practicar una pediatria social molt activa creant un grup important de deixebles.

Pediatría

Rafael **RAMOS FERNÁNDEZ**. (Madrid, 1907 - B. 1955). Catedràtic de Pediatria de Salamanca, 1935, i de B., 1941, on fou degà de la facultat (1941-44). Obra extensa, destacant els treballs sobre els Trastorns nutritius del lactant.

Pediatría

Simeó **SELGA i UBACH** (Manresa, 1914 - 2010). Treball cívic important, des del marc de la pediatria social, a l'Hospital de sant Joan de Déu de Manresa, com a consultor de tota la comarca del Bages.

Pediatría

Ignasi M. **ARAGÓ i MITJANS**. (B., 1916 - 2012) Molt actiu en l'obra de Protecció del Menor i la Oficina del Nen. Capdavanter dels estudis d'organització hospitalària a Catalunya.

Pediatría

Joan **ARGEMÍ i FONTANET** (Sabadell, 1917 - 2009). Director de la Clínica Infantil del nen Jesús de Sabadell, 1957-1984. President de la filial del Vallès Occidental de l'Ac. C. Mèdiques, 1987-1991.

Pediatría

Àngel **BALLABRIGA AGUADO** (Saragossa, 1920 - B. 2008). Director de l'Institut de Prematurs de B. (1959-65, i de la Clínica Infantil de la Vall d'Hebron (1965-1990). Catedràtic de Pediatria de la UAB, 1971.

Pediatría

Oriol **CASASSAS i SIMÓ** (Sabadell, 1923 - B., 2012). Deixeble de Sala Ginàbredu, presidí l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, 1978-1982; i el 13è Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Membre de l'IEC, 1985. Director del "Diccionari Enciclopèdic de Medicina", 1990.

PEDIATRIA - DERMATOLOGIA

Pediatria

Francesc **PRANDI i FARRÀS** (Sabadell, 1928 – 2011). Director del Servei de Pediatria de l'Hospital de Sant Rafael. Ha estat impulsor de les reunions i cursos de Pediatria Extra-hospitalària.

Pediatria

Josep M. **FRANCÈS ANTONIN** (B. 1930 – 1971). Format a B. i a Zúrich, deixeble de Fanconi i Prader. Professor adjunt a B.. Destacà principalment en l'endocrinologia infantil.

Pediatria

Alfred **GALLART i CATALÀ** (B., 1936 – 2007). Deixeble de Sala Ginabreda a l'Hospital del Mar, i amb Joan Pérez del Pulgar a Prematurs. Passà a la Vall d'Hebrón el 1966. Fou catedràtic el 1990.

Dermatologia

Joan **GINÉ i PARTAGÀS** (B., 1836 - 1903). Catedràtic de Cirurgia. Degà de la facultat (1893-1902). Autor del primer Tractat de Dermatologia, amb moltes il·lustracions, publicat a Catalunya. Obra molt activa en altres camps.

Dermatologia

Pelai **VILANOVA i MASSANET** (Terrades, 1868 – B. 1953). Fou un dels capdavanters de la dermatologia a Catalunya, amb obra extensa. Activitat política dins de partits republicans.

Dermatologia

Jaume **PEYRÍ i ROCAMORA** (Reus, 1877 – B. 1950). Primer catedràtic oficial de Dermatologia de la FM (1915). President de la RAM (1935-1950). Intensa activitat com a metge humanista.

Dermatologia

Pau **UMBERT i CORDERAS** (Sant Feliu de Codines, 1879 - B. 1922). Format a l'Hospital Saint-Louis de París. Exercí a la Santa Creu. Autor d'una obra escrita extensa.

Dermatologia

Antoni **CARRERAS i VERDAGUER** (B., 1892 – 1989). Llicenciat el 1914, amplià estudis a París i Zurich. Fou director de l'Hospital de la Magdalena, dermatòleg de l'Institut Policlínic i de l'Hospital de nens pobres.

Dermatologia

Antoni **PEYRÍ i ROCAMORA** (Tarragona, 1889 – Cuernavaca, Mèxic, 1973)- Metge de sanitat militar, 1911-1921. Professor auxiliar de Dermatologia a B, 1921. Exiliat, és catedràtic a Nuevo León (Mèxic). Presidí la Borsa del metge català.

DERMATOLOGIA - OFTALMOLOGIA

Dermatologia

Josep **CABRÉ i CLARAMUNT** (B., 1897 – 1956), format a París i Tolosa; metge ajudant del Dr. Horta a Sant Pau, fou cap de servei de Dermatologia, 1935. També fou cap del servei del Sagrat Cor.

Dermatologia

Xavier **VILANOVA i MONTIU** (B., 1902 – París, 1965). Catedràtic de Dermatologia de B. (1947-1965). Va ser creador molt actiu d'escola, i amb una obra escrita molt extensa, amb un enfocament clar cap a la projecció internacional.

Dermatologia

Josep **MERCADAL PEYRÍ** (B. 1903 – 1976). Format a l'escola de Jaume Peyrí. Amplià estudis a París, amb Sabouraud. Adjunt al Clínic. Fou cap de servei de la Creu Roja d'Hospitalet i de sant Pere Claver.

Dermatologia

Joaquim **PIÑOL i AGUADÉ** (Puigcerdà 1917 – B. 1977). Catedràtic de Dermatologia de B., 1967-1977, continuador de l'escola creada per Xavier Vilanova, que va fer créixer. Seguí amb la projecció internacional

Dermatologia

Josep M. **GIMÉNEZ CAMARASA** (Conques, Pallars Jussà, 1933 - B. 2001). Format a l'escola de X. Vilanova, fou catedràtic de la UAB, i dirigí la unitat de l'Hospital del Mar. El seu camp major d'activitat va ser l'estudi de la patologia cutània d'origen al·lèrgic.

Dermatologia

Josep **CABRÉ i PIERA** (B., 1934 – Madrid, 1981). Catedràtic de Dermatologia de Cadis, Autònoma de B., de la que fou Rector, i de la Complutense de Madrid. Amb formació àmplia, principalment a Alemanya.

Oftalmologia

Lluís **CARRERAS i ARAGÓ** (B., 1835 – 1907). Format a França, fou l'iniciador més important de l'oftalmologia científica a Catalunya, el 1862 fundà una clínica de l'especialitat. Introduïdor d'escales òptiques per a diagnòstic i d'instrumental amb disseny propi.

Oftalmologia

Josep Antoni **BARRAQUER ROVIRALTA** (B., 1851 – 1924). Format a París, creà el dispensari d'oftalmologia de l'Hospital de la Santa Creu, 1879. Fou el primer catedràtic de l'especialitat a la FM. Importants els seus estudis d'histopatologia ocular. Creador d'una nissaga d'especialistes destacats.

Oftalmologia

Bonaventura **CARRERAS PERALTA** (Santiago de Cuba, 1856 – Begur, 1906). Llicenciat a B. el 1879, es formà amb Carreras i Aragó, i a París amb Wecker. S'establí com a oftalmòleg a Girona. Inicià una saga d'oftalmòlegs que ha persistit diverses generacions.

OFTALMOLOGIA

Oftalmologia

Manuel **MENACHO PEIRÓN** (Castro Urdiales, Santander, 1860 – B. 1934). Metge a B. el 1880; es formà a París amb Wecker i Landolt. Cap del servei d'Oftalmologia del Sagrat Cor.

Oftalmologia

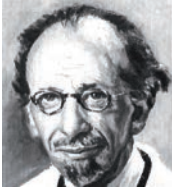
Bonaventura **CARRERAS DURAN** (Girona, 1886 – Madrid, 1971). El 1913 era oftalmòleg a l'Hospital de Girona; amplià estudis a França i Alemanya, el 1917 era catedràtic de Cadis, i el 1939 de Madrid, on creà escola i inicià una saga docent.

Oftalmologia

Hermegid **ARRUGA i LIRÓ** (B., 1886 – 1972). Deixeble de Menacho, amplià estudis a París i Berlin. Autoritat mundial en la cirurgia ocular. La seva "Cirurgia ocular" és un text clàssic de l'especialitat. Medalla Gonin el 1949.

Oftalmologia

Ignasi **BARRAQUER** i **BARRAQUER** (B., 1888 – 1965), fill de J.A. Barraquer. Cap de servei a l'Hospital de la Creu Roja. Creador d'una clínica privada de fama mundial. Destacà en la cirurgia de la cataracta, introduint el mètode de "facoeresi" de gran difusió.

Oftalmologia

Mariano **SORIA ESCUDERO** (Lleida, 1889 – B. 1955). Metge el 1912 a Madrid, on fou deixeble de Márquez, i prof. Adjunt. Catedràtic de B. el 1926.

Oftalmologia

Josep **CASANOVAS i CARNICER** (B., 1905 – 1994). Especialitzat a Viena, 1931, i New York, fou professor adjunt amb el Dr. Soria. Catedràtic de Salamanca, 1948 i B., 1955. Autor de "Traumatologia ocular", 1963.

Oftalmologia

Magí **PUIG i SOLANES** (B., 1905 – Mèxic, 2005). El van portar de molt petit a Mèxic on féu la seva activitat. Especialitzat a París i Viena. El 1970 presidí el 21 congrés mundial de l'especialitat. Membre de l'Acadèmia Nacional de Medicina de Mèxico, 1941, en fou president el 1954.

Oftalmologia

Josep Ignasi **BARRAQUER i MONER** (B. 1916 – Santa Fe de Bogotà, 1998). El 1953 va a Bogotà i funda un centre oftalmològic a la Clínica Marly, i el 1968 l'Institut Barraquer. El 1977 va ser segrestat per un grup armat i la família hagué de pagar un rescat.

Oftalmologia

Joaquim **BARRAQUER i MONER** (B., 1927 – 2016). Fill d'Ignasi Barraquer, Desenvolupà la seva activitat a la Clínica fundada pel seu pare, incrementant la difusió i prestigi internacionals. Propulsor del trasplantament de còrnia entre nosaltres.

ORL - UROLOGIA

ORL

Francesc **SOJO i BATLLE** (Valls, 1850 – B., 1935). Cirurgià general; oposità a càtedra de Ginecologia, que guanyà Fargas (1893), Decanat cap a la ORL, en fou professor encarregat a la facultat el 1902, i el primer catedràtic el 1915.

ORL

Lluís **SUÑÉ i MOLIST** (B., 1852-1914). Va ser un dels primers ORL de Catalunya i un dels fundadors de la "Societat Mèdica el Laboratorio". Membre de la RAMC el 1886, en fou el primer secretari perpetu, fent una gran tasca d'ordenació de documents.

ORL

Ricard **BOTEY DUCOING** (B., 1855 – 1927). De formació francesa, fou un dels capdavaners de l'ORL a Catalunya. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, 1906. Autor d'obra escrita molt extensa.

ORL

Ferran **CASADESÚS i CASTELLS** (Madrid, 1881 – B. 1972). Llicenciat a B., fou inicialment professor auxiliar d'anatomia. Format a Madrid a l'Institut Rubio. Catedràtic d'ORL de B., 1926.

ORL

Adolf **AZOY i CASTAÑÉ** (B., 1901 – 1988). Especialitzat a l'Institut Rubio de Madrid. Pilot d'aviació, 1929, fou un dels iniciadors de la medicina aeronàutica. Membre de l'Institut Psicotècnic. Catedràtic d'ORL de Sevilla, 1953 i B. des del 1954.

ORL

Ros **POCH VIÑALS** (B., 1913 – Madrid, 1986). Professor ajudant amb Ferran Casadesús. Catedràtic d'ORL a Granada (1953), el 1955 passà a Sevilla i el 1962, a Madrid, on creà l'Escola Professional d'ORL.

ORL

Gabriel **CAPELLÀ i BUJOSA** (Palma de Mallorca, 1915 – B. 1988). Llicenciat a B. el 1941, ajudant de la FM. Cap del servei d'ORL de l'Hospital Provincial de Palma. Després va passar a l'Hospital de Sant Pau de B., on fou cap de servei.

ORL

Jordi **PERELLÓ i GILBERGA** (B. 1918 – 1999). Especialista en ORL. El 1956 obrí el primer servei de foniatria a B., i el 1970 és fundador i director del Centro Fono Audiològic Municipal. Fou una autoritat en el camp de la foniatria.

Urologia

Joaquín **ALBARRÁN DOMÍNGUEZ** (Sagua la Grande, Cuba, 1860 – 1912). Estudià medicina a B., llicenciant-se el 1887. Doctor a París, 1889. Deixeble de Félix Guyon, catedràtic de la Sorbona, cap de servei de l'Hospital Necker. Va ser una de les grans personalitats de la urologia en el seu temps.

UROLOGIA - ANESTÈSIA

Urologia

Víctor **AZCARRETA i COLAU** (Bilbao, 1857 – Lloret de Mar, 1940). Llicenciat a B. el 1882, amplià estudis a París amb Félix Guyon. Fundà una clínica privada a la Bonanova el 1895 i fou un uròleg capdavanter a Catalunya. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, 1901-1902.

Urologia

Emili **SACANELLA i VIDAL** (Tortosa, 1860 – Sitges, 1931). Llicenciat el 1883, fundà una clínica quirúrgica a Sarrià. Professor auxiliar d'anatomia, s'especialitzà en urologia, dirigint el servei de l'Hospital Clínic fins el 1926.

Urologia

Salvador **GIL i VERNET** (Vandellòs, 1893 – B. 1977). Catedràtic d'anatomia de Salamanca, 1926 i B., 1928. Cap del servei d'Urologia de l'Hospital Clínic. Els anys de l'Autònoma s'encarregà de la Urologia. Autor de treballs importants sobre la pròstata.

Urologia

Antoni **PUIGVERT i GORRO** (Santa Coloma de Gramenet, 1905 – B., 1990). El 1933 ingressà en el servei d'Urologia de l'Hospital de Sant Pau, del que fou director i convertí en la Fundació que porta el seu nom. Autor d'una obra molt extensa. Catedràtic de la UAB el 1972.

Urologia

Francesc **SOLÉ i BALCELLS** (Valls, 1924 – B., 2014). Uròleg, format a la clínica del doctor Puigvert. Fou cap de servei d'Urologia de la Residència de la Vall d'Hebron i després director de la Fundació Puigvert.

Anestèsia

Jaume **RAVENTÓS i PUJÓ** (B. 1905-Manchester 1982). Membre actiu de l'Institut de Fisiologia, en la línia experimental amb treballs sobre la nicotina i el xoc. El 1936 estava a Edimburg i s'hi quedà. Després treballà a Manchester i fou un dels introductors del fluotà en anestèsia.

Anestèsia

Josep **MIGUEL i MARTÍNEZ** (B. 1907-1998). Metge el 1930, deixeble d'Anton Trias, cap d'Anestèsia de Sant Pau, 1941; Clínic, 1945-46, i de la Vall d'Hebron, 1955-1977. Primer president de l'Ass. de l'especialitat a l'Ac. C. Mèdiques. Reconegut com a mestre dels anestesistes del país. Autor de "Tratado de Anestesia", B. 1946.

Anestèsia

Maria **OLIVERAS COLLELLMIR** (Argelaguer, 1910 – B. 2009). S'inicia com analista al Neuro lògic. S'integra amb el grup de neurocirurgia del Dr. Ley, i el segueix al Clínic el 1944. Formació a Oxford el 1947. Màxima autoritat en neuroanestèsia a Catalunya, on introduí noves tècniques. El 1963 segueix només amb la tasca d'anàlisis fins el 1980.

Anestèsia

Eugeni **BRUGUERA i TALLEDA** (B. 1914 – 1973). Metge el 1941, fou el primer deixeble del Dr. Josep Miguel. Cap del servei central d'anestèsia del Clínic 1946-73. Treballà principalment amb el Dr. Puulachs, amb qui col·laborà també a Platon, 1952. President de l'Asoc. d'Anestesiologia de l'Ac. C. Mèdiques, amb obertura a especialistes forans.

ANESTÈSIA - PSIQUIATRIA

Anestèsia

David **TORNOS SOLANO** (El Tormillo, Osca, 1925 – B. 2002). Metge a B, 1948. Anestesiòleg. S'inicia al Clínic amb el Dr. Arandes, i després passa a Urologia. Membre de l'equip del primer trasplantament de ronyó a Catalunya el 1965. Anestesiòleg de la Clínica de sant Josep i de l'Hospital de la Creu Roja d'Hospitalet.

Psiquiatria

Antoni **PUJADAS i MAYANS** (Igalada, 1812 – m. 1881). Inicia medicina a B.; de 1835 a 1844 va estar en diversos països d'Europa. Després acabà els estudis i fou metge el 1848. Obri un manicomí al c. de la Canuda de B. i després creà el de sant Boi, on tingué una activitat controvertida.

Psiquiatria

Joan **GINÉ i PARTAGÀS**. (B., 1836 – 1903) Ja esmentat com a dermatòleg. Director del Manicomí de Nova Betlem, que va estar primer a Gràcia i després a Sant Gervasi, on es reuní el Primer Certamen Frenopàtic Español, 1883. Creador d'escola.

Psiquiatria

Tomàs **DOLÇA RICARD** (La Canonja, 1819 – Cambrils, 1909), el 1863 fundà, junt amb Pau Llorach, l'Institut Frenopàtic de B., que el 1867 passà un ample espai a Les Corts. Fou un centre actiu d'acollida de malalts mentals privats. El succeí el seu fill, **Lluís Dolça i Ramon** (1850-1908).

Psiquiatria

Artur **GALCERAN i GRANÉS** (Girona, 1850 – B. 1919). Principal deixeble de l'escola de Giné i Partagàs. Format a Nova Betlem, director de Sant Boi (1885-1895). Fou el psiquiatre pràctic de més nivell a Catalunya a les dues primeres dècades del segle XX.

Psiquiatria

Domènec **MARTÍ i JULIÀ** (B., 1861 – 1917). Aviat entrà a l'Institut Frenopàtic, on va estar trenta anys, essent-ne director, a la mort de Lluís Dolça, de 1909 a 1915. Amb activitat política des de molt jove, des del 1896 fou un dels membres més significatius del nacionalisme català.

Psiquiatria

Emili **MIRA i LÓPEZ** (Santiago de Cuba, 1896 – Rio de Janeiro, 1964). Estudià medicina a B. El 1919 ingressa a l'Institut d'Orientació Professional i és director el 1926. Obra escrita molt extensa com a psiquiatre i psicòleg. Professor a l'Autònoma, 1933. Exiliat el 1939, féu una obra important en diversos països.

Psiquiatria

Henri **EY** (Banyuls dels Aspres, Rosselló, 1900 – Bonn, Alemanya, 1977). Va fer la seva obra principalment a París, on fou metge director de l'hospital psiquiàtric de Bonneval, de 1933 a 1970. Doctor HC de la univ. de B., 1972.

Psiquiatria

Ramon **SARRÓ i BURBANO** (B. 1900 – 1993). Auxiliari de Mira a l'Autònoma. Catedràtic de Psiquiatria a B. el 1950. Aplegà una extensa escola, amb una gran activitat, oberta a moltes tendències, i amb projecció ciutadana.

PSIQUIATRIA

Psiquiatria

Santiago **MONTSERRAT ESTEVE** (B., 1910 – 1994). Actiu en l'organització de l'assistència psiquiàtrica de l'exèrcit republicà. Va fundar l'Inst. Mèdic Barcino, de psiquiatria infantil. Cap del dispensari de M. Psicossomàtica de la Clínica Mèdica A, on creà escola.

Psiquiatria

Jeroni de **MORAGAS i GALLISSÀ** (B., 1901 – 1965). Començà com a pediatre, en el servei de P. Martínez Garcia. Aviat es decantà cap a l'estudi de la patologia neurològica i psiquiàtrica dels nens. Col·laborador d'E. Mira. Autor d'una obra extensa.

Psiquiatria

Lluís **FOLCH i CAMARASA** (B., 1913 – 1999). Pioner de la psiquiatria infantil, analitzà el fracàs escolar. De 1936 a 1982 dirigí l'Institut Torremar, a Vilassar de Dalt. Dirigí la Clínica Psicològica de la Infància a l'Hospital de sant Pau, 1943-1986. Membre de l'Institut d'Estudis Catalans.

Psiquiatria

Dídac **PARELLADA i FELIU** (Tiana, 1914 – B. 1994). Metge de la Clínica Mental de Santa Coloma, des de 1940, en fou director de 1971 a 1978. També director de l'Institut Psiquiàtric femení de Sant Boi, 1947-1971. Gran activitat com a publicista.

Psiquiatria

Joaquim **FUSTER i POMAR** (B., 1901 – 1985). Metge a l'Institut Frenopàtic i a l'Institut Mental de la Santa Creu, del que fou director. Els anys 40's creà i dirigí un institut mental, de gestió privada, a Pedralbes. Té estudis en el camp de la història de la psiquiatria catalana.

Psiquiatria

Joan **OBIOLS i VIE** (Granollers, 1918 – Cadaqués, 1980). Prof. Adjunt amb R. Sarró catedràtic de Psiquiatria B., 1971. Degà de la facultat, 1972-1979, i rector, 1977-1978, com a degà més antic. Tenia una visió molt oberta de l'especialitat.

Psiquiatria

Francesc **FREIXA i SANTFELIU** (B., 1932 – Organyà, 2012). Dedicat a l'estudi de les addiccions, més la dependència alcohòlica que considerà com una malaltia. Autor d'una obra preventiva molt extensa amb un enfocament social.

Psiquiatria

Joaquim **PUIG ANTICH** (B., 1944 – Pittsburg, USA, 1989). Metge el 1967, treballà a Baltimore i New York. Professor a la universitat de Columbia, 1979. Estudià més els aspectes socials i l'entorn familiar dels infants deprimits. Fou una de les personalitats amb més empenya de la paidopsiquiatria americana.

Psiquiatria

Antonio **RODRÍGUEZ MORINI** (León, 1863 – B. 1937). Deixeble de Giné a Nova Betlem, 1884. Fundà i dirigí la "Revista Frenopàtica Española". Director del manicomi de Sant Boi.

PSIQUIATRIA - PRIMERES METGESSES

Psiquiatria

Diego **RUIZ RODRÍGUEZ** (Málaga, 1881 – Toulouse, 1959). Metge a B. el 1902. Metge director del manicomi de Salt, 1909. Personalitat molt complexa i amb una obra extensa i polèmica. Fou una figura "atípica" dins de la nostra cultura.

Psiquiatria

Nicanor **ANCOECHEA HOMBRAVELLA** (Córdoba, R. Argentina, 1908 – B. 1983). Metge el 1932 a B. fou metge de Sant Boi, amb Rodríguez Arias, Director de la Clínica Mental de Santa Coloma, 1941-1971.

Psiquiatria

Julia **COROMINAS i VIGNEAUX** (B. 1910 – B. 2011). Metgessa el 1934, exiliada el 1939, es diploma en puercultura a París, i passa a l'Argentina. Torna el 1944 i comença el treball en psiquiatria infantil. S'especialitza a Londres, 1948. Va tenir una orientació analítica. Presidentas de la Soc. Esp. de Psicoanàlisis, 1971.

Psiquiatria

Juan Ramón **OTAOLA SANTIBÁÑEZ** (Bilbao, 1913 – B., 1986). Metge a Valladolid el 1936. A B. juntament amb Grañén i Farré creà l'Institut de Medicina Psicològica, d'orientació analítica. Professor de Psicologia. Destacat pintor.

Psiquiatria

Josep **MIRET i MONSÓ** (B., 1918–1995). El 1953 emigrà a Veneçuela on fou professor de psiquiatria de la universitat de "los Andes" (Mèrida). El 1958 passà a la universitat central de Caracas. Tornà el 1982. Participà en els Congressos d'Història de la Medicina Catalana.

Primeres metgesSES

Helena **MASERAS i RIBERA** (Vilaseca de Solcina, 1853 – Maó, 1905). Primera dona que acabà estudis de medicina a Barcelona. Metgessa el 1878, li van impedir fer l'examen de llicenciatura fins l'octubre de 1882. També era mestra i exercí el magisteri a Maó fins a la seva mort

Primeres metgesSES

Dolores **ALEU i RIERA** (B. 1857 – 1913). Segona alumna de medicina a Barcelona, 1874-1879. Fou la primera autoritzada per fer l'examen de llicenciat, l'abril de 1892. Primera en obtenir el doctorat (octubre, 1882) amb una tesi sobre l'educació de la dona. Exercí fins a la seva mort el 1913.

Primeres metgesSES

Martina **CASTELLS i BALLESPÍ** (Lleida, 1852 – B. 1884). Metgessa el 1881, amb examen de llicenciatura el 1882 i doctorat l'octubre de 1882. Va ser la tercera alumna femenina de la facultat de medicina de B. Casada amb el Dr. Constantí, no va poder exercir perquè morí com a conseqüència del primer embaràs.

Primeres metgesSES

Dolores **LEONART i CASANOVA** (Gualba, 1866 – B. 1936). Fou la 4a. alumna femenina de la facultat de medicina de B. llicenciada el 1886. Casada amb el metge Ramon Montserrat Lucena, exercí durant anys a Gràcia, en el seu domicili dels Jardinetes.

Primeres metgesSES

Trinitat **SAIS i PLAIA** (La Bisbal d'Empordà, 1878 – B. 1933). Féu magisteri, 1893, i es llicencià en medicina el 1903. Exercí tota la vida com a metge general de dones i nens. El 1914 féu el discurs d'obertura de curs Al COMB. Es dedicà molt a les tasques de divulgació sanitària amb orientació preventiva a la premsa de B. i en revistes feministes.

MEDICINA INTERNA

Medicina interna

Josep **MASDEVALL** i **TERRADES** (Figueres, c. 1745 – Trujillo, 1801). Graduat a Cervera, s'establí a Madrid, metge de cambra de Carles III (1783) i Carles IV. Màxima autoritat de la sanitat a Espanya en el seu temps. Va ser famós el seu mètode de l'opiata, per combatre les febres, més a l'epidèmia de la plana d'Urgell, 1785. President de l'Acadèmia de Medicina de Madrid.

Medicina interna

Francesc **SALVÀ** i **CAMPILLO** (B., 1751 – 1828). Fou el metge català més destacat del seu temps. Doctorat a Tolosa del Llenguadoc; revalidat a Osca. Membre de la RAM des de 1773, en fou president, 1809-1814 i 1822-23. Autor d'una obra escrita molt extensa. Membre de l'Acadèmia de Ciències. Estudis importants sobre el telègraf elèctric.

Medicina interna

Pere **CASTELLÓ** i **GINESTA** (Guissona, 1770 – Madrid, 1850). Cirurgià militar, metge a Cervera, catedràtic dels R.C. de Barcelona i Madrid, cirurgià de la família reial, 1801. Assistí a Ferran VII. Treballà per unificar les professions de metge i cirurgià. President de la RAM de Madrid, 1830. Fou creat Marqués de la Salut.

Medicina interna

Felíu **JANER** i **BERTRAN** (Vilafranca del P. 1781 – Guadalajara, 1865). Catedràtic de Cervera, 1807; de Barcelona i, des del 1847 de Madrid. Diputat a Corts el 1820 i 1840. Fou el primer degà de la FM, 1843. Autor d'una obra molt extensa. Fou un dels personatges més importants de la medicina del seu temps aquí. Encara tenen actualitat els seus "*Elementos de Moral Médica*", 1831.

Medicina interna

Josep **STORCH** i **PLA** (Berga, 1789 – Madrid, 1880). Cirurgià el 1815, metge a Pamplona el 1829. Catedràtic del RCC de Navarra, 1929, Professor a Valladolid, Santiago, i de Mèdica a València, 1846, i a Barcelona, 1847. Més tard passà a Madrid.

Medicina interna

Marià **BATLLES** i **TORRES AMAT** (Moià, 1798 – València, 1865). Liberal, emigrà després del trienni constitucional. Doctorat a Edimburg el 1827. Convalidà el títol a B., 1833. El 1837 era catedràtic de València i després rector, 1840 i 1854. Diputat per València, 1854-56.

Medicina interna

Francesc **JUANICH** i **MARCH** (Granollers, 1798 – B. 1868). Catedràtic del RC de Cirurgia, 1828, i de la FM, 1843, explicant Patologia Mèdica. Introductor de les idees modernes, de Bichat i Laennec, aquí. Membre de la RAM des de 1831, en fou president, 1849-52. Autor de "*Tratado elemental de Materia Médica Externa*", 1836.

Medicina interna

Joan **CASTELLÓ TAGELL** (B. 1803 – Madrid, 1869). Nebot de P. Castelló i Ginesta. Estudià a Madrid, i el 1841 era catedràtic de San Carlos. Ho va ser d'Anatomia i de Clínica Mèdica. Metge de cambra; president de la RAM de Madrid. Morí essent degà de la Fac. Med. de Madrid.

Medicina interna

Antoni **COCA** i **CIRERA** (Igalada, 1817 – B. 1872). Metge a B, 1841 i secretari de la facultat el 1844. Deixeble de F. Janer. Catedràtic de Mèdica de València, 1848, de Granada, i al final de Barcelona. Autor d'un "*Tratado de Terapéutica General*", B. 1862.

MEDICINA INTERNA

Medicina interna

Bartomeu **ROBERT** i **YARZÁBAL** (Tampico, Mèxic, 1842 – B. 1902). Visqué a Catalunya des de nen. Catedràtic de Mèdica, 1875, gran mestre de clínica. Figura ciutadana, alcalde de Barcelona, 1899, diputat, 1901 i fundador de la Lliga. Fou el metge pràctic de més prestigi del seu entorn. Membre de la RAM des del 1867, i president, 1893. També presidí l'Ac. Cien. Mèdiques.

Medicina interna

Josep **CROUS** i **CASELLAS** (Barcelona, 1846 – València, 1887). Deixeble d'Antoni Coca, fou catedràtic de Mèdica de València, 1875, en les mateixes oposicions del Dr. Robert. Autor d'un "*Tratado elemental de Frenopatologia*". A València va tenir una actuació brillant, tot i que morí als pocs anys de ser-hi.

Medicina interna

Jaume **PI SUÑER** (Roses, 1851 – B. 1897). Estudià a B. i Madrid, on estava el seu oncle, ministre de la 1a. República. Llicenciat el 1875. Catedràtic de Pat. General de B. el 1883. Modernitzà l'ensenyament, fou un dels millors professors de la facultat. Introduí a Turró en el treball de laboratori a la clínica. Element important de la generació del 88.

Medicina interna

Pere **ESQUERDO** i **ESQUERDO** (La Vila Joiosa, 1852 – B. 1922). Metge de la Santa Creu, amb molt bona fama com a metge pràctic, fou reconegut com a mestre i succeí al doctor Robert en el prestigi a la ciutat. President de l'Acadèmia de C. Mèdiques, 1885-1888. Membre de la RAMC el 1893, dimití el 1900.

Medicina interna

Joaquim **TORRAS** i **PUJALT** (Sabadell, 1855 – B. 1937). Metge auxiliar de la Santa Creu, 1877, i numerari de terme el 1898. Va ser el primer metge en traslladar-se a l'edifici modernista, 1916. Dedicat principalment a la digestologia. Fou un dels fundadors de la Clínica del Pilar.

Medicina interna

Manuel **RIBAS** i **PERDIGÓ** (B. 1859 – B. 1927). Amplià estudis a Alemanya, Viena i França. Metge de l'Hospital de la Santa Creu. Prof. Clínic a la facultat, 1884-1902, on fou auxiliar del Dr. Robert. Membre de la RAM des de 1898, en fou president, 1924-1927. Va ser un dels grans consultors de Barcelona en el seu temps.

Medicina interna

Martín **VALLEJO LOBÓN** (Villaviudas, Palència, 1861 – B. 1919). Metge a Valladolid, 1880, exercí durant deu anys com a metge rural a Castella. Catedràtic de Pediatria de Cadis, 1898; permutà per la càtedra de Mèdica i després ocupà la vacant de Bartomeu Robert a Barcelona. Mestre de F. Ferrer Solervicens i de L. Noguer Molins.

Medicina interna

Antonio **GONZÁLEZ PRATS** (Almería, 1863 – B. 1920). Metge a Granada, 1882. Catedràtic de Patologia Mèdica el 1898, que permutà per pediatria, i després passà a B. substituint a Nicolau Homs. Regidor de l'ajuntament de B. (partit Radical Republicà). Intentà introduir el laboratori en la Clínica. Autor de "*Hematotecnica normal y Patológica*" Granada, 1897.

Medicina interna

Pau **FERRER PIERA** (B. 1873 – Sitges, 1924). Inici com a metge a Port Bou, 1896. Auxiliar, per oposició amb González Prats, 1905. Catedràtic el 1920, en unes oposicions molt sorolloses. Degà de la facultat, 1924, morí als pocs mesos. Juntament amb R. Royo Villanova, catedràtic de Saragossa, havia iniciat un "*Tratado de Patología y Clínica Médica*".

MEDICINA INTERNA

Medicina interna

Francesc **FERRER SOLERVICENS**(Artés, 1885 – B. 1943). Catedràtic de Patologia Mèdica de B. de 1926 a 1943. Mestre metòdic en l'estudi dels malalts i en la docència, que deixà una empremta molt forta en els seus deixebles. Auxiliari de Mèdica amb Vallejo Lobón, 1915. Ha estat un dels mestres més valorats de la facultat.

Medicina interna

Lluís **NOGUER MOLINS** (Oristà, 1886 – B. 1972). Metge el 1910, auxiliar de Vallejo, metge del Clínic, 1926. De 1944 a 1958 treballà a la càtedra de Semiologia de la Universitat de Los Andes (Mèrida, Venèçuela). Autor d'un text clàssic per l'ensenyament de la propedèutica: "*Exploración clínica práctica*", (1a. ed. 1916), que ha estat reeditat fins el nostre temps.

Medicina interna

Agustí **PEDRO i PONS** (B., 1898 – 1971). Catedràtic de Mèdica de B., 1927, degà, 1954-57. Fundà la revista "*Medicina Clínica*", 1943. Dirigí el gran "*Tratado de Patología y Clínica Médicas*". President de l'Ac. de Ciències Mèdiques, 1939-1958; i de la RAM, 1957 a 1971. Creador d'escola, fou un de les grans personalitats de la medicina del seu entorn.

Medicina interna

Joan **CUATRECASAS i ARUMÍ** (B. 1899 – B. Aires, 1990). Metge el 1922, cofundador de la "*Revista Médica de B.*". Treballà a la Clínica Mèdica dirigida per Ferrer i Cajigal. Catedràtic de Patologia Mèdica de Cadis, 1930 i Sevilla, 1931. El 1933 passà a l'Autònoma. Exiliat el 1939, feu una gran activitat a les Universitats de La Plata i del Litoral.

Medicina interna

Màxim **SORIANO JIMÉNEZ** (Huerta del Marquesado, Cuenca, 1903 – B. 1978). Primera formació a Lleida, metge a B. el 1926. Amplià estudis a Viena. Adjunt amb Pedro Pons. Catedràtic de Mèdica de Santiago, 1940 i de B. el 1943. Dirigí la Clínica Mèdica B, amb una gran tasca docent, creant una escola molt addicta. Degà, 1944-1955. Director de "*Síntesis Médica*".

Medicina interna

Joan **ALSINA BOFILL** (Palafrugell, 1904 – Calella de P. 1993). Deixeble de Ferrer Solervicens, adjunt el 1934. Relegat el 1939. President l'Ac. C. Mèdiques, 1974-78; del Xè Congrés de Metges de Llengua Catalana, Perpinyà, 1976, i de l'Institut d'Estudis Catalans, 1974-1978. Una de les grans personalitats de la nostra medicina. Internista complet, dedicà més atenció a la patologia renal i la hipertensió.

Medicina interna

Joan **SOLSONA i CONILLERA** (L'Albi, 1906 – B. 1978). Metge el 1929 el mateix any ingressà a Sanitat Militar. Membre del Cos de Sanitat de Marroc, 1933-1943, on desenvolupà una tasca important de profilaxi sanitària. El 1943 fou cap del servei de Medicina Interna de l'Hospital militar de Barcelona i cardióleg fins el 1964.

Medicina interna

Joan **SURÓS i FORNÉS** (B. 1908 – 1976). Llicenciat el 1931, des d'aquell any es lliurà a activitats docents i assistencials, a la Clínica Mèdica A, i arribà a ésser professor adjunt i cap de la sala d'homes. Col·laborador a "*Medicina Clínica*" i al "*Tratado de Patología y Clínica Médica*". Autor de "*Semiología médica y Técnica exploratoria*" (B.1953).

Medicina interna

Joan **GIBERT QUERALTÓ**. (Terrassa, 1907 – Banyoles, 1998). Auxiliari amb Pedro i Pons, catedràtic de P. Mèdica de Saragossa, 1943, i Barcelona, 1944. En el seu servei es creà l'Escola de Cardiologia, amb gran eficàcia en la formació d'especialistes; i més tard la d'Hepatologia, amb l'impuls de Joan Rodés. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, 1958 – 1966. Membre de la RAM des de 1961.

MEDICINA INTERNA

Medicina interna

Arturo **FERNÁNDEZ-CRUZ** i **LIÑÁN** (Peñaflor, Sevilla, 1910 – Madrid, 1981). Metge a Sevilla, 1933. Deixeble de Maraño. Ingressà a Sanitat militar (cos de l'Aire). Adjunt de la càtedra d'Enriquez de Salamanca, 1940. Catedràtic de Medicina de Santiago, 1943, on fou degà i de Patologia General de B. 1955, durant dotze anys i després de Madrid. Autor d'un "Tratado de Patología General".

Medicina interna

Pere **FARRERAS VALENTÍ** (B. 1916 – 1968). Fou el deixeble més important de l'escola creada pel Dr. A. Pedro i Pons. Secretari de "Medicina Clínica", 1943; traductor i continuador del text de von Domarus, que seguí com a "Farreras-Rozman". Secretari del "Tratado de Pat. Y Clínica Médica", dirigit per Pedro Pons. Impulsor més important de l'escola d'Hematologia de la Clínica Médica A.

Medicina interna

Robert **NOLLA PANADÈS** (B. 1923 – Sant Cugat del Vallès, 2007). Llicenciat el 1948, Membre del FUC (Front Universitari de Catalunya). Professor adjunt de patologia mèdica a la càtedra del Dr. Gibert Queraltó, i més tard cap de servei a l'hospital del Mar (1968), on fou un dels iniciadors de la docència mèdica, adscrita a la Universitat Autònoma.

Medicina interna

Lluís **DAUFÍ I MORESO** (Tortosa, 1927 – B. 2013). Adjunt de Patologia. General amb A. Fernández-Cruz. Represaliat el 1966 per la caputxinada. Va fer recerca a Ann Arbor, Michigan, 1968-70. El 1981 va ser Director General de Promoció de la Salut. Divulgador científic a La Vanguardia durant 25 anys. Autor de novel·les amb el pseudònim David Sharon.

Medicina interna

Jordi **GOL I GURINA** (B. 1924 – 1895). Metge el 1949, metge de capçalera, cap de servei de Medicina Interna de la Creu Roja. Fou un exemple del tipus de metge amb visió social, democràtica, i compromès amb el país. Tingué un paper important en el Congrés de Perpinyà de 1976

Medicina interna

Joan **VIVANCOS LLEIDA** (B. 1928 – 1990). Treballà al servei de patologia general de l'hospital Clínic, en temps del Dr. Fernández Cruz. Després va ser cap del departament de medicina interna de l'hospital de l'Esperança. Va deixar un bon record com a docent eficaç i proper. L'Ac. de C. Mèdiques ha creat un premi amb el seu nom.

Medicina interna

Ferran **FERNÁNDEZ NOGUÉS** (B. 1930 – 1993). Batxiller a B. el 1947 i llicenciat en medicina el 1953. Professor adjunt de Gibert Queraltó a l'hospital Clínic. Més tard passà a Bellvitge, on dirigí el servei de medicina interna i fou el primer catedràtic contractat de Medicina, contribuint a la consolidació de la docència universitària a Bellvitge.

Medicina interna

Joan **NOLLA I PANADÈS**, (B. 1932– 2002). Llicenciat el 1955, es formà a la càtedra del Dr. Gibert Queraltó i com a metge de guàrdia del Clínic. Va estar un temps a Nova Zelanda Cap de servei de medicina interna (1972-1997) de l'hospital de Santa Creu. Influí en l'actualització de les urgències de Sant Pau. Fou director mèdic, ajudant a crear noves unitats i després gerent.

Medicina interna

Joan **GARCIA SANMIGUEL** (B. 1935 – Vilafranca del P. 1999). Llicenciat el 1960, el 1976 era professor agregat de patologia mèdica, i el 1983 catedràtic. Cap del departament assistencial de malalties infeccioses a l'hospital Clínic. Secretari de redacció del tractat de "Medicina Interna" de Farreras-Rozman. Col·laborà en l'obra *Patologia y Clínica de las colagenosis*.

MEDICINA INTERNA - CARDIOLOGIA

Medicina interna

Manuel **RIBAS MUNDÓ** (Salamanca, 1937 - B. 2010). Llicenciat el 1960, deixeble de l'escola d'A. Pedro i Pons. Hemato-oncòleg. De 1968 a 1971, treballà a Boston. Catedràtic de Mèdica de Santiago, 1976-78; cap de Medicina a Son Dureta, Mallorca, 1976. Cap de servei a l'Hospital Germans Trias, 1979 i catedràtic de la UAB. Autor d'una obra extensa.

Cardiologia

Joan **CODINA ALTÉS** (B. 1891 - B. 1963). Metge el 1915. Treballà a França amb Paul Veil (París) i Gallavardin (Lió). Fins el 1936, fou professor auxiliar de patologia mèdica, per oposició. El 1929 féu el primer curs de cardiologia per a metges a l'hospital Clínic. Cofundador de l'Institut Policlínic. Cap del servei de cardiocirculatori del Sagrat Cor,

Cardiologia

Lluís **TRIAS DE BES I GIRÓ** (B. 1895 - 1974). Metge el 1918. El 1930 fundà el dispensari de cardiologia de l'hospital de la Creu Roja i el 1934 el de l'hospital del Mar. Va dirigir l'hospital d'Infecciosos (o del Mar). Cap del servei a l'hospital de la Creu Roja. President del Col·legi de Metges, de B. (1958-1968), contribuï a fer el nou edifici de la Bonanova.

Cardiologia

Manuel **MARTÍNEZ GONZÁLEZ** (Oviedo, 1901 - B. 2004). Metge a B. el 1924. Metge de l'hospital municipal de l'Esperança (1928), on fou cap de servei i director (1959). Establí un gabinet de cardiologia clínica i impulsà els estudis d'aquesta especialitat, dedicant atenció a l'estudi de l'ECG. Autor de *El electrocardiograma precordial. Las derivaciones precordiales en reposo y tras esfuerzos*.

Cardiologia

Cristi **CORTÉS I LLADÓ** (B. 1902 - 1974). Metge el 1925 i farmacèutic. Ajudant a la Clínica Mèdica que portava el Dr. Ferrer i Cajjal. Cap del Servei de Malalties del Cor del Clínic de B., dirigí l'Institut de Cardiologia de la Generalitat de Catalunya, 1932. Arran del 6/10/1934 va ser detingut al vaixell "Uruguay". El 1939, anà a l'exili, a Mèxic, on el 1943 fundà els Laboratoris Servet.

Cardiologia

Enric **JUNCADELLA I FERRER** (B. 1909 - 2005). Metge el 1932. Col·laborador del servei de Ferrer Solervicens i després de Soriano. El 1956 era professor adjunt de patologia mèdica, substituint a Balcells Gorina. Director del servei de cardiologia de l'hospital de la Creu Roja. President de la Societat Catalana de Cardiologia.

Cardiologia

Josep **PARAVISINI I PARRA** (B. 1912 - 1990). Metge del Clínic per oposició el 1942. Cap de l'equip quirúrgic de l'hospital del Sagrat Cor i especialista en cirurgia cardíaca, essent un dels iniciadors d'aquesta especialització a Catalunya. El 1970 era nomenat cap del servei de cirurgia cardíaca de l'hospital Vall d'Hebron. Autor de *Fisiologia normal y patológica de la circulación*.

Cardiologia

Carles **PIJOAN DE BERISTAIN** (Barcelona, 1914 - 1989). Fill del metge Baltasar Pijoan i Soteras. Cap del servei de cardiologia de l'hospital del Sagrat Cor. Fou president del Col·legi de Metges de Barcelona arran de les eleccions de 1976.

Cardiologia

Alfons **GREGORICH I SERVAT** (Barcelona, 1916 - 2000). Metge el 1940. Format en cardiologia en el servei del Dr. Gibert Queraltó. Formà part del professorat de l'Escola de l'especialitat. President de Mutual Mèdica. Membre de la Federació de Mutualitats de Catalunya. Autor de *Història de la Mutual Mèdica de Catalunya i Balears* (B. 1977).

CARDIOLOGIA - NEFROLOGIA - REUMATOLOGIA - RESPIRATORI

Cardiologia

Miquel **TORNER SOLER** (Barcelona, 1922 – 2012). Llicenciat el 1947, fou un dels puntals de l'Escola de Cardiologia del Clínic, que després passà al port. S'especialitzà en part a Lyon, més en malalties congènites del cor, en gran part fou autodidacte. Considerat mestre en el diagnòstic per auscultació directa. La seva influència ha estat important en la cardiologia catalana.

Cardiologia

Ignasi **BALAGUER VINTRÓ** (Barcelona, 1925 – 2014). Metge del Clínic en el servei del Dr. Gibert Queralto. Col·laborà en la creació de l'Escola de Cardiologia, on romangué fins el 1972, que passà al servei de Sant Pau. Va fer una tasca epidemiològica i preventiva important en estudis poblacionals en cardiologia.

Cardiologia

Roc **PIFARRÉ i FLOREJACHS** (Lleida, 1929 – Barcelona 2010). Metge el 1953 passà aviat als USA, ampliant estudis a les univ. de Georgetown i Mac Gill (de Montreal). Cap del departament de Cirurgia toràcica i cardiopulmonar del Loyola Med. Cent. de Chicago, 1969-1996, on va fer una gran tasca com a creador d'escola.

Cardiologia

Manuel **DE FUENTES SAGAZ** (Logroño, 1943 – B. 2014). Deixeble del Dr. Soriano, especialista en cardiologia. Treballà al Clínic i a la Vall d'Hebron, 1973, on ajudà a crear la unitat d'ecocardiografia. Autor de *"History of Catalan Cardiology"*, *"Història de la Clínica Platan"*, *"Miguel Serveto o Miguel de Villanueva"*, i altres llibres d'història de la medicina.

Nefrologia

Lluís **REVERT i TORRELLAS** (Girona, 1928 – B. 2012). Doctor el 1960 amb una tesi sobre insuficiència renal aguda. Metge de guàrdia del Clínic, deixeble del Dr. Soriano, es dedicà principalment a les malalties del ronyó, i primer catedràtic de Nefrologia a Catalunya. Carismàtic en el tracte amb el malalt, aconseguí moltes donacions pel seu servei. Impulsor dels serveis d'hemodiàlisi.

Reumatologia

Pere **BARCELÓ i TORRENT** (Palafrugell, 1901 – B. 1984). Metge el 1933, des del principi amb el Dr. Pedro Pons. Especialitzat amb Freund a Viena, es dedicà a la Reumatologia. Cap del dispensari d'aquesta especialitat. Autor d'una obra extensa, *"Tratamiento de los reumatismos"*, 1942. Se'l considera capdavanter de la reumatologia a tot l'estat.

Reumatologia

Jaume **ROTÉS QUEROL** (Balaguer, 1921 – B. 2008). Metge el 1945, inici com a reumatòleg en el servei del Dr. Pedro Pons. De 1951 a 1954 estada amb Forestier a Aix-les-Bains. El 1957 fou cap del dispensari de Reumatologia de la càtedra de Patologia General del Clínic, 1957, i director de l'Escola de Reumatologia. Va contribuir a la descripció de l'hiperostosi anquilosant vertebral.

Respiratori

Jacint **REVENTÓS BORDOÏ** (B. 1883 – 1968). El 1907, juntament amb Sayé i Darder, portà un dispensari antituberculós. El 1915 dirigí la sala per a dones tuberculoses del Clínic. Fou un dels fundadors de l'Institut Policlínic, 1926. Cap de clínica, per oposició de l'Hospital de Sant Pau, 1930. Prof. de l'Autònoma, 1933. Molt lligat al moviment artístic, destacà l'amistat amb Picasso.

Respiratori

Lluís **SAYÉ SEMPERE** (B. 1888 – 1975). Es dedicà només a la tuberculosi, amb una primera sala al Clínic el 1910. Va crear el dispensari del carrer de Rades, i l'Obra Antituberculosa de la UB. Professor a l'Autònoma, 1933. Exiliat, residí molts anys a Buenos Aires, on deixà un gran record. Projectió internacional intensa. En retornar de l'exili quedà marginat.

RESPIRATORI

Respiratori

Francesc **RIBAS i SOBERANO** (Reus, 1893 – B. 1965). Metge el 1916. Tisiòleg, deieixble, a París, de Sargent i Lian. Dirigí el sanatori de Puig d'Olena, 1933. Diputat d'Esquerra Republicana, 1933. Delegat de la Generalitat a la Casa de la Caritat i al Clínic (1936); amb un paper important en la seva gestió quan la guerra. S'exilià a Oceja (Cerdanya). Després fou desterrat i anà a Alacant.

Respiratori

Tomàs **SEIX i MIRALTA** (Sant Gervasi (B.) 1894 - B. 1993). Llicenciat en medicina el 1917. Abans de la guerra civil era professor ajudant de fisiologia a la UAB, i col·laborà amb Lluís Sayé al c/ Rades. L'octubre de 1937 substituï a Lluís Sayé a la comissió permanent de l'Escola d'Infermeres. El març de 1938 era cap clínic de la Lluita Antituberculosa. Va ser director de la Quinta de Salut l'Aliança.

Respiratori

Joan **CORNUDELLA CAPDEVILA** (Juneda, 1895 – B. 1985). Llicenciat el 1919, amplià estudis a Itàlia i França. Especialista en fisiologia, cap de servei de l'Hospital de Sant Pau, 1935, on va treballar tota la vida i en fou president del cos facultatiu. Autor de molts treballs, i de la història de l'especialitat a Catalunya. Membre de la RAM des del 1973, en fou bibliotecari, 1978-85.

Respiratori

Romà **ALEMANY VALL** (Caçà de la Selva, 1898 - 1991). Llicenciat a B. el 1920. El 1934 era professor col·laborador a la càtedra de Ferrer Solerivencs. Cap del servei d'al·lèrgia de la clínica mèdica B de la facultat de medicina. Fèu la tesi doctoral sobre la polinosi (1954). Autor de "*Estudios clínicos y botánicos sobre el asma bronquial*" (1942), "*Tratado de alergia*", 1960. Col·laborà a *Síntesis Médica*.

Respiratori

Ramon **SURINYACH i OLLER** (B. 1903 - 1991). Metge el 1926. Professor ajudant de propèdèutica clínica (1934-1938). Exiliat després de la guerra, en tornar fou depurat. Estudià el contingut pol·línic de l'aire de B. Especialista en immunologia, al·lèrgia, i asma. Presidí la Societat Catalana de Biologia (1969-1971).

Respiratori

Gerard **MANRESA i FORMOSA** (Arenys de Mar, 1907 – B. 2002). Visqué a Guatemala de 1909 a 1925. Llicenciat a B. el 1932. Especialista en cirurgia toràcica. Treballà uns anys al Clínic i a l'Hospital de l'Esperit Sant, on va fer la primera toracoplàstia i del que fou director. També va dirigir el sanatori de la Mare de Déu de la Mercè, a les Corts, de 1946 a 1978, on feu la primera pneumectomia.

Respiratori

Josep **VIÑAS i CABOT** (Mataró, 1909 – B. 1992). Llicenciat el 1932, col·laborà amb Lluís Sayé en l'Obra Antituberculosa de la UB, essent secretari general des de 1933 i i en fou encarregat de la direcció, en absència de Sayé, contribuint a la prevenció d'aquesta malaltia entre els estudiants. També fou cap de dispensari del servei de cirurgia del Dr. Arandes. Interessat per la Medicina Aeronàutica.

Respiratori

Francesc **SEGARRA i OBIOL** (Vinaròs, 1924 - B. 1983). Llicenciat en medicina el 1948. Pneumòleg del Patronat Nacional de la Lluita Antituberculosa. Emigrà als EEUU i fou director del Lakeville Hospital (Massachusetts). Tornà a B. el 1974.

Respiratori

Albert **AGUSTÍ VIDAL** (B. 1925 – 2004). Metge el 1949, amplià estudis a França. Treballà amb Gerard Manresa al sanatori de la Mercè. Als anys 60 feu una estada a Nancy i introduí a Catalunya tècniques d'exploració funcional pulmonar com l'espirometria i la gasometria. El 1968 dirigí el dispensari de respiratori del Clínic, que el 1972 seria el servei de pneumologia i al·lèrgia respiratòria. Prof. titular de pneumologia a la UB.

DIGESTIU

Digestiu

Emerecenci **ROIG i BOFILL** (Santiago de Cuba, 1848 - B. 1901). El seu pare era fill de Sitges i la seva mare de Jamaica, filla de catalans. Cunyat del dr. Robert. De petit, vingué a Sitges. Metge el 1869. Professor substituït d'obstetrícia. Membre de la RAM, 1872, en fou president, 1893-1896. Autor, junt amb el doctor Robert de "*Tratado de enfermedades del aparato digestivo*" (B.1889).

Digestiu

Josep **TARRUELLA i ALBAREDA** (Pallejà, 1870 - B. 1957), metge el 1891. Fou al Congrés Internacional de Moscou l'any 1897. Dels primers a emprar la llengua catalana a la premsa mèdica. President de l'Acadèmia d'Higiene, del COMB i de l'Ac.de Ciències Mèdiques, 1910. Junta-ment amb el doctor Raventós i Avinyó, fundà, a B., l'any 1904, una clínica de digestiu. President del Vè Congrés de Metges de Llengua Catalana, 1923.

Digestiu

Francesc **GALLART MONÉS** (Prat de Llobregat, 1880 - B. 1960). El 1906 ingressà al servei del Dr. Esquerdo a la Santa Creu. Fou cap del laboratori però es decantà cap a l'estudi de la patologia digestiva. El 1913 es creà una escola d'aquesta especialitat, la més activa del país i de prestigi internacional. Va fer molts cursos, amb gran nombre de deixebles. Fou president de l'Ac. C. Mèdiques, 1926-28.

Digestiu

Tomàs A. **PINÓS i MARSELL** (Vallfogona de Balaguer, 1892 - B. 1974). Metge el 1915, exercí a Balaguer, i el 1921 ingressà com a metge a la Santa Creu, primer a raigs X, arribant a cap de la secció, i després a patologia digestiva, que dirigia Gallart Monés. Allí començà com a radiòleg però també excel·lí en les tasques clíniques, arribant a ésser director del servei des de l'any 1951 fins a la seva jubilació el 1962.

Digestiu

Alfred **ROCHA i CARLOTTA** (Manila, Filipines, 1900 - B. 1987). Primers estudis a Ilo-Ilo i a Pau (França). A B. des del 1910, metge el 1921. Cap del servei de digestiu de la Creu Roja, durant uns 25 anys i 8 anys del servei de medicina interna de la Maternitat. El 1953 succeí a Francesc Esquerdo com a cap de medicina interna de Sant Pau. Reconegut violinista.

Digestiu

Enric **VIDAL i COLOMER** (B. 1901 - 1978). Metge el 1925; digestòleg de l'Hospital de la Santa Creu. Va fer la tesi sobre les gastritis 1950. Treballà principalment en l'endoscòpia digestiva, junt amb J. Badosa Gallart. Sotsdirector de l'escola de patologia digestiva quan fou director T. Pinós i director interí el 1962. Traduí el segon volum de la *Gastroenterologia* de Bokkus.

Digestiu

Joan **SALA i ROIG** (Riudarenes, 1903 - Santa Coloma de Farners, 1988). Metge el 1926, doctorat amb la tesi *Diagnóstico de las ictericias hepatobiliares*, 1944. Cessat del Clínic el 1939, i va desenvolupar una consulta privada. Es va dedicar principalment a la patologia de l'estómac i de les vies bilials.

Digestiu

Joan **BADOSA GASPÀR** (B. 1906 - 1965). Metge el 1929, des de l'any 1933 professà patologia digestiva a la Santa Creu de B. amb Gallart i Monés. En esclatar la guerra treballà en el servei de transfusions amb Manuel Miserachs, al front d'Aragó. Autor de *Diagnóstico precoz del cáncer del estómago* (1944), juntament amb Vidal Colomer, amb qui col·laborà en el desenvolupament de les endoscòpies.

Digestiu

Antoni **GALLART i ESQUERDO** (B. 1913 - 1988). Fill del metge Francesc Gallart Monés. Metge el 1935. Exercí a l'hospital de Santa Creu i més tard fou cap del servei de patologia digestiva de l'hospital del Sagrat Cor. El 1971 deixà l'hospital per passar a la clínica Plató, de la que era accionista. El 1955 ingressà a la R. Acadèmia amb el discurs *Historia de la Gastroenterologia española*.

DIGESTIU - NEUROLOGIA

Digestiu

Josep VILAR BONET (Calonge, 1920 - 2013). Metge el 1945, de seguida entrà a la Clínica Mèdica A del Clínic, essent el primer deixeble del Dr. Farreras. Des del temps d'intern es va orientar a la patologia digestiva, aglutinant un grup d'aquesta especialitat. Cap del servei de digestiu de l'Hospital Clínic, 1972. Professor titular de la UB el 1985.

Digestiu

Joan RODÉS i TEIXIDÓ (B., 1938–2017). Membre de l'escola del Dr. Gibert, s'especialitzà en malalties del fetge a París i Londres. En tornar creà, un servei d'hepatologia que està en un primer lloc en la valoració mundial de l'especialitat. Màxim impulsor de l'IDIBAPS, com a institució de recerca, ha contribuït a la transformació de les estructures hospitalàries.

Neurologia

Eduard BERTRAN i RUBIO (Saragossa, 1838 – B. 1909). Llicenciat a B. el 1861, amplià estudis a París. Es dedicà a la neurologia l'electroteràpia, de la que fou capdavanter a Catalunya. Professor auxiliar d'Higiene i Medicina Legal. Obra escrita molt extensa. Membre de la RAM des del 1965, en fou secretari, 1867-1872 i president de 1896 a 1900.

Neurologia

Lluís BARRAQUER ROVIRALTA (B. 1855 – Sant Climent de Llobregat, 1928). Llicenciat el 1878, va ser el primer director del primer servei de malalties nervioses de la Santa Creu, des d'on impulsà el creixement de la neurologia a Catalunya. També creà un servei a l'hospital del Sagrat Cor. Va publicar extensament i creà escola. Va descriure la "lipodistrofia progressiva" que duu el

Neurologia

Lluís BARRAQUER FERRÉ (B. 1887 – Sant Climent de Ll. 1959). Fill de Barraquer Roviralta, continuador de la seva obra. El seguí com a cap de servei de neurologia i electroteràpia de sant Pau. Va publicar molt. Autor de "*Las parálisis*", 1940; "*Tratado de enfermedades nerviosas*", 1941, amb I. Gispert i E. Castanyer. Membre de la RAM des de 1951.

Neurologia

Antoni SUBIRANA i OLLER (Barcelona, 1903 – 1992). Metge el 1926, amplià estudis a Estrasburg, amb l'escola de Barré. Especialista en neurologia i cap de servei dels hospitals del Sagrat Cor, de l'Esperança i de l'Institut Neurològic Municipal. Presidí el Xè Congrés Internacional de Neurologia (Barcelona, 1973).

Neurologia

Francesc LLORET GIL (València, 1898 – B. 1973). Llicenciat a València, 1923, amb un expedient excepcional. El 1924 passa a Barcelona, treballant al Sagrat Cor, en el servei de Medicina dirigit per H. Puig i Sais. S'especialitzà en Neurologia, creant un servei del que fou el primer director. Director en els anys de la guerra, deparat el 1939, inhabilitat i relegat a l'activitat privada.

Neurologia

Ramon SALES VÁZQUEZ (B. 1907 – 1971). Neuròleg. Dirigi el dispensari de la càtedra de patologia general, 1940-46, i de patologia mèdica. El 1966 dirigi el centre de rehabilitació i traumatologia de la residència Vall d'Hebron. Dedicà gran part de la seva activitat a la millora de les seqüeles de la poliomièlitis, i fou director del Centre de Rehabilitació de la Seguretat Social de la Vall d'Hebron.

Neurologia

Carles OLIVERAS de la RIVA (B. 1914 – 2007). Llicenciat en medicina. Amplià estudis a l'Institut Neuropsiquiàtric de la Universitat d'Illinois (Chicago). Junt amb E. Ley va descriure el brot de latirisme, en la postguerra immediata, tema al que dedicà la tesi. Cap del servei de neurologia i psiquiatria de la Clínica Mèdica C de l'Hospital Clínic, entre 1972 i 1981.

NEUROLOGIA - HEMATOLOGIA I HEMOTERÀPIA

Neurologia

Lluís **OLLER i DAURELLA** (B. 1919 – 1996). Metge el 1944. Deixeble d'A. Subirana. Doctorat amb una tesi sobre les absències en l'epilèpsia. Autor de molts treballs sobre l'epilèpsia entre ells. Cap del servei de neurologia de l'Hospital del Sagrat Cor. Autor de *Atlas de crisis epilèpticas* (B. 1977), *L'Epilèpsia*, 1979.

Neurologia

Lluís **BARRAQUER BORDAS** (B. 1923 – Sant Climent de L. 2010). Fou director del servei de Neurologia de Sant Pau, seguint l'escola del seu avi. Professor extraordinari de la Universitat de Navarra, bastants anys. Autor d'obra escrita extensa: *"Neurologia fundamental"*, 1963; *"Memòries i reflexions d'un neuròleg"*, 2008.

Neurologia

Josep M. **ESPADALER MEDINA** (B. 1925 – 1998). Metge el 1949, neuròleg format amb R. Sales Vázquez. De 1962 a 1968 és cap del disp. de neurologia de la càtedra de Psiquiatria. També cap del servei de Neurologia de la Creu Roja, des de 1962. Amplià estudis un any amb Garcin a Paris. Preferència per estudis sobre poliomièlitis, miopaties i cefalees.

Neurologia

Agustí **CODINA i PUIGGRÒS** (B. 1934 – 2015). Llicenciat el 1957, metge a la Clínica Mèdica del Clínic. Es formà en neurologia amb els drs. Sales i Barraquer i a la Salpêtrière amb Garcin. Seguí a Pedro-Pons en el pas a la Vall d'Hebron, cap de secció de neurologia el 1971, i de servei el 1984. Prof. Titular de l'UAB, 1996. Fundador, de la "Revista de Neurologia", i director 1973-93.

Neurologia

Adolf **POU i SERRADELL** (La Bisbal d'Empordà, 1937 – 2015). Metge el 1961, format a la Salpêtrière, amb Garcin, i amb Ramon Sales Vázquez al Clínic. Metge de l'Institut Neurològic Municipal el 1973. Cap del servei de Neurologia de l'Hospital del Mar i prof. Titular a la UAB. El seu interès principal van ser els trastorns neuromusculars i les facomatosis.

Neurologia

Josep L. **MARTÍ VILALTA** (Barcelona, 1946 – 2014). Deixeble de Barraquer Bordas en el servei de neurologia de Sant Pau, del que va ser cap clínic. Interessat principalment per la patologia vascular cerebral, autor de *"Enfermedades vasculares cerebrales"* (3a. ed. 2012). Autor també de *"La Neurologia y el Arte"*, *"La Neurologia y la Música"*.

Hematologia i hemoteràpia

Josep A. **GRÍFOLS i ROIG** (Vilanova i la G. 1885 – B. 1976). Metge el 1909, amplià estudis a Alemanya, s'especialitzà en anàlisis clíniques, 1913. Fou un dels capdavanters locals de les transfusions de sang, creant una flèbula per extraccions, 1925. Destacà com a organitzador, creant un banc de sang, 1945. Fundador dels Laboratoris Grífols, amb pes important a nivell mundial.

Hematologia i hemoteràpia

Antoni **ARMENGOL PERACAUOLA** (La Garriga, 1891 – B. 1966). El Dr. Antoni Trias li encarregà l'inici del primer servei de transfusions del Clínic. Va ser un dels primers en obtenir anticossos anti Rh a Catalunya. El 1947 reorganitzà el servei de transfusions del Clínic.

Hematologia i hemoteràpia

Jordi **GUASCH i SAGRERA** (B. 1903 – 1988). Especialitzat a Suïssa, fou cap del laboratori de la càtedra del Dr. Ferrer Solericens el 1929. Es dedicà més a l'hematologia clínica. Autor de *"Tractament de les Anèmies"*, 1931. Fundà la revista *"Sangre"*, 1956. El 1960 quedà sense visió per un accident de caça.

HEMATOLOGIA I HEMOTERÀPIA - ENDOCRINOLOGIA

Hematologia i hemoteràpia

Frederic **DURAN i JORDÀ** (B. 1905 – Manchester, 1957). Treballà a la secció d'anàlisis del servei d'Antoni Trias al Clínic i estudià les tècniques transfusió de sang. A l'inici de la guerra, creà un servei a l'hospital i després a tot el camp republicà, de gran eficàcia. Exiliat el 1939 passà a Anglaterra, treballant a Manchester. Membre corresponent de l'IEC.

Hematologia i hemoteràpia

Manuel **MISERACHS i RIGALT** (B. 1906 – Manresa 1980). S'especialitzà en anàlisis a l'hospital de Sant Pau, 1931, on de 1933 a 1949 és metge, dedicat a transfusions. Activitat intensa quan la guerra. Autor de "*La transfusió de sang*", 1934. Ha estat un dels capdavanters de les transfusions de sang en el nostre medi.

Hematologia i hemoteràpia

Walter **OPPENHEIMER SPRINGER**. (Darmstadt, Alemanya, 1909 - B. 1966). Va arribar a Barcelona el 1931; llicenciat en medicina a Madrid, 1940. Treballà al Clínic, en l'aplicació de plasma als nens deshidratats. Cap del servei d'Hematologia i Hemoteràpia a la Residència de la Vall d'Hebron. Fou també prof. Adjunt de Fisiologia de la FMUB.

Hematologia i hemoteràpia

Josep **VIVES MAÑÉ** (L'Arbós, 1909- B. 2002). Metge, treballà en el laboratori de la càtedra del Dr. Ferrer Solervicens al Clínic, i després amb el Dr. Soriano. Hematòleg, fou actiu en el grup de transfusions quan la guerra. Col·laborà a "*Síntesis Médica*". Fou professor adjunt de Fisiologia en els primers temps del Dr. Vidal Sivilla com a catedràtic.

Hematologia i hemoteràpia

Ricard **CASTILLO COFIÑO** (B. 1926 – 2001). Metge intern del servei de transfusions del Clínic, 1952, arribà a cap de servei. Agregat el 1981 i catedràtic el 1983. Impulsor del creixement del Banc de Sang, i del registre de donants del moll d'os. Línia de treball bàsica sobre fisiopatologia de la coagulació. Cap d'estudis de la Facultat i vicedegà (1979-1982).

Hematologia i hemoteràpia

Jordi **SANS i SABRAFEN** (B. 1933 – 2004). Deixeble de Pere Farreras, amplia estudis a París amb Jean Bernard. El 1973 creà un servei d'Hematologia i Oncologia mèdica a l'Hospital de la Creu Roja. Va ser cap de servei en diversos hospitals (Germans Trias, 1978, L'Aliança, 1993, H. Mar, 1998. Autor d'una obra molt extensa, en la que destaca "*Hematologia Clínica*", amb cinc edicions. Membre de la RAM des del 1989, en fou president, 2003-2004.

Endocrinologia

Leandre **CERVERA i ASTOR** (Gràcia, 1891 – B. 1964). Membre de l'Institut de Fisiologia. Veterinari a Saragossa, 1911 i metge a B. 1914. Motor de "*La Medicina Catalana, portanveu d'Occitània Médica*", 1933-1938. Últim president, abans de la guerra, de la Soc. Cat. Biologia. Repressaliat després de 1939. Es dedicà a l'endocrinologia. Membre de la RAM des del 1933.

Endocrinologia

Rosend **CARRASCO FORMIGUERA** (B. 1892 – 1990). Membre de l'Institut de Fisiologia. Metge el 1914; era als USA quan es descobrí la insulina, sent una dels primers en portar-la a Europa i facilitant el seu ús aquí. Va treballar més en el camp de la diabetis i creà un dept. a l'Institut Policlínic. Exiliat el 1939, alguns anys a Mèxic, el 1948 a Venècia, retornant en l'últim període a Barcelona.

Endocrinologia

Joan M. **VILA CLARA MIR**. (B. 1909 - 1990). Batxiller a B. el 1925 i llicenciat en medicina el 1932. Doctorat a Madrid el 1933. Metge militar el 1933, depurat a partir de 1943 i expulsat de l'exèrcit. Endocrinòleg de l'Hospital de Sant Pau, cap de servei el 1953. Autor de *Tratamiento de la diabetes mellitus*, *Psicoterapia de la obesidad*, *Tratamiento de la diabetes infantil*.

Endocrinologia

Gonçal **LLOVERAS i VALLÉS** (B. 1926 – 2003). Llicenciat el 1952; deixeble de Joan Vilaclara en el servei de Sant Pau, es dedicà a l'endocrinologia, d'on fou cap de Diabetologia. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Autor d'una biografia d'Agustí Pedro i Pons. Tingué una certa popularitat ciutadana, principalment per programes de divulgació sobre diabetis i nutrició.

ANATOMIA - HISTOLOGIA - ANATOMIA PATOLÒGICA

Anatomia

Ignasi **LACABA i VILA** (B. 1745 – Roma, 1814). Cirurgià a Cadis, 1767, amplia estudis a París, i el 1789 és catedràtic del R.C. de San Carlos de Madrid i el 1795 és cirurgià de cambra. Seguí a Carles IV en el seu exili. Va col·laborar amb Jaume Bonells en el "*Curso completo de anatomía del cuerpo humano*", en cinc volums, (M. 1796-1800, i que té una edició posterior de 1820.

Anatomia

Josep **LETAMENDI i MANJARRÉS** (B. 1828 – Madrid, 1897). Catedràtic d'Anatomia de B. 1857 i de Patologia General de Madrid, 1879. Ha estat una de les personalitats més influents a tota la medicina espanyola i s'ha considerat com a símbol d'una orientació vitalista, contrària al positivisme. Malgrat això la seva visió era molt àmplia i original. Obra molt extensa.

Anatomia

Domingo **RUANO GIL** (Las Palmas, 1932 – LP, 2016). Metge a Cadis, deixeble d'Orts Llorca, adjunt a Madrid, 1957, i catedràtic d'Anatomia a B. des de 1966. Va modernitzar les càtedres i l'ensenyament de l'anatomia. Membre de la RAM des de 1978.

Histologia i histopatologia

Santiago **RAMON y CAJAL** (Petilla de Aragón, 1852 – Madrid, 1934). Metge a Saragossa; catedràtic d'Anatomia de València, i d'Histologia i AP de Barcelona (1887-1892), quan passà a Madrid. Premi Nobel de Medicina, 1906. El seu treball bàsic és sobre la "teoria neuronal", que desenvolupà en els seus anys a Barcelona, època en la que té una major densitat de treballs publicats.

Histologia i histopatologia

Claudi **SALA i PONS** (Artes, 1868 – Artés, 1943). Metge a B. el 1893 i farmacèutic el 1898. Deixeble i ajudant de Ramon y Cajal, en l'estada d'aquest a Barcelona. El seguí a Madrid, publicant treballs amb ell. Dedicat a les anàlisis fou encarregat de càtedra de microbiologia de la facultat de farmàcia de Madrid. Tornà a Barcelona i treballà privadament com a analista.

Histologia i histopatologia

Diego **FERRER FERNÁNDEZ DE LA RIVA** (B. 1901–1965). Metge el 1925, Auxiliar amb Ferrer Cajjal, cessat el 1936 i encarregat de la càtedra (1939-1942). Catedràtic de Cadis, 1947, ho deixà aviat. Cap del laboratori de l'Esperança, 1950, fou professor a Navarra i encara el 1971 concursà a B. Autor també de treballs sobre Pere Virgili i la història del Col·legi de Cirurgia de Cadis.

Histologia i histopatologia

Diego **RIBAS MUJAL** (Manresa, 1922 – B. 2011). Treballà des de jove en histologia, a la càtedra del Dr. Sánchez-Lucas, del que fou adjunt d'Histologia. Va fer la tesi sobre triquinosis. Catedràtic de Medicina de Santiago, 1960, Sevilla i Barcelona, 1971. Creador d'escola, desdoblà dues vegades la seva càtedra.

Anatomia patològica

Ángel A. **FERRER i CAJGAL** (Santander 1886 – Burgos, 1936). Metge a Cadis, catedràtic d'Histologia i AP de Cadis el 1914 i de Mèdica el 1918. El 1923 es trasllada a la d'Histologia i AP de Barcelona, on durant alguns anys acumulà una clínica de l'Hospital. Degà de la facultat, 1929-1931. Creà el museu d'Anat. Patològica de la facultat, 1924. El 1936 passà a Itàlia i després a Burgos.

Anatomia patològica

Julio G. **SÁNCHEZ-LUCAS** (Leon, 1901 – B. 1969). Estudià a Madrid, s'especialitzà a Alemanya, 1926-1929. Cap del servei d'Anatomia Patològica de Valdecilla, 1929. Catedràtic de Barcelona des del 1942. Bon docent, explicant clar i senzill, va fer una tasca important com a traductor de llibres de l'alemany. Degà de la facultat de 1957 a 1969.

ANATOMIA PATOLÒGICA - MICROBIOLOGIA - FISIOLÒGIA

Anatomia patològica

Llorenç **GALINDO MERINO** (B. 1921 – 1989). Metge a B. el 1947, residí a Puerto Rico de 1948 a 1970, on treballà com a patòleg i fou catedràtic de l'especialitat, 1962. El 1971 fou cap del servei d'Anat. Patològica de Sant Pau, que renovà en profunditat, i professor de la UAB, on fou catedràtic, amb una extraordinària capacitat docent. Membre de la RAM des de 1983.

Microbiologia

Jaume **FERRAN i CLUA** (Corbera d'Ebre, 1851 – B. 1929), llicenciat el 1873. El 1884 estudià el còlera de Marsella. Obté una vacuna anticolèrica, que aplica al País Valencià, amb una gran controvèrsia. Director del Laboratori Municipal de Barcelona, 1887, on fa una gran tasca en la vacunació de la ràbia. Cessà el 1905. Sempre fou un personatge discutit i valorat.

Microbiologia

Conrad **XALABARDER i PUIG** (Caldes de Montbui, 1899 – B. 1979), metge el 1923. El 1924 era metge del Sanatori Torrebònica del que va ser director des del 1926. Director de l'Institut Antituberculos "Francesc Moragas" de la Caixa de Pensions. Un dels introductors del microscopi electrònic, havent fet investigacions controvertides sobre aspectes evolutius del bacil de Koch.

Microbiologia

Jordi **CASALS i ARIET** (Viladrau, 1911 – New York, 2004). Metge el 1934, passà aviat als USA; de 1936 a 1964 treballà al Rockefeller Inst. Professor de la Univ. de Yale de 1964 a 1981. Expert en l'estudi dels virus, descobrí el que causava la febre e Lassa, sovint mortal. Autoritat mundial en l'epidemiologia i classificació dels virus.

Microbiologia

Amadeo **FOZ TENA** (Lécera, Saragossa, 1913 – B. 1993) metge el 1941 a B. El 1949 és a la secció de microbiologia de l'Hospital del Mar, també és cap del laboratori d'aquesta especialitat al Clínic, amb el Dr. A. Pedro Pons. Prof. de la UAB, 1970. Destacà principalment en l'estudi de la brucel·losi, i el seu diagnòstic, en la que era expert de l'OMS. Membre de la RAM des de 1977.

Microbiologia

Agustí **PUMAROLA BUSQUETS** (B. 1920 – 1987). Metge el 1945, auxi. de Microbiologia amb el Dr. Covaleta, amplia estudis a París i Estocolm. Metge de Sanitat Nacional. Catedràtic a Salamanca, 1959 i Barcelo-na, 1963. Especialitzat en l'estudi de les leptospirosi, expert de l'OMS en aquest camp. Creador molt actiu d'escola. Membre de la RAM des de 1971.

Fisiologia i bioquímica

Francesc **CARBONELL i BRAVO** (B. 1768 – 1837) Doctorat a Osca el 1795 i per Montpeller el 1801. Farmacèutic i metge. Autor d'uns elements de química, en llatí, que van tenir difusió europea. Mestre d'Orfila. Va ser un dels personatges més importants de la nostra ciència en el seu temps.

Fisiologia i bioquímica

Joan **MAGAZ i JAIME** (Calatayud, 1822 – Madrid, 1902). Catedràtic de Física Mèdica i Medicina Legal a Santiago; de Física Mèdica, 1851 i de Fisiologia, 1859 a B. i de Fisiologia a Madrid, 1874. Molt actiu, membre de la RAM, en fou president, 1869-1874. Senador per la UB. Autor d'un "*Tratado de Fisiologia Humana*", B, 1871. Es formaren a la seva càtedra Coll i Pujol i Valentí Vivó.

Fisiologia i bioquímica

Ramon **COLL i PUJOL** (B. 1845 – 1915). Metge el 1867, junt amb L. Carreras i Aragó fou un dels introductors de l'estadística sanitària a Catalunya, Va fer classes per a obrers a la facultat els diumenges. Va idear un nou aparell de transfusió. Membre de la RAM des de 1871.

ESPECIALITATS BÀSIQUES

Fisiologia i bioquímica

Jordi **GRAS i RIERA** (B. 1915 – 2007). Doctor en medicina i en farmàcia. Cap del laboratori de l'Hospital del Mar i cap del dept.d'Immunològica. Cap de Bioquímica de la càtedra de Pedro Pons al Clínic. Prof. Aux. de Fisiologia, 1959. La seva recerca versà sobretot sobre les proteïnes. Autor de "*Proteínas plasmáticas*", 1956, i "*Fundamentos de Bioquímica Médica*", 1961.

Fisiologia i bioquímica

Santiago **VIDAL SIVILLA** (Talarn, 1916 – B. 2000). Metge el 1942. Adjunt de Jiménez Vargas, al que substituï en les seves llargues absències. Catedràtic de Cadis de B., 1959, hagué de refer la càtedra i feu possible la creació d'una escola en la que va impulsar, en l'aspecte docent, l'obra de bastants deixebles joves. Membre de la RAM des de 1983.

Fisiologia i bioquímica

David **CARDÓS i PASCUAL** (B. 1922 – Houston, 2003). Metge el 1949, als USA des de 1957, i prof. al Baylor College of Medicine de Houston des de 1960. Autoritat mundial en l'estudi de la fisiologia de l'adaptació a les condicions de vida en situació d'ingravedesa. Assessor de la NASA. Membre de la RAMC.

Fisiologia i bioquímica

Josep **CARRERAS i BARNÉS**. (Palamós, 1943 – B. 2014). Format a l'escola dirigida per Vidal Sivilla, catedràtic de Bioquímica a Badajoz, 1976 i a B. 1977. Bon organitzador del servei, va procurar el seu creixement. Degà de la facultat, 1982-1984. Membre de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1990, en fou vicepresident, 1995 i 2001. Va treballar principalment en enzimologia.

Farmacologia i terapèutica

Joan B. **FOIX i GUAL** (B. 1780 – Teià, 1865). Catedràtic del RC de Cirurgia, 1820, separat el 1824 i readmès. Catedràtic de Terapèutica a la Facultat, 1843. Es va cuidar del jardí per a plantes medicinals. Havia estat deixeble de Piguillem i defensà la vacunació contra la verola. Autor d'un "*Curso de materia médica*", 1835, i d'un catàleg d'aigües minerals, 1840.

Farmacologia i terapèutica

Narcís **CARBÓ i D'ALOY** (B. 1826 – 1890). Substituí de la càtedra d'Higiene de Barcelona i després catedràtic de Terapèutica, 1864. President de la RAM de B. i de l'Ateneu Barcelonès. Tenia un bon prestigi local i va publicar bastant.

Farmacologia i terapèutica

Valentí **CARULLA MARGENAT** (Sarrià, 1864 – B. 1923). Farmacèutic i metge. Catedràtic de Terapèutica de Sevilla, i de Barcelona, 1904. Director de la revista "*Therapia*", 1909. Rector de la UB, 1913 -1923; Va ser el motor de l'Hospital Clínic en els seus primers anys. President de la RAM 1915-1923. Fins a la seva mort. En aquell moment era la persona amb més pes dins de la medicina local.

Farmacologia i terapèutica

Francisco **GARCIA-VALDECASAS** (Córdoba, 1910 – B. 2005). Metge a Madrid el 1928; membre del laboratori de Fisiologia de Juan Negrín; també era químic. Catedràtic de Farmacologia de Barcelona, 1940. Creador d'escola. Bon docent. Autor d'un "*Tratado de Farmacología y Terapéutica*" amb moltes edicions. Rector de la UB, 1965-1968.

Farmacologia i terapèutica

Joan A. **SALVÀ i MIQUEL** (Berga, 1918 – B. 2007). Metge, 1944, i farmacèutic. Adjunt amb Valdecasas. Catedràtic de Farmacologia de Cadis, de València, UAB i UB. havent estat degà de les dues últimes. Ha estat president de les RA de Farmàcia i de Medicina. Autor d'una obra extensa.

ESPECIALITATS BÀSIQUES

Farmacologia i terapèutica

Josep **LAPORTE SALAS** (Reus, 1922 – B. 2005). Metge el 1944. Membre de l'Escola de Valdecasas; director tècnic de Laboratoris Esteve des del 1950. Professor adjunt, 1958-1967. Catedràtic de Cadis, 1968, València, UAB, 1970, de la que fou rector. Conseller de sanitat, 1980-88. President de les Acadèmies de Ciències Mèdiques, de Medicina i de l'IEC, 2002-2005.

Medicina legal i toxicologia

Mateo **J.B. ORFILA i ROTGER** (Maó, 1787 – París, 1853). Alumne del C.C. de Barcelona, estudià química amb Carbonell i Bravo. Anà a París a estudiar amb Proust, es doctorà i s'hi quedà. El 1819 és catedràtic de Medicina Legal i degà de la facultat de medicina (1831-1848). Autor d'una àmplia obra, experimental. fou el màxim impulsor de la Toxicologia com a ciència moderna.

Medicina legal i toxicologia

Pere **MATA i FONTANET** (Reus. 1811 – Madrid, 1877). Metge a B. amb posició política molt activa en el sector progressista, que li costà presó i exili. Alcalde de Reus. Catedràtic de Medicina Legal de Madrid, 1843, proposà un canvi profund en el pla d'estudis de medicina. Fou un símbol de la medicina positivista. Autor d'un "Tratado de Medicina Legal y Toxicología".

Medicina legal i toxicologia

Ramon **FERRER i GARCÉS** (Aitona, 1803 – B. 1872) Catedràtic del Col·legi de Cirurgia, 1834, i de Medicina Legal a la Facultat, 1845. Va estar un temps deportat a l'Havana i fou dues vegades, breument, alcalde de Barcelona, amb una orientació liberal. Autor d'un "Tratado de Medicina Legal", 1848. Membre de la RAM, 1831, Defensa l'enderrocament de les muralles de B.

Medicina legal i toxicologia

Ignasi **VALENTÍ VIVÓ** (Vilanova i la Geltrú, 1841 – B. 1924). Metge a Madrid el 1864. Deixeble de Magaz, Catedràtic de Medicina Legal, 1875. Fou un dels motors de la Generació Mèdica Catalana de 1888, amb un enfocament social. Impulsà el coneixement de la Toxicologia. Autor d'un Tractat de Toxicologia, 1877. Membre de les Acadèmies de Medicina i de Ciències.

Medicina legal i toxicologia

Miquel **SAFORCADA i ADEMÀ** (Viella, 1877 – B. 1968), visqué des dels tres anys a Sant Martí de Provençals. Metge el 1900 i farmacèutic el 1903. Metge forense de B. 1906; catedràtic de Medicina Legal, 1923. Va ser bastants anys responsable de l'ensenyament de la psiquiatria a la facultat.

Medicina legal i toxicologia

Miquel **SALES VÁZQUEZ** (B., 1903 – 1981). Metge el 1926; metge forense de B. amb activitat pràctica intensa durant molts anys. Auxiliar amb Saforcada, 1934. Catedràtic de Medicina Legal de B, 1950, degà de la facultat, 1968-1969. Membre de la RAM des del 1974.

Medicina legal i toxicologia

Wifred **COROLEU BORRÀS** (Barcelona, 1877 – 1951). Metge el 1900, es dedicà a la psiquiatria. Metge forense de B., 1914. Membre de la RAM des del 1916, en fou secretari perpetu, dimintint el 1935. Va fer treballs sobre història de la psiquiatria.

Medicina legal i toxicologia

Aleix **BERTRAN i CAPELLA** (Barcelona, 1908 – Tarragona, 1987), metge el 1941, doctor en medicina, 1946, i en Ciències Naturals, 1981. Director de la secció de B. de l'Institut de Toxicologia durant més de 30 anys. Prof. adjunt a la càtedra del Dr. Sales. Cap de clínica de la Creu Roja d'Hospitalet. Projectà la toxicologia catalana amb l'assistència freqüent a congressos europeus.

ESPECIALITATS BÀSIQUES

Salut pública (higiene)

Pere **FELIP MONLAU** (B. 1808 – M. 1871). El 1829, junt amb W. Picas, es fa càrrec del "Diario General de Ciencias Médicas". Activitat política intensa.. Catedràtic de Psicologia de l'Institut de Madrid. Acadèmic de la Llengua, 1858. Catedràtic d'Higiene de la U. de Madrid. Obra molt extensa. Importants els seus "Elementos de Higiene Pública", 1847, amb varies edicions.

Salut pública (higiene)

Gaspar **SENTIÑÓN i CERDAÑA** (B. 1835 – 1902). Probablement havia fet estudis de medicina a Alemanya, que no convalidà. D'ideologia anarquista, va viure molts anys fora del país. Dominava moltes llengües i això el portà a ser l'autor de centenars de notes sobre el que es publicava a les principals revistes de medicina d'Europa, ajudant a millorar el nostre nivell d'informació científica.

Salut pública (higiene)

Rafael **RODRIGUEZ MÉNDEZ** (Granada, 1845 – B. 1919). Metge a Granada, 1868; catedràtic d'Higiene de B., 1874. Creà la revista "Gaceta Médica Catalana", la més important del seu temps aquí, publicada més de quaranta anys. Fou el vehicle més important per introduir els coneixements de la medicina europea entre nosaltres. Rector de la UB, 1901 – 1905.

Salut pública (higiene)

Carles **SOLER i DOPFF** (B. 1893 – 1972). Metge el 1916, doctor el 1917, es dedicà principalment a la Higiene, Sanitat i Medicina del Treball. Professor d'Higiene Industrial a l'Escola de Terrassa. Membre de la RAM, elegit el 1936, llegí el discurs d'ingrés el 1948. Autor, amb M. Oliveras, d'uns "Elementos de Higiene Industrial", 1929